

Jaarstukken 2017

Gemeentehuis
Singelpark 1
3984 NC Odijk
Postbus 5
3980 CA Bunnik
Telefoon (030) 659 48 48
Fax (030) 657 03 85
Website <http://www.bunnik.nl/>
E-mail info@bunnik.nl

Inhoud

Inleiding	4
Jaarverslag	6
De Programma's	12
Dienstverlening en Organisatie	13
Programma: 1. Bestuur en Organisatie	14
Programma: 2. Dienstverlening	18
Programma: 3. Gegevensbeheer	21
Fysiek domein	23
Programma: 4. Veiligheid	24
Programma: 5. Openbare ruimte	28
Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen	36
Sociaal domein	44
Programma: 7. Maatschappelijke Ontwikkelingen	45
Programma: 8. Algemene Ondersteuning	49
Programma: 9. Maatwerkvoorziening	52
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien	58
Overzicht Overhead	61
Paragrafen	64
1. Bedrijfsvoering	65
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	67
3. Lokale lasten en heffingen	72
4. Verbonden partijen	76
5. Kapitaalgoederen	90
6. Financiering	92
7. Grondbeleid	94
Jaarrekening	96
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	97
Balans per 31 december 2017	98
Begrotingsrechtmatigheid	117
Wet normering topinkomens (WNT)	120
Incidentele Baten en lasten	122
Single information, single audit	124
Taakvelden	127
Overige gegevens	129
Restantkredieten	130
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

Aanbieding

Hierbij worden de Jaarstukken over het jaar 2017 aangeboden. Voor de gemeente Bunnik was 2017 een jaar waarin belangrijke en ingewikkelde processen zijn afgerond en belangrijke besluiten zijn genomen. Het college heeft invulling gegeven aan de speerpunten 2017. Op welke wijze dit is gedaan, wordt hieronder in de volgorde van de programma's verwoord.

Strategische Agenda

Bij de vaststelling van de strategische agenda heeft de gemeenteraad besloten dat de strategische agenda als referentiekader geldt voor de uitvoeringsstrategie en dit verder uit te werken in concrete beleidsstukken. Daarvoor heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen, waarin zij de hoofdlijnen van de uitvoeringsstrategie beschrijft. Aan de hand van deze motie heeft het college de uitvoeringsstrategie verder uitgewerkt in vijf opgaven. Deze opgaven zijn: 1) Versterken recreatieve kracht; 2) Knooppuntontwikkeling; 3) Bouwen in de dorpen; 4) Kwaliteit dorpscentra en voorzieningen; en 5) Focus op sociale kracht. Een substantiële bouwopgave op een uitleglocatie maakt onderdeel uit van de uitvoeringsstrategie als middel c.q. vliegwielt om de vijf opgaven te kunnen realiseren. De substantiële groeiopgave is daarmee een zesde opgave. Al deze opgaven dragen bij aan het behouden en versterken van de kwaliteit van de gemeente Bunnik. De gemeenteraad heeft op 14 december 2017 deze uitvoeringsstrategie unaniem vastgesteld en daarbij tevens een budget beschikbaar gesteld om in 2018 en 2019 op een programmatische wijze verder te kunnen werken aan de uitvoeringsstrategie.

Verkeersontsluiting (oostelijke ontsluiting)

De discussie over het verkeer in het buitengebied loopt nog steeds. Het college heeft overleg met de gemeente Houten en de provincie Utrecht gevoerd over integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied. Daarvoor is in 2017 gezamenlijk een principe-maatregelenpakket bepaald dat de problematiek in het buitengebied moet oplossen. Uitwerking daarvan vindt in 2018 plaats. De belangrijkste onderdelen van het principe-maatregelenpakket zijn de oostelijke aansluiting van Houten op de A12, een vrij liggend fietspad langs de N 410, een spitsafsluiting van de Achterdijk en de verbetering van de route naar fort bij Vechten (parallelweg A12

Vervangen bomen

Het regulier beheer is uitgevoerd en de bomenverordening is aangepast om kap ten behoeve van renovaties mogelijk te maken. Ingrijpende renovaties van beeldbepalende boomstructuren kunnen niet zonder beleid en visie uitgevoerd worden en zijn dan ook niet gedaan. De daarvoor te ontwikkelen bomenvisie gaat onderdeel uitmaken van de op te stellen omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet. Deze omgevingsvisie is gekoppeld aan de strategische agenda en de uitvoeringsstrategie. Het opstellen van deze omgevingsvisie met onder andere als resultaat een gezond en vitaal bomenbestand is in dat kader nog niet opgepakt.

Vervolg woningbouw

In 2017 is met voortvarendheid gewerkt aan de Visie op wonen. Dit proces is participatief vorm gegeven. Inwoners, stakeholders, belangenorganisaties, volksvertegenwoordigers en de gemeenteraad zijn uitgenodigd om mee te praten en mee te denken over de gewenste ambities op het gebied van wonen. Door het brede participatietraject gaat de Visie verder dan sec volkshuisvestelijke ambities. Er is onder andere aansluiting gezocht en gevonden bij thema's als wonen, welzijn en zorg en duurzaamheid. Aan de Visie is een actieprogramma gekoppeld. De Visie op wonen is door de gemeenteraad op 25 januari 2018 vastgesteld en geeft een helder beleidskader waarmee de komende vier jaar op integrale wijze uitvoering kan worden gegeven aan het woonbeleid.

Archeologische opgravingen op de locatie Het Burgje hebben in 2017 plaatsgevonden. Het resultaat daarvan waren waardevolle archeologische sporen en vondsten, bijvoorbeeld een Middeleeuwse hofstede met een interessant grachtencomplex. Verder is de formele bestemmingsplanprocedure doorlopen; hetgeen tot een vaststelling van het bestemmingsplan heeft geleid.

Duurzaamheid

Met de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma is invulling gegeven aan de actiepunten van 2017. De activiteiten bestonden uit:

- de vaststelling van het zonneplan "Heel Bunnik in de zon" door de gemeenteraad;

- het ondersteunen van interne en externe initiatieven;
- het faciliteren van elektrisch vervoer (het plaatsen van 6 nieuwe dubbele laadpalen);
- het verduurzamen van bedrijven (de start van Energieke regio Kromme Rijnstreek, die staat voor een stimuleringsaanpak voor het verduurzamen van bedrijfspanden);
- de aanpak energiebesparing bestaande bouw (een gratis woningscan);
- de ondertekening van het statement aardgas loze nieuwbouw.

Kunstgrasvelden hockey en voetbal Odijk

De Hockeyvereniging Kromme Rijn en SV Odijk hebben de gemeente om een bijdrage gevraagd voor de aanleg van een kunstgrasveld. De besluitvorming over de benodigde middelen en/of garantstellingen heeft plaatsgevonden. Het tweede kunstgrasveld hockey is in 2017 aangelegd en de aanleg van een kunstgras trainingsveld SV Odijk wordt in 2018 verwacht. Daarnaast zijn nog andere investeringen gedaan in de sportaccommodaties. Het gaat dan om investeringen in groot onderhoud en renovatie, maar ook om faciliterende zaken als het aanbrengen van LED verlichting.

Innovatie in de zorg

2017 heeft hoofdzakelijk in het teken gestaan van voorbereiding. Een mijlpaal daarin was de vaststelling van het transformatieplan medio 2017. Daarin zijn diverse plannen beschreven die bijdragen aan innovatie in de zorg, preventie en verbetering van de efficiency. Vele van deze plannen zijn gestart in de 2^e helft van 2017. Zo is sinds november een vrijwilligersregisseur actief, is de samenwerking met scholen en zorgorganisaties in het kader van de integrale kindaanpak gestart, is er gewerkt aan beleid voor het opzetten van een innovatiefonds, krijgt de rol van maatschappelijk verbinder steeds meer vorm en inhoud en is zowel lokaal als regionaal ingezet op diverse ontwikkeling ten behoeve van inwoners met een hulpvraag. Vele van deze ontwikkelingen lopen in 2018 en ook daarna nog door. De transformatie is een meerjarenontwikkeling die ook de komende jaren nog veel aandacht zal vergen.

Traverse Bunnik

Nu de tunnels rondom het station zijn geopend staat de herinrichting van de Traverse op de agenda. Het aannemen van de motie over de strategische agenda, waardoor mogelijk nieuwe randvoorwaarden worden gegeven aan de herinrichting van de Traverse, is de reden dat de herinrichting tot nader orde is aangehouden. Wel wordt, op aangeven van de gemeenteraad, gekeken naar eenvoudige verbetermogelijkheden ('laaghangend fruit'). In eerste aanleg is een kentekenonderzoek uitgevoerd om de herkomst en bestemming van het verkeer te achterhalen. De resultaten worden in 2018 gepresenteerd.

Stationsgebied versus Utrecht Science Park

Voor het stationsgebied Bunnik is in 2017 samen met de provincie Utrecht een pilot uitgevoerd om te onderzoeken of station Bunnik potentie heeft voor knooppuntontwikkeling. In het kader van deze pilot zijn diverse alliantiegesprekken gevoerd en zijn ideeën gevormd om het station Bunnik in de toekomst door te ontwikkelen als belangrijk knooppunt voor openbaar vervoer, voor het Utrecht Science Park en recreatieve voorzieningen. In de vastgestelde uitvoeringsstrategie is knooppuntontwikkeling van het stationsgebied Bunnik als één van de belangrijke opgaves benoemd.

De aanleg van parkeervoorzieningen is in deze pilot ook aan de orde geweest. Begin 2017 is ingestemd met het verzoek van provincie Utrecht en de projectorganisatie "Goedopweg" voor de aanleg van carpoolplaatsen en parkeerplaatsen ten behoeve van park & ride ten zuiden van station Bunnik. De realisatie staat gepland voor de eerste helft van 2018.

Jaarverslag

Het jaarverslag

Deze Jaarstukken bestaan enerzijds uit het jaarverslag (de tekstuele verantwoording) en anderzijds de financiële verantwoording zoals balans, rekening van baten en lasten, paragrafen en toelichtende staten over het afgelopen begrotingsjaar. Naast de verantwoording over het jaar 2017 wordt op enkele onderdelen ingegaan op de huidige (economische) situatie en verwachtingen.

Indeling Jaarverslag

In het kader van de verantwoording wordt zoveel mogelijk antwoord gegeven op de volgende drie vragen:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De eerste twee onderdelen zijn te zien als het beleidsmatig jaarverslag. Het laatste onderdeel is de financiële verantwoording.

Per programma worden de actiepunten 2017 uit de collegeagenda opgenoemd. Daarna wordt ingegaan op de acties die zijn ondernomen om dat beleid uit te voeren. Vervolgens worden overige beleidsontwikkelingen uit 2017 vermeld.

Tenslotte wordt een overzicht gegeven van de bij de begroting geraamde bedragen en de werkelijke lasten en baten. De kolom begroot voor wijziging is de Programmabegroting inclusief de Nota van Actualisatie. Bij afwijkingen groter dan € 25.000 op productniveau tussen de raming en de werkelijke lasten/baten wordt in hoofdlijnen een toelichting gegeven hoe die afwijking is ontstaan.

In de kolom "begroting na wijziging" zijn de begrotingscijfers vermeld inclusief de 1^e en 2^e Bestuursrapportage en enkele begrotingswijzigingen die voortvloeiden uit afzonderlijke besluiten van de gemeenteraad.

Naast bovenstaande verantwoording is een aantal paragrafen voorgeschreven, te weten:

- a. Bedrijfsvoering
- b. Weerstandsvermogen
- c. Lokale lasten en heffingen
- d. Verbonden partijen
- e. Kapitaalgoederen
- f. Financiering
- g. Grondbeleid

Vanaf 2017 zijn nieuwe BBV voorschriften van toepassing. Hierin is opgenomen dat er verplichte beleidsindicatoren in de begroting opgenomen moeten worden. Deze zijn te vinden op waarstaatjegemeente.nl. Hier is de verdere onderbouwing van de indicatoren te vinden.

Financieel resultaat

Het financieel resultaat van de jaarrekening bedraagt € 833.400 positief. Dit is inclusief winstnemingen voor het Burgje van € 35.000 en voor de Werkhof van € 44.800. Dit betekent dat de normale bedrijfsvoering sluit met een positief resultaat van € 753.600 inclusief stortingen en onttrekkingen aan reserves (d.w.z. resultaat na bestemming).

Analyse van het financieel resultaat in hoofdlijnen

In de analyseparagraaf worden de belangrijkste oorzaken die leiden tot het positieve resultaat van € 833.400 aangegeven. De belangrijkste oorzaken > € 25.000 worden vermeld. Deze zijn incidenteel van aard.

De belangrijkste oorzaken van het resultaat zijn:

progr.	Verklaring resultaat :		V/N	I/S
1	Voorziening wethouder pensioenen/wachtgelden	€	130.200 V	
1	Strategische agenda	€	47.800 V	
2	Leges huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen	€	48.900 V	
2	Leges APV	€	22.500 V	
3	Basisregistraties	€	59.900 V	
4	Bijdrage Veiligheidsregio Utrecht	€	-22.000 N	
5	Herstraatwerkzaamheden derden	€	33.700 V	
5	Algemeen beheer openbare ruimte	€	-54.500 N	
5	Gladheidsbestrijding	€	-34.400 N	
5	Kosten straatreiniging	€	-55.700 N	
5	Openbare verlichting	€	79.700 V	
6	Boekwaarde Bedrijventerrein Bunnik, rente Odijk-West	€	-70.000 N	
6	Bijdrage OdrU	€	-76.300 N	
8	Mantelzorg waardering	€	23.600 V	
8	Outreachingstrajecten	€	23.300 V	
9	WRV Voorzieningen	€	-29.900 N	
9	WMO / Hulp bij huishouden	€	347.600 V	
9	Decentralisatie jeugd	€	-248.500 N	
9	BUIG	€	-44.600 N	
9	Lagere inkomsten verhaal bijstand	€	-39.200 N	
div	Budgetoverhevelingen	€	254.000 V	
AD	OZB niet woningen/woningen	€	-210.400 N	
AD	Algemene uitkering	€	52.900 V	
AD	Vrijval voorzieningen afgesloten projecten	€	143.300 V	
OH	Opleidingen	€	26.000 V	
OH	Personeelskosten	€	73.000 V	
OH	Bunnik aan zet fonds	€	25.900 V	
OH	Werkplekken	€	34.700 V	
	Overig	€	212.100 V	
	Saldo jaarrekening normale bedrijfsvoering	€	753.600 V	
	Winstneming Burgje, Werkhof	€	79.800 V	
	Resultaat rekening 2017	€	833.400 V	

Toelichtingen belangrijkste oorzaken resultaat > €50.000

Voorziening wethouders pensioenen € 130.200 voordelig

De voorziening pensioenen wethouders is naar aanleiding van de nieuwe berekeningen bijgesteld. In verband met renteaanpassingen is de voorziening bijgeraamd om aan de verplichtingen te voldoen. Met een hogere rente is minder inzet nodig om tot het eindkapitaal te komen.

Basisregistraties € 59.900 voordelig

Er zijn minder uitgaven basisregistraties objecten. De kapitaallasten zijn lager doordat investeringen zijn uitgesteld. Daarnaast zijn de externe kosten voor de bijhouding van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) lager uitgevallen. Dit laatste heeft vooral te maken met het feit dat de 2^e tranche beheerfase BGT, inhoudende het inventariseren van onjuistheden in administratie BGT (bijvoorbeeld ontbrekende informatie openbare ruimte), wel is gestart, maar nog niet afgerond, Daardoor zijn de benodigde mutaties uitgebleven. Deze mutaties worden in 2018 verwacht.

Algemeen beheer openbare ruimte € 54.500 nadelig

In 2017 leveren de werkzaamheden voor het algemeen beheer van de openbare ruimte per saldo een nadeel op van € 54.500. Dit komt onder andere door de niet begrote tarieven van verwerkingsstromen en meer uren voor de plaatsing van verkeersborden en straatmeubilair.

Kosten straatreiniging € 55.700 nadelig

Bij straatreiniging zijn meer activiteiten uitgevoerd dan geraamd en er is sprake van een hoger verwerkingstarief voor het bladafval. De lasten van het product Straatreiniging wegen voor 50% mee in de tariefbepaling voor de rioolrechten. De deel is meegenomen in de storting in de voorziening egalisatie riolering.

Openbare verlichting € 79.700 voordelig

In 2017 is in verband met het uitstellen van de aanbesteding alleen kapotte verlichting vervangen en zijn de investeringen voor het vervangen van de masten en armaturen nog niet uitgevoerd. Er waren verder geen kosten van beheer of onderhoud. Vandaar het voordeel van in totaal € 235.000. Hiervan zal € 155.300 worden overgeheveld naar 2018. Het overige deel (€ 79.700) betreft kapitaallasten.

Boekwaarde Bedrijventerrein Bunnik, rente Odijk-West € 70.000 nadelig

In 2017 wordt de rentelast van de grond van Odijk-West ten laste van de exploitatie gebracht en niet meer verwerkt als grondexploitatie. Daarnaast wordt de boekwaarde van Bedrijventerrein Bunnik in één keer afgewaardeerd omdat het plankosten betreft. Dit levert een nadeel op van € 70.000.

Bijdrage OdrU € 76.300 nadelig

In 2017 ontstaat er een nadeel op dit product vanwege meer inzet dan geraamd op: meldingen Wet Milieubeheer, milieuvergunningen, toezicht en handhaving naar aanleiding van klachten en geluidmetingen bij evenementen. De OdrU voert deze werkzaamheden voor de gemeente uit.

WMO / Hulp bij huishouden € 347.600 voordelig

De efficiënte werkwijze van het centrum voor elkaar (CVE) heeft er toe geleid dat er minder Hulp bij het Huishouden is geïndiceerd. Ondanks extra toekenningen op mantelzorgondersteuning alsmede complexe problematiek is in totaal toch minder geld besteed dan begroot.

Decentralisatie Jeugd € 248.500 nadelig.

De cijfers betreffende zorg in natura en PGB laten voor de decentralisatie jeugd een tekort zien van € 248.500. Dit wordt veroorzaakt door de korting welke de overheid op de budgetten 2017 en verder heeft doorgevoerd alsmede het aantal verstrekkingen.

Budgetoverhevelingen € 254.000 voordelig

Bij budgetoverheveling gaat het om budgetten die de gemeenteraad in 2017 heeft gevoteerd voor de uitvoering van activiteiten in 2017. Deze activiteiten zijn nog niet of niet volledig uitgevoerd in 2017 en daardoor resteren nog bepaalde budgetten. Om tot volledige uitvoering van deze activiteiten te komen, zijn de resterende budgetten wel nodig in 2018. In 2017 is het een voordeel. Bij de resultaatbestemming zal gevraagd worden deze bedragen in de reserve budgetoverhevelingen te storten zodat in 2018 geld hiervoor beschikbaar is.

OZB niet woningen/woningen € 210.400 nadelig

Er is een nadeel op de OZB niet woningen van € 244.500. Het nadeel heeft voor de helft te maken met leegstand en voor het overige deel te maken met bezwaren waar in de begroting geen rekening mee gehouden wordt. Daartegenover staat een voordeel op de OZB woningen van € 34.100.

Algemene Uitkering € 52.900 voordelig

Er is een voordeel op de algemene uitkering. Dit heeft te maken met afrekeningen uit eerdere jaren en de laatste gegevens naar aanleiding van de decembercirculaire met actuelere maatstaven

Vrijval voorziening afgesloten projecten € 143.300 voordelig

Er was voor een aantal projecten (Anne-Frank, Delteijk en Rijneland) een voorziening voor eventuele schadeclaims gevormd. Deze projecten zijn afgerond in 2017. Het restant van de voorziening kan vrijvallen.

Personeelskosten € 73.000 voordelig

Er is een voordeel op overige personeelskosten onder andere doordat er minder aan (onkosten-) vergoedingen is betaald vanwege het relatief hoge aantal vacatures dat er is. Ook is er minder gebruik gemaakt van loopbaanontwikkeling en er zijn in 2017 geen specifieke ARBO-onderzoeken geweest, omdat er net een RI&E was uitgevoerd.

Overige verschillen

Voor de overige toelichtingen wordt verwezen naar de betreffende programma's.

Grondexploitaties/Winstneming het Burgje en de Werkhof

Op basis van bijgestelde grondexploitatie berekeningen voor het Burgje en de Werkhof is een winst genomen van € 79.800.

Resultaat voor en na bestemming

Bij de bepaling van het rekeningresultaat wordt onderscheid gemaakt tussen het rekeningresultaat voor en na bestemming. Bij het resultaat vóór bestemming worden alle mutaties in bestemmingsreserves die van invloed zijn geëlimineerd. Bij het resultaat na bestemming wordt wel rekening gehouden met die mutaties. Voor bestemming komt het saldo op € 821.700 nadelig. De exploitatierekening sluit na bestemming met een voordelig saldo van € 833.400 (zie recapitulatie baten en lasten). Hieronder is het verschil van € 1.655.000 toegelicht.

Mutaties reserves verwerkt in het rekeningresultaat 2017 (x €1.000):

<i>Algemene reserves</i>		
Toevoegingen aan algemene reserves	897,2	
Onttrekkingen aan algemene reserves	1.661,1	-763,9
<i>Bestemmingsreserves</i>		
Toevoegingen aan bestemmingsreserves	872,1	
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	1.763,2	-891,2
Totaal:		-1.655,0

Budgetoverheveling 2017 naar 2018

Allereerst dient de gemeenteraad nog formeel in te stemmen met de overheveling van budgetten 2017 naar 2018. Deze overhevelingen zijn al in het resultaat verwerkt. Bij overheveling gaat het om budgetten die de gemeenteraad in 2017 heeft gevoteerd voor de uitvoering van activiteiten. Deze activiteiten zijn nog niet of niet volledig uitgevoerd en daardoor resteren nog bepaalde budgetten. Om tot volledige uitvoering van deze activiteiten te komen, zijn de resterende budgetten wel nodig. Hiervoor is toestemming van de gemeenteraad nodig. Het betreft de activiteiten/budgetten zoals in onderstaande tabel zijn aangegeven.

Overhevelingen incidenteel budget 2017 naar 2018	
Openbare verlichting	€ 155.000
Opleidingen	€ 44.000
Onderhoud MFA Kwartier en Kersentuin	€ 37.000
Uitfaseren IRS 4 all	€ 18.000
Totaal overhevelingen 2017	€ 254.000

Toelichting op de overhevelingen groter of gelijk aan € 15.000:

Onderhoud openbare verlichting

In 2018 zal samen met de gemeente de Bilt en Soest gestart worden met de voorbereiding van de grootschalige vervanging van de openbare verlichting. De aanbestedingsprocedure daartoe loopt. Omdat de structurele lasten nog onvoldoende helder zijn wordt voorgesteld een bedrag van € 155.000 over te hevelen naar 2018.

Opleidingen

Vanwege de hoge werkdruk afgelopen jaar is er minder prioriteit gegeven aan het volgen van opleidingen en zijn die doorgeschoven naar 2018. Om het volgen van opleidingen meer toegankelijk te maken heeft Bunnik eind 2017 voor een jaar zich geabonneerd op de online Bunnik-academie. Een groot deel van dit bedrag is daarvoor bestemd.

Groot onderhoud MFA Kwartier en Kersentuin

Er loopt een onderzoek naar het beheer en de exploitatie van de MFA de Kersentuin. In dit onderzoek wordt onder andere ingegaan op de governance, het opnieuw verdelen van de taken en verantwoordelijkheden, tussen de gemeente en de beheerstichting. Ook het onderhoud van de MFA maakt hier onderdeel van uit. De uitkomsten hiervan moeten leiden tot nieuwe afspraken over beheer en onderhoud. Samen met de beheerstichting wordt gewerkt aan een totaal plan. De uitkomsten van dit onderzoek wordt ook de basis voor de afspraken over de MFA het Kwartier. Als de afspraken zijn gemaakt is er zicht op de financiële consequenties. Daarom wordt voorgesteld de budgetten voor het groot onderhoud van MFA Kwartier en de Kersentuin over te hevelen naar 2018.

Uitfaseren IRS4all

Het uitfaseren IRS4all betreft 3 maanden inhuur. De inhuur is pas in maart 2017 begonnen en loopt dus nog 3 maanden in 2018 door.

Voorstel bestemming financieel resultaat

Indien wordt ingestemd met voorstaande budgetoverheveling wordt voorgesteld het financieel resultaat als volgt te bestemmen: Een storting aan de reserve budgetoverhevelingen van € 254.000 te doen. Daarnaast een bedrag van € 579.400 toe te voegen aan de algemene reserve.

Ontwikkeling algemene reserve

De stand van de algemene reserve per 31 december 2017 bedraagt € 10,9 miljoen (exclusief de buffer ten behoeve van risico's van € 0,8 miljoen). Met de storting van het rekeningresultaat 2017 stijgt de algemene reserve met € 0,6 miljoen tot € 11,5 miljoen.

Bij de jaarrekening 2017 is een aantal budgetten niet (volledig) uitgegeven waarvan de dekking de algemene reserve was. Deze budgetten zullen in 2018 alsnog besteed worden en dienen daarom gelabeld te worden aan de algemene reserve. Dit zijn budget bomen (€ 150.000 programma 5), transformatieplan Sociaal Domein (€ 249.000, programma 8 en 9), zonneplan (€ 13.500 programma 6) en tot slot de capaciteitsuitbreiding (€ 165.000, Overhead). Totaal een bedrag van € 577.500. Voor de toelichtingen wordt verwezen naar de betreffende programma's. Exclusief de labelling bevat de vrije ruimte van de algemene reserve € 10,9 miljoen per 31 december 2017..

De Programma's

Dienstverlening en Organisatie

Programma: 1. Bestuur en Organisatie

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Ontwikkelen van uitgangspunten van passende participatie.
2. Uitbreiden van de inzet van sociale media en webcare.
3. Profileren van Bunnik als het dorpse karakter van de stadsregio en de groene voortuin van de stad.
4. Ontwikkelen van een nieuwe, toekomstgerichte organisatievisie.
5. Ontwikkelen van de rol van de gemeente als partner in een netwerk.
6. Inzetten op de doorontwikkeling van maatschappelijke en politieke sensitiviteit van de organisatie.
7. Werken aan een faciliterende organisatie met faciliterende medewerkers.
8. Doorvoeren van de Bunnikse Manier van Werken in de organisatie.
9. Verbeteren van de informatievoorziening.
10. Streven naar een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering.

Actiepunten 2017

- 2.1 De inzet van sociale media en webcare maakt kennisdeling makkelijker en zorgt dat de gemeente participeert in netwerken, signalen uit de samenleving kan opvangen en snel kan reageren op bepaalde vragen.
- 4.1 Inzetten op een verandering in houding: stimuleren van het denken in oplossingen en maximaal gebruiken van de regelruimte ("ja, mits").
- 5.1 Dwarsverbanden binnen de ambtelijke organisatie zoeken, om écht integraal te kunnen werken, maar ook buiten de organisatie met stakeholders als regiogemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- 6.1 Faciliteren wat kan; regisseren/samenwerken waar het (financieel) voordeel heeft; reguleren wat moet.

Uitvoering van collegeagenda

Organisatieperspectief 2021 (4.1 / 5.1 / 6.1)

In 2016 is het Organisationsperspectief 2021 vastgesteld. Daarin is geschetst hoe de organisatie er in 2021 uit zou kunnen zien, rekening houdend met de diverse ontwikkelingen die zich in hoog tempo om de gemeente heen afspelen en waarvan de gemeente onderdeel is. Bij het perspectief is gewerkt met het uitgangspunt van een bestuurskrachtige gemeente die haar veranderende rol als regisserend partner in netwerken oppakt en meer dan nu aan kan sluiten op de ontwikkelingen in de participatieve samenleving. Het organisatieperspectief gaat in op de verwachtingen omtrent positionering, werkwijze, inrichting en omvang van de gemeentelijke organisatie. In 2017 is aan de slag gegaan met de implementatie.. De volgende specifieke onderwerpen zijn onder andere aan de orde gekomen: De strategische beleidsfunctie is versterkt door het aanstellen van een strategisch adviseur. Er is begonnen met opgave gericht werken. Het onderzoek naar de samenwerking backoffice Sociaal Domein in Zuid Oost Utrecht is opgestart. De samenwerking met gemeente Zeist is uitgebouwd. Er is onderzoek verricht naar het nut en de noodzaak van een Strategische PersoneelsPlanning.

Communicatie (2.1)

Het vakgebied communicatie blijft stevig in beweging. Negen van de tien Nederlanders zijn intussen in hun vrije tijd elke dag online en dan vooral mobiel. Ook het aantal senioren dat online actief is blijft toenemen. Om die redenen heeft communicatie de digitale dienstverlening en webcare in 2017 verder versterkt.

In 2017 is communicatie begonnen met werkzaamheden om de website nog beter te doen aansluiten op de eisen en wensen van inwoners en ondernemers en nog toegankelijker te maken. Daarbij is nadrukkelijk ook naar de content (teksten) op de website gekeken en naar de wijze waar de gemeente inwoners, ondernemers en bezoekers digitaal aanschrijft. Al deze werkzaamheden worden in 2018 voortgezet.

Ook op social media staat de tijd allesbehalve stil. Facebook blijft steeds populairder worden, zij het wat minder onder jongeren en juist meer bij de wat oudere bevolkingsgroepen. 44 Procent van de

Nederlanders is intussen dagelijks te vinden op dat sociale medium. Twitter zakt iets terug in populariteit, maar blijft als zakelijk sociaal medium, ook voor de gemeente, heel belangrijk. In 2017 zijn zowel de Facebookpagina van de gemeente als het gemeentelijke Twitteraccount weer populairder geworden. De gemeente Bunnik wil veel meer 'van-buiten-naar-binnen' werken. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke organisatie, zoveel mogelijk, vertrekt vanuit de vragen vanuit de samenleving. Om de geluiden vanuit de samenleving goed te kunnen registreren, om soepel de dialoog aan te kunnen gaan en meer interactie tot stand te brengen, zijn extra sensitiviteit en (gespreks) training nodig. Communicatie is vorig jaar begonnen om medewerkers intensiever te trainen en coachen in het 'omgevingsbewust' zijn en zichzelf presenteren. Om 'buiten' effectief te kunnen zijn, dienen de medewerkers elkaar 'binnen' goed te kunnen vinden. Om die reden is begin 2017 een sociaal intranet gelanceerd. Uit de eerste evaluaties blijkt dat de medewerkers van de gemeente Bunnik hun sociaal intranet veel gebruiken, duidelijk meer dan in andere gemeenten en organisaties die met hetzelfde systeem werken. Communicatie blijft medewerkers coachen in hoe zij nog meer uit het sociaal intranet kunnen halen. Daarmee wordt het integraal werken bevorderd.

Convenant EBU en U10 tot 2020 (5.1)

EBU

De gemeenteraad heeft op 12 mei 2016 ingestemd met het convenant tussen de EBU (Economic Board Utrecht) en de U10 regio. Om de welvaart in de regio Utrecht te behouden en de maatschappelijke uitdagingen gezamenlijk op te pakken, hebben overheden, kennisinstellingen en (maatschappelijke) ondernemingen hun krachten gebundeld in de EBU.

Het centrale thema in de regio is Healthy Urban Living, oftewel gezond stedelijk leven, met daaronder de actielijnen Groen, Gezond en Slim. In 2017 heeft de EBU op het domein Groen werk gemaakt van de thema's energieneutraal wonen & werken, Circulaire economie en We drive Solar. Op het domein Gezond zijn onder meer stappen gemaakt met persoonsgerichte zorg en zorginnovaties. Daarnaast heeft de EBU bijgedragen aan het versterken van het vestigingsklimaat van het USP. Dit is noodzakelijk om een erkende top-5 positie te verkrijgen op het gebied van Life Sciences & Health. Tot slot heeft de EBU op het domein Slim onder meer gewerkt aan Smart Mobility en Gaming en Health.

U10

De regionale samenwerking in U10-verband was in 2017 een interessant en succesvol jaar. Op basis van de Agenda U10 – werkprogramma 2017-2018 is in regioverband gewerkt aan 26 uiteenlopende thema's. Zo is onder meer de Ruimtelijke Economische Koers - ontmoetingsplaats voor gezond stedelijk leven - door alle U10 raden vastgesteld als koers voor de regio. Ook hier zijn de pijlers Groen, Gezond en Slim waardoor deze koers goed aansluit bij de EBU. Daarnaast is in U16 verband een gezamenlijke koers Maatschappelijk Opvang en Beschermd wonen ontwikkeld voor de toekomst van daklozenopvang en beschermd wonen. Ook zijn in U10 verband detailhandelsafspraken gemaakt en is dit plan aangeboden aan de provincie als input voor de provinciale detailhandelsvisie. Tot slot zijn de gemeenten Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug als volwaardig lid toegetreden tot de U10.

Relevante beleidsontwikkelingen

Strategische Agenda

Bij de vaststelling van de strategische agenda heeft de raad besloten dat de strategische agenda als referentiekader geldt voor de Uitvoeringsstrategie en dit verder uit te werken in concrete beleidsstukken. In 2017 is de Uitvoeringsstrategie in een stroomversnelling geraakt, nadat de raad op 9 maart 2017 unaniem een motie heeft aangenomen waarin zij de hoofdlijnen van de Uitvoeringsstrategie beschrijft. Daarbij heeft de raad het college de opdracht gegeven om een bijdrage te leveren aan de oplossing van regionale vraagstukken op het gebied van mobiliteit, woningbouw en recreatie. Aan de hand van deze motie heeft het college de Uitvoeringsstrategie verder uitgewerkt in vijf opgaven. Deze opgaven zijn: 1) Versterken recreatieve kracht; 2) Knooppuntontwikkeling; 3) Bouwen in de dorpen; 4) Kwaliteit dorpscentra en voorzieningen; en 5) Focus op sociale kracht. Een substantiële bouwopgave op een uitleglocatie maakt onderdeel uit van de Uitvoeringsstrategie als middel c.q. vliegwiel om de vijf opgaven te kunnen realiseren. De substantiële groeiopgave is daarmee een zesde opgave. Al deze opgaven dragen bij aan het behouden en versterken van de kwaliteit van de gemeente Bunnik. De raad heeft op 14 december 2017 deze Uitvoeringsstrategie unaniem vastgesteld en daarbij tevens een budget beschikbaar gesteld om in 2018 en 2019 op een programmatische wijze verder te kunnen werken aan de Uitvoeringsstrategie.

Afscheid burgemeester

Op 4 september 2017 heeft H.M. Ostendorp, na ruim acht jaar, officieel afscheid genomen als burgemeester van de gemeente Bunnik. In de Landgoederij vond zowel de officiële ceremonie plaats alsook de receptie voor alle inwoners en ondernemers van de gemeente Bunnik. Op 7 september 2017 is

R. van Schelven als waarnemend burgemeester aangetreden. In 2018 zal aan de hand van een profielschets gestart worden met de werving van de nieuwe burgemeester.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Inwoners actief betrekken bij de vorming en de uitvoering van het beleid (evt uit elkaar halen)	Aantal projecten waarbij burgerparticipatie wordt toegepast (evt tov aantal beleidsdocumenten)	Van 12 in 2014 naar 15 à 25 in 2016-2018; In 2017 zijn er 24 projecten geweest.
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal voortgezette/afgeronde projecten waarbij overheidsparticipatie wordt toegepast tov opgestarte/ingediende initiatieven	Van 1 in 2015 naar 3 afgeronde initiatieven in 2016 en 6 in 2018. In 2017 zijn er 4 projecten geweest.
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal raadplegingen burgerpanel	In 2014 is het burgerpanel 0 keer geraadpleegd. Dit laten toenemen tot 3 per jaar. In 2017 is het burgerpanel 1 keer geraadpleegd.
Zelfstandige gemeente	% gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid (mogelijkheid pluspakket)	In 2017 is het aantal gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid 33%.

Wat heeft het gekost?

Programma 01	Bestuur en organisatie			
	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten en baten				
Lasten	2.562,4	3.019,2	2.885,7	133,5
- Gemeenteraad	298,0	328,0	347,4	19,5-
- College van B&W	361,1	595,0	562,0	33,0
- Samenwerking	67,7	11,3-	26,5-	15,2
- Bedrijfsvoering	1.835,6	2.107,5	2.002,8	104,7
Baten	15,0	15,0	153,8	138,8-
- Gemeenteraad	-	-	-	-
- College van B&W	15,0	15,0	153,8	138,8-
- Samenwerking	-	-	-	-
- Bedrijfsvoering	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	2.547,4-	3.004,2-	2.731,9-	272,3

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (lasten)

College van B&W 33,0 Voordeel

In 2016 is € 77.000 van het budget Strategische Agenda overgeheveld naar 2017. Dit, vanuit de gedachte dat daarmee extra budget was voor het opstellen van de Uitvoeringsstrategie. Dit bleek ook deels nodig te zijn. Het restant valt vrij in de jaarrekening 2017. Voor 2018 en 2019 is reeds budget aangevraagd.

Overig	€	47.800	V
Totaal	€	14.800	N
	€	33.000	V

Bedrijfsvoering 104,7 Voordeel

Dit zijn uren die niet zijn ingezet maar wel begroot. Het betreft voornamelijk de uren met betrekking tot de capaciteitsuitbreiding personeel (zie paragraaf bedrijfsvoering). Niet alle werkzaamheden zijn nog uitgevoerd waardoor dit een voordeel is op bedrijfsvoering.

	€	104.700	V
Totaal	€	104.700	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (baten) College van B&W 138,8 Voordeel

De voorziening pensioenen wethouders is naar aanleiding van de nieuwe berekeningen bijgesteld. Dit is een voordeel van € 103.000.

€	103.800	V
---	---------	---

De voorziening wachtgeld bestuurders is eveneens bijgesteld. Dit is een voordeel van € 26.000.

€	26.400	V
---	--------	---

Overig

€	8.600	V
---	-------	---

Totaal

€	138.800	V
---	---------	---

Programma: 2. Dienstverlening

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op verdere digitalisering van onze dienstverlening.
2. Zoeken naar andere, nieuwe manieren van fysieke dienstverlening.
3. Streven naar deregulering en versimpeling van regels waar nodig.

Actiepunten 2017

- 1.1 Werken binnen de organisatie en naar de samenleving zoveel mogelijk vanuit de houding *digitaal, tenzij*.
- 2.1 Onderzoeken de mogelijkheden om producten thuis te bezorgen.
- 2.2 Vroegtijdig in gesprek met de aanvrager, om voorafgaande aan de aanvraag te kijken wat nodig is en hoe de dienstverlening zo effectief mogelijk kan verlopen.
- 3.1 Vereenvoudigen en/of verkorten van aanvraagprocessen waar mogelijk.

Uitvoering van collegeagenda

Visie op dienstverlening (1.1 / 2.1 / 2.2 / 3.1)

De visie op dienstverlening is met de vaststelling van het Organisatieperspectief 2021 bekrachtigd. Bunnik gaat vroegtijdig in gesprek met de aanvrager en probeert de aanvraagprocessen zoveel mogelijk te vereenvoudigen. Dit is een continue proces en vraagt bijvoorbeeld in het kader van de Omgevingswet nog zeker aandacht. Bunnik probeert in te spelen op ontwikkelingen. Zo zijn de openingstijden gedurende een halfjaar verruimd om de piekbelasting in de afgifte van reisdocumenten op te vangen. Bunnik heeft gekozen om 's morgens eerder open te zijn (7.30 in plaats van 8.30). Dit naar tevredenheid van de inwoners van Bunnik. In dat verband is het onderzoek naar de mogelijkheden, die de wet biedt, om producten thuis te bezorgen niet uitgevoerd. Dit zal in 2018 worden opgepakt.

Relevante beleidsontwikkelingen

Verkiezingen

In 2017 heeft de verkiezing van de Tweede Kamer plaatsgevonden.

Vorbereiding Omgevingswet

De Omgevingswet zal leiden tot een herstructurering van de wijze waarop de verlening van de omgevingsvergunningen gaat plaatsvinden. De invoering van deze wet is uitgesteld tot 1 januari 2021, maar de volledige invoering daarvan moet nog steeds op 1 januari 2029 zijn gerealiseerd. In 2017 zijn hiervoor voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd door het projectteam. De resultaten daarvan zullen in 2018 aan de gemeenteraad worden gepresenteerd.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Inzetten op verdere digitalisering van onze dienstverlening	Aantal verschillende digitale producten dat via een webformulier is af te handelen	Het aantal webformulieren laten toenemen van 39 in 2015 naar 51 in 2016. In 2017 zijn er 47 webformulieren aangemaakt.
Klantgerichtheid	% binnen de servicenormen gestelde termijnen afgehandelde zaken (telefoon, brieven, e-mail, website)	Het percentage afgehandelde zaken binnen de servicenorm laten toenemen van 90% in 2015 naar 95% in 2017. Over 2017 zijn er geen gegevens bekend. De reden hiervoor is dat dit niet meer wordt bijgehouden.
Klantgerichtheid	Aantal klachten naar aanleiding van afgehandelde zaken.	Het aantal ingediende en afgehandelde klachten in 2015 bedroeg 16. Het streven is dit aantal niet te laten stijgen. De dalende trend ten opzichte van 2016 en verder terug zet zich niet voort. Gedurende 2017 zijn er 19 klachten geregistreerd.

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	De BghU is belast met de waardering van de onroerende zaken en de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen.

Wat heeft het gekost?

Programma 02		Dienstverlening		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	799,3	771,3	712,1	59,3
- Klantcontact	27,8	27,8	2,9	24,9
- Burgerzaken	244,2	248,1	258,7	10,6-
- Vergunningverlening	489,5	457,6	412,1	45,5
- Begraafplaats	37,8	37,8	38,3	0,5-
Baten	744,8	754,1	731,8	22,4
- Klantcontact	-	-	-	-
- Burgerzaken	293,4	302,7	349,1	46,4-
- Vergunningverlening	451,4	451,4	382,7	68,7
- Begraafplaats	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	54,4-	17,2-	19,7	36,9

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Vergunningverlening 45,5 Voordeel

Het aantal verleende omgevingsvergunningen alsmede dat er sprake is van minder (grotere) projecten heeft er toe geresulteerd dat er minder is uitgegeven aan advies- en onderzoekskosten. Dit resulteert in een voordeel.

	€	36.300	V
Overig	€	9.200	V
Totaal	€	45.500	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen baten

Burgerzaken 46,4 Voordeel

In 1986 is de geldigheidsduur van het rijbewijs veranderd van 5 naar 10 jaar. Dit betekent dat er vanaf 2016 tot 2020 meer rijbewijzen worden aangevraagd dan de 5 jaar vóór 2016.

De gemeente Bunnik beschikt over een aantal interessante trouwlocaties. Als gevolg hiervan zijn er gedurende 2017 meer huwelijken binnen de gemeente Bunnik gesloten.

	€	20.500	V
Overig	€	12.600	V
Totaal	€	46.400	V

Vergunningverlening 68,7 Nadeel

Dat er in 2017 minder leges zijn ontvangen dan begroot, kan worden verklaard doordat er minder woningen zijn gebouwd dan begroot en de bouwkosten per woning lager zijn dan begroot. De leges worden berekend naar aanleiding van de bouwkosten. Daarom vallen de ontvangen leges per saldo in 2017 lager uit.

	€	116.600	N
Overig	€	2.900	V
Totaal	€	68.700	N

Programma: 3. Gegevensbeheer

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Verbeteren van de informatievoorziening.

Actiepunten 2017

1.1 Informatie is veilig bij de gemeente: verbeterpunten op het gebied van informatieveiligheid en privacy doorvoeren.

1.2 Koppelen verschillende registraties en databases aan elkaar ten behoeve van efficiency en dienstverlening.

Uitvoering van collegeagenda

Informatieveiligheid (1.1)

In 2016 is het informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Dit beleid is gebaseerd op het basishorizontale kader Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Na vaststelling van het beleid is er een analyse gemaakt van de bestaande situatie van informatieveiligheid binnen de gemeentelijke organisatie ten opzichte van het beleid. Uit de resultaten van deze nulmeting is een verbeterplan voor 2017-2018 opgesteld. Met de uitvoering hiervan is gestart.

Vanuit een wens om de samenwerking op het gebied van informatieveiligheid te intensiveren en een behoefte aan een borging van de CISO-rol (Coördinatie Informatieveiligheid) is besloten een regionaal CISO-team te vormen. Dit team is in oktober 2017 operationeel geworden.

In 2017 is voor het eerst gebruik gemaakt van de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG.

Uitgangspunt is het horizontale verantwoordingsproces aan de gemeenteraad. De horizontale verantwoording bestaat uit een IT-audit, een verklaring van het College van B&W en een passage over informatieveiligheid in de jaarrekening.

Dit vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces aan nationale partijen die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid. Bij het afleggen van verantwoording wordt het principe van single information single audit toegepast; alle informatie die noodzakelijk is voor verticale verantwoording is ook onderdeel van het horizontale verantwoordingsproces.

Op het gebied van Privacy is er gestart met de voorbereidingen van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG vervangt, samen met de Uitvoeringswet AVG, met ingang van 25 mei 2018 de huidige in Nederland geldende privacywetgeving: de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). In 2017 is gewerkt aan een actueel register van verwerkingen van persoonsgegevens, aan het opstellen van privacybeleid, er zijn verwerkersovereenkomsten gesloten met de partijen die namens de gemeente persoonsgegevens verwerken en er zijn diverse workshops gehouden om medewerkers organisatie breed op de nieuwe -aangescherpte- wetgeving voor te bereiden. De AVG verplicht gemeenten verder tot het aanstellen van een onafhankelijke Functionaris Gegevensbescherming (FG). Deze heeft een adviserende en toezichhoudende rol. In 2017 is besloten deze functie in regionaal verband te vervullen en zijn daarvoor in het laatste kwartaal de voorbereidingen gestart. Zo is de gemeente naar verwachting al goed op weg als de AVG in werking treedt.

Er hebben zich in 2017 geen grote veiligheidsincidenten voorgedaan. Er zijn in 2017 wel twee datalekken gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens. De gevolgen van deze datalekken waren beperkt en processen zijn aangepast om herhaling te voorkomen.

Versterking en centralisering informatiefunctie (1.1 / 1.2)

Onderdeel van het Organisationsperspectief 2021 is het onderzoeken van het versterken en centraliseren van de informatiefunctie in de gemeentelijke organisatie. Dit onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden. In 2017 heeft de focus gelegen op de formatieve invulling op de informatieveiligheid en de privacy. Daarnaast heeft de implementatie, de beschrijving van de werkprocessen en het beheer met betrekking tot diverse basisregistraties, de nodige aandacht gevraagd.

Relevante beleidsontwikkelingen

Basisregistraties

In 2017 is de beheerfase 1^e tranche van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) afgerond. De voorbereidingen voor beheerfase 2^e tranche zijn gestart, waarbij "gaten" in de kaart worden opgelost en administratieve gegevens worden toegevoegd. Hiermee vindt er verdere afstemming plaats met de registratie van beheer openbare ruimte (BOR).

Ook de voorbereidingen voor de implementatie Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de wijzigingen in de Basisregistratie Adressen en gebouwen 2.0 zijn in 2017 begonnen. Deze zullen in 2018 worden afgerond. De voorbereidingen van de voorziene vernieuwing BRP (operatie BRP) is medio 2017 door het Rijk stopgezet. Enkele gemeenten, NVVB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken), VNG en KING namen vervolgens het initiatief te beproeven of door gemeenten ervaren beperkingen van het huidige systeem oplosbaar zouden zijn met een gemeentelijke voorziening, passend in de nationale infrastructuur. Dit initiatief is in december 2017 gestopt, omdat de beschikbaar gestelde informatie en broncode door het ministerie van BZK, onvoldoende houvast biedt om een zinvolle proef binnen een redelijke termijn uit te voeren.

Wat heeft het gekost?

Programma 03		Gegevensbeheer		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	264,1	252,1	190,9	61,3
- Gegevensbeheer	264,1	252,1	190,9	61,3
Baten	12,3	12,3	13,7	1,4-
- Gegevensbeheer	12,3	12,3	13,7	1,4-
Saldo lasten en baten	251,8-	239,8-	177,1-	62,7

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Gegevensbeheer 61,3 Voordeel

Er zijn minder uitgaven basisregistraties objecten. De externe kosten voor de bijhouding van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) zijn lager uitgevallen. Dit laatste heeft vooral te maken met het feit dat de 2^e tranche beheerfase BGT, inhoudende het inventariseren van onjuistheden in administratie BGT (bijvoorbeeld ontbrekende informatie openbare ruimte), wel is gestart, maar nog niet afgerond. Daardoor zijn de benodigde mutaties uitgebleven. Deze mutaties worden in 2018 verwacht.

€ 22.400 V

De kapitaallasten basisregistraties zijn lager doordat investeringen zijn uitgesteld en door een technische wijziging n.a.v. de nieuwe nota financieel beleid waardoor de afschrijving pas plaatsvindt in het jaar nadat de investering gereed is, in plaats van in het jaar van gereedkomen.

€ 37.500 V

Overig

€ 1.400 V

Totaal

€ 61.300 V

Fysiek domein

Programma: 4. Veiligheid

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. De organisatie van de crisisbeheersing verder vorm geven.
2. De (gemoderniseerde) brandweergarages overdragen aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).
3. De samenleving participatief betrekken bij veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid gestimuleerd wordt.
4. Actievere samenwerking met ketenpartners binnen het domein veiligheid (politie, veiligheidshuis en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC))

Actiepunten 2017

- 1.1 Intensiveren van de samenwerking met de VRU om de crisisbeheersing verder te optimaliseren. Afhankelijk van de verdere door ontwikkeling van de gemeente Bunnik zal aansluiting gezocht worden met de beste partner voor samenwerking.
- 1.2 Kracht uit de samenwerking benutten binnen de crisisbeheersing, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de kerkelijke organisaties voor eerste opvang en verzorging bij calamiteiten.
- 2.1 Mogelijk dat er geen overdracht plaats vind maar dat er gekozen wordt voor het gebruik om niet in plaats van een overdracht van vastgoed.
- 3.1 Promoten van de aansluiting van de inwoners van Bunnik op Burgernet en WhatsApp groepen.
- 3.2 Meer aandacht besteden aan preventie, vooral op het gebied van (auto)inbraken in Bunnik.
- 3.3 Actieve uitvoering van de drank en horecawet door middel van controles en preventie.
- 4.1 Actief samenwerken met de politie waarbij aansluiting Centrum voor Elkaar en politie rondom verwarde personen en hulpbehoevenden centraal staat.
- 4.2 Actieve aansluiting bij regionale samenwerking om criminaliteit te voorkomen.
- 4.3 Implementatie van beleid rondom georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Uitvoering van collegeagenda

Samenwerking binnen de veiligheidsketen en het sociaal domein (1.1 / 4.1/ 4.2)

Nadat het college het privacy convenant van de Persoons Gerichte Aanpak Bunnik had goedgekeurd is deze aanpak van start gegaan. Hierdoor is de samenwerking tussen zorg en veiligheid juridisch gedekt en kunnen partijen hun zorgen ook daadwerkelijk delen. De samenwerking rondom verwarde personen, personen met crimineel gedrag en overlastgevers is hierdoor intensief geworden en verloopt naar tevredenheid.

De samenwerking met de gemeente Zeist heeft in 2017 gezorgd dat de dunne personele bezetting in vakantietijd kon worden samengevoegd..

Veiligheid in de buurt (3.1 / 3.2 / 3.3)

De uitbreiding van het aantal WhatsApp groepen in de gemeente Bunnik heeft zich in 2017 door gezet. Een aantal inwoners heeft de ambitie gesteld om heel Bunnik qua WhatsApp groepen gedekt te krijgen. Eind 2017 stond de teller dan ook op 31 WhatsApp veiligheidsgroepen. Naast de app-groep voor verdachte situaties worden er ook gelijktijdig app-groepen aangemaakt voor sociale zaken. Bijvoorbeeld de herinrichting van een wijk, sociale thema's als oppas en aandacht voor eenzaamere mensen in de wijk.

Relevante beleidsontwikkelingen op bestaand beleid

Bijdrage VRU

In 2017 is er één wijziging geweest op de begroting 2017 van de VRU. Om de stijging van de loon- en pensioenkosten op te vangen is er een extra bijdrage van € 22.000 van de gemeente Bunnik aan de VRU noodzakelijk geweest.

Overdracht brandweerkazernes

De brandweergarages worden definitief niet overgedragen naar de VRU. Deze blijven in eigendom en beheer van de gemeente.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Het afgelopen jaar is duidelijker geworden dat het domein OOV onder druk staat. Het aantal drugsvangsten is toegenomen en er is steeds meer besef van de rol van ondermijning in onze samenleving. Bovendien hebben burenruzies veel van ons gevraagd. De APV is daarom op onderdelen aangepast en er zijn beleidsregels woonoverlast toegevoegd. Ook in 2018 zal beleid nog verder ontwikkeld worden.

De druk op de ambtelijke organisatie is groot (geweest). Daarom is al in mei 2017 gestart met een opgave gericht op de doorontwikkeling van OOV. Deze zal zijn effect hebben in 2018.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente beoordeeld	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	Cijfer veiligheid van 7,6 in 2012 naar 8,0 in 2018; over 2016 is het cijfer 7,5. Dit is laatst bekende cijfer.
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente ervaren	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	% inwoners dat zich veilig voelt, laten toenemen van 86,5% in 2012 naar 87,8% in 2018; over 2016 is het percentage 95%. Dit is laatst bekende cijfer
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal autoinbraken	Aantal auto inbraken laten afnemen van 107 in 2012 naar 75 in 2018; over 2017 is het aantal auto-inbraken 92.
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal woninginbraken	Aantal woninginbraken laten afnemen van 110 in 2012 naar 67 in 2018; over 2017 is het aantal woninginbraken 32.
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal woningen met veiligheidskeurmerk	Aantal woningen met Veiligheidskeurmerk van 1.189 in 2014 laten toenemen naar 1.300 in 2018. Per 31 december 2017 is dit aantal 1.222.
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal deelnemers Burger-net	Het aantal deelnemers aan Burgernet van 1753 in 2015 laten toenemen naar 2000 in 2018. Per 31 december 2017 is dit aantal 1.918.
Verhogen van de fysieke veiligheid	% uitrukken brandweer binnen wettelijke opkomsttijd	56% in 2014 binnen de wettelijke opkomsttijd toenemen 2014 naar 70% in 2018. Volgens metingen VRU (gemeentelijke rapportage) is dit 100%.
Verhogen van de fysieke	Aantal vrijwilligers brandweer	Aantal vrijwilligers in Bunnik 19

veiligheid		en in Werkhoven 24 in 2015. Streven is voor Bunnik 20 en voor Werkhoven 21 in 2018. Per 1 januari 2017 is het aantal vrijwilligers Bunnik 21 en Werkhoven 26.
------------	--	---

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	106	137	2016
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0	1,3	2014
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,7	2,3	2016
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	5,3	2016
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	3,0	3,3	2016
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	5,6	2016

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Ter uitvoering van de taken van de Wet op de Veiligheidsregio's (WVR). In deze wet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio's neergelegd.

Wat heeft het gekost?

Programma 04		Veiligheid		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	989,8	989,4	1.020,9	31,5-
- Beschermende maatregelen	46,4	46,4	52,6	6,1-
- Brandweezorg	943,3	943,0	968,4	25,3-
Baten	4,6	4,6	4,7	0,1-
- Beschermende maatregelen	-	-	-	-
- Brandweezorg	4,6	4,6	4,7	0,1-
Saldo lasten en baten	985,2-	984,8-	1.016,2-	31,4-

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Brandweezorg 25,3 Nadeel

Abusievelijk is de stijging van de loon- en pensioenkosten van de VRU niet gemeld in de tweede Bestuursrapportage 2017 terwijl hier wel bestuurlijke besluitvorming over geweest is.

	€	22.000	N
Overig	€	3.300	N
Totaal	€	25.300	N

Programma: 5. Openbare ruimte

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Samenwerken met buurgemeenten, provincie, BRU, partners uit de omgeving, inwoners en bedrijven aan een gezamenlijke visie op de inrichting van het buitengebied waarin invulling wordt gegeven aan termen als autoluw, fietsvriendelijk en bereikbaarheid (voor ondernemers en bewoners).
2. Duurzaam inzetten op verkeersveiligheid.
3. Verbeteren van de aansluiting van routes in het Openbaar Vervoer.
4. Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer.
5. De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden.

Actiepunten 2017

- 1.5 Het verbeteren van de verkeersveiligheid op kruispunten.
- 1.6 Het opstellen van een herinrichtingsplan van de Provincialeweg in Bunnik
- 1.7 Zoeken naar creatieve manieren en pilots om oplaadpunten voor elektrisch autorijden te faciliteren.
- 1.8 Verkennen van nieuwe vormen van (passende) participatie in het onderhoud van de openbare ruimte, ook op bedrijventerreinen
- 1.9 Het opstellen van een vervangings- en investeringsplan openbare verlichting
- 1.10 Het vaststellen van een visie op de openbare ruimte en het actualiseren van het KBOR (Kwaliteit Beheer Openbare Ruimte)
- 1.11 Uitvoeren planmatig onderhoud aan wegen, riolering en groenvoorzieningen
- 1.12 Participeren in de ontwikkeling van speelbos Nieuw Wulven
- 1.13 Samenwerking binnen WINNET aan duurzaam waterbeleid.
- 1.14 Opstellen van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2017-2021 inclusief een herberekening/actualisatie rioolretributie
- 1.15 Keuze inzamelmiddelen huishoudelijk afval
- 1.16 Invoering natuurvriendelijk bermbeheer
- 1.17 Participeren in het Leader project

Uitvoering van collegeagenda

Verkeersbeleid (1.1 / 1.3 / 2.2 / 4.1)

Met de gemeente Houten en de provincie Utrecht is overleg over integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied. In 2017 is in samenwerking met de provincie en de gemeente Houten een principe-maatregelenpakket bepaald dat de problematiek in het buitengebied moet oplossen.

Onderdelen daarvan worden in 2018 nader uitgewerkt. De belangrijkste onderdelen zijn de oostelijke aansluiting van Houten op de A12, een vrij liggend fietspad langs de N 410, een spitsafsluiting van de Achterdijk, verbetering van de route naar fort bij Vechten (parallelweg A12). De feitelijke uitvoering zal in de periode 2018-2020 plaatsvinden.

Verder wordt uitvoering gegeven aan het in 2015 vastgestelde verkeersbeleidsplan. Omdat het de leefbaarheid direct raakt worden inwoners, bedrijven en instellingen nadrukkelijk hierbij betrokken. Vanuit duurzaamheidsoogpunt worden initiatieven ten aanzien van oplaadpunten voor elektrisch rijden en andere alternatieve brandstoffen gefaciliteerd.

Regionaal verkeer en vervoer (1.2 / 1.4 / 2.1)

In 2017 is zicht gekomen op maatregelen voor het buitengebied van Bunnik en Houten, (zie de vorige tekst). Naast de maatregelen voor het buitengebied Bunnik-Houten, is in 2017 een studie gestart naar de mobiliteitseffecten van extra woningbouw in Wijk bij Duurstede en Bunnik/Odijk-West in het gebied tussen Wijk bij Duurstede en de A12 (N229 en parallelle routes in het buitengebied). De uitkomsten daarvan zijn in 2018 beschikbaar.

Eind 2017 is de busverbinding tussen Vianen, Houten, Odijk en Driebergen-Zeist gestart. Dit betreft een proefproject van drie jaar. In de loop van 2020 zal het gebruik worden geëvalueerd en bij voldoende gebruik blijft de verbinding in stand.

Met het opheffen van het Bestuur Regio Utrecht is een nieuwe financiële verhouding ontstaan tussen de provincie Utrecht en de voormalige BRU-gemeenten, thans U10. De budgetten die voor het BRU bestemd waren tot en met 2019 zijn door de provincie als verplichting overgenomen. Er is in U10-verband overleg met de provincie hoe na 2019 verkeerssubsidies beschikbaar en verdeeld worden.

In regionaal verband (U10 en provincie) is in 2017 veel aandacht uitgegaan naar het verbeteren van fietsverbindingen in de komende jaren alsmede naar de (tijdelijke maar tamelijk ingrijpende) effecten van de werkzaamheden aan de Ring Utrecht in de periode 2019-2026. Die processen lopen in 2018 door.

Openbare ruimte (5.1 / 5.2)

De beleving van de buitenruimte, alsmede de inrichting van de openbare ruimte, wordt door inwoners het meest gewaardeerd en draagt bij aan een gelukkig, gezond en dynamisch Bunnik. Dit past binnen de kaders van de strategische agenda en collegeagenda 2014-2018 Binden en Bewegen. De wegen worden onderhouden volgens door de raad vastgestelde kwaliteitscriteria. Hierin is beschreven hoe en op welke wijze de wegen onderhouden dienen te worden. Het verkeerbeleidsplan 2015-2024 is gericht op verkeersveiligheid, autoverkeer, parkeren en fietsen. Er wordt gewerkt met een gebiedsgerichte aanpak. Dit betekent dat bij groot onderhoud alle onderdelen in de openbare in één wordt aangepakt (wegen, riolering, groen, spelen, etc.). Een meer integrale visie op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte is nog niet opgesteld. Deze wordt gekoppeld aan de op te stellen Omgevingsvisie voor de dorpen en historische landgoederen.

Sportaccommodaties

Accommodatiebeleid en dus ook onderhoud en investeringen in sportaccommodaties behoren formeel bij programma 5. Maar vanwege de nauwe samenhang met het sportbeleid, wordt dit nader toegelicht in programma 7 (*Investeringen sport/aanschaf kunstgras*).

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Wegen	Straatreiniging
	Openbare verlichting
	Bruggen
Verkeer	Verkeersmaatregelen
	Gemeentelijk verkeer en vervoer
	Verkeersinstallaties
Recreatie en Landschap	Openbaar Vervoer
	Recreatie
	Landschap
Riolering	Kunstwerken
	Gemeentelijk rioleringsplan
	Riolen
Openbaar groen	Hoofdgemalen en pompen
	Kwijtschelding rioolrecht
	Rioolrecht
	Groenonderhoud

Relevante beleidsontwikkelingen

Herinrichting Traverse Bunnik (Provincialeweg)

In 2016 is een start gemaakt met het proces voor herinrichting van de Traverse Bunnik. Begin 2017 werd op grond van een raadsbrede motie een start gemaakt met de Uitvoeringsstrategie. Dat zal mogelijk nieuwe randvoorwaarden geven die voor de herinrichting van de Traverse van belang zijn. Zodoende is de herinrichting tot nader order aangehouden. Wel wordt, op aangeven van de raad, gekeken naar eenvoudige verbetermogelijkheden ('laaghangend fruit'). In eerste aanleg is een kentekenonderzoek uitgevoerd om de herkomst en bestemming van het verkeer te achterhalen. De resultaten worden separaat gepresenteerd.

Gebiedsontwikkeling Amelisweerd/N411

Er is vanuit de provincie Utrecht extra aandacht voor het gebied Amelisweerd – Rhijnauwen - Vechten in de vorm van financiële middelen en expertise omdat hier veel verschillende belangen en ruimteclaims liggen en omdat onder andere de bereikbaarheid een probleem vormt. Eind 2017 is de provincie gestart met een gebiedsinventarisatie. Er komen veel concrete wensen, knelpunten en afstemmingsvraagstukken naar boven waarbij behoefte is aan regie. Dit zal in 2018, in nauwe samenwerking met de gemeenten

Bunnik en Utrecht, uitgewerkt worden in een plan van aanpak en uitvoering van dit plan. Bij de voorbereidingen van de Uitvoeringsstrategie is naar voren gekomen dat dit gebied ook daarin een belangrijke plek heeft.

Beheer openbare ruimte

In 2017 is het reguliere beheer uitgevoerd. Er is geen aanspraak gemaakt op het incidenteel beschikbaar gestelde budget van € 150.000 voor bomen. Dit in afwachting van een visie en beleid op dit gebied. Ingrijpende renovaties van beeldbepalende boomstructuren kunnen niet zonder beleid en visie uitgevoerd worden. Het beschikbare budget wordt daarom ingezet voor minder ingrijpende renovaties. In 2017 is de bomenverordening aangepast om kap ten behoeve van renovaties mogelijk te maken.

Burgerparticipatie groen en speelplekken

Door verschillende initiatieven van burgerparticipatie is er in 2017 extra door particulieren geïnvesteerd in de openbare ruimte. De burgerparticipatie heeft vooral plaats gevonden rondom de speelplekken aan de Hazelaar en Werdorperwaard in Odijk en de Kromme Kamp in Werkhoven. Verder zijn er door burgerinitiatieven op verschillende locaties bloembollen gepland.

Vervangings- en investeringsprogramma Openbare Verlichting

Het beheer en onderhoud aan de openbare verlichting is gezamenlijk met de gemeenten De Bilt en Soest aanbesteed. De aanbesteding heeft plaats gevonden op 26 januari 2018. De geplande startdatum voor het onderhoud, beheer en vervanging is 1 maart 2018.

Tot de nieuwe aannemer kan starten is samen met Soest voor 2017 en de eerste maanden van 2018 een overeenkomst aangegaan met ZIUT voor het onderhouden en beheren van de openbare verlichting.

Cofinanciering Uitvoeringsprogramma verkeersbeleidsplan (subsidie Lokaal Maatwerk)

Dit betreft uitvoering van doelen uit het Verkeersbeleidsplan. In 2017 is de Marsdijk ingericht als fietsstraat en de Mereveldseweg als fietsstraat.

Uitwerking afvalvisie/keuze inzamelmiddelen

De gemeente heeft in december 2015 de afvalvisie vastgesteld. Daarin is aangegeven dat het percentage gescheiden in te zamelen huishoudelijke afvalstoffen in 2020 moet zijn gegroeid naar 75% (in 2016 was het recyclingpercentage 68%, prognose 2017 is 70%). Eén van de middelen om dat te doen is om afval scheiden te faciliteren, bijvoorbeeld met (extra) bovengrondse of met ondergrondse containers. Hiervoor moet nieuw afvalbeleid vastgesteld worden door de raad. De omvang en impact van de nodige aanpassingen bleek groter dan oorspronkelijk ingeschat. Mede daarom is er in 2017 beperkt voortgang gerealiseerd met het aanpassen van het afvalbeleid. Nieuw afvalbeleid wordt in 2018 ter vaststelling aangeboden. In het afvalbeleidsplan zal een keuze gemaakt worden tussen de verschillende wijzen van inzameling aan de hand van de resultaten van onderzoek en proeven van het Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN).

Agenda Vitaal Platteland (AVP) Wandelroutenetwerk en andere initiatieven

In 2017 heeft de gemeente Bunnik meegewerkt aan het ontwerp voor een wandelroutenetwerk voor het oostelijke deel van de Provincie Utrecht, dat aansluit op de netwerken van de omliggende provincies. De aanleg heeft vertraging opgelopen omdat de projecttrekker, Recreatie Midden Nederland, de subsidie van de provincie Utrecht nog niet rond heeft. De verwachting is dat dit in 2018 geregeld is en de aanleg kan starten.

Natuurvriendelijk bermbeheer

In 2017 heeft gemeente Bunnik aan verschillende kennisuitwisselingsbijeenkomsten over natuurvriendelijk bermbeheer deelgenomen. Via de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap heeft de gemeente Bunnik, samen met andere partijen uit het Kromme Rijngebied, een Bee Deal gesloten. Hiermee geeft de gemeente aan zich actief in te gaan zetten voor verbetering van de leefomgeving van bijen.

De Utrechtse partners, waaronder de gemeente Bunnik, hebben hun samenwerking rond de Linie en Stelling vervolgens vastgelegd in een Pact van Ruigenhoek en uitgewerkt in het Regionaal Actieprogramma Pact van Ruigenhoek.

Met het project Quick Wins Nieuwe Hollandse Waterlinie Gemeente Bunnik geeft de gemeente Bunnik invulling aan een aantal van de lokale opgaven voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie waaronder het herstel van aspergeversperringen, het toegankelijk maken van groepsschuilplaatsen, informatievoorziening en routes, waterliniemeubilair en de aanleg van een wandelpad. Dit project is in 2017 van start gegaan en loopt door in 2018.

UNESCO-nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes

Voor de toekenning van de UNESCO Werelderfgoedstatus is draagvlak bij betrokken partijen een belangrijke voorwaarde. Hiervoor hebben de regionale partners op 20 april 2017 een steunbetuiging getekend. Door ondertekening heeft de gemeente Bunnik deze steunbetuiging onderschreven en bevestigt hiermee zich naar vermogen in te zetten om de uitzonderlijke waarde van dit toekomstig Werelderfgoed te beschermen, te ontwikkelen en uit te dragen.

Opheffing Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijnlandschap

De liquidatie van het Recreatieschap is op alle onderdelen in 2017 afgerond, behalve op het onderdeel Routes en Paden. Dit loopt nog door tot 1 april 2018 (zogenaamde 'waakvlamconstructie'). Voor deze datum moeten de colleges een besluit hebben genomen over de overdracht van de Routes en Paden en moeten de raden zijn geïnformeerd.

LEADER gebiedsprogramma

In 2015 heeft de gemeente Bunnik middels een intentieverklaring uitgesproken deel te willen nemen aan het nieuwe LEADER-gebied Utrecht Oost. Het LEADER-gebiedsprogramma is goedgekeurd door de provincie. Speerpunten van LEADER in Utrecht Oost zijn: 1) versterken van stad-landrelatie rond de thema's voedsel, recreatie en educatie en 2) innovatie van bedrijf en burgerschap, met name rond de thema's duurzame energie, sociale innovatie en zorg voor elkaar. LEADER ondersteunt brede projecten die vanuit de samenleving aangedragen worden en passen binnen bovengenoemde speerpunten.

In 2017 is de voorbereiding van de verschillende projecten van start gegaan. Onder andere rond de thema's duurzame energie en lokaal voedsel. De uitvoering ervan start vanaf 2018.

Samenwerking Water (WINNET)

De nieuwe Winnet overeenkomst tussen 12 gemeenten en het waterschap is uitgesteld naar begin 2018. De samenwerking is gericht op het behalen van inhoudelijk en financieel voordeel binnen de Waterketen. De samenwerking richt zich op beleid en uitvoering op het gebied van hemelwater, afvalwater en grondwater. Specifiek thema is daarbij de wijze waarop de gemeente, ook in regionale samenwerking, wil anticiperen op de wijzigingen in klimaat.

Ontwikkelingen RMN

Op 1 januari 2016 is de gemeente Bunnik toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN). In 2017 is onderzoek gedaan naar de (beoogde) financiële effecten. Over de uitkomst daarvan is gerapporteerd in de 2^e bestuursrapportage 2017 en de Nota van Actualisatie 2018-2021. Het onderzoek heeft geleid tot verbetering van de monitoring van RMN en de communicatie daarover. Er is ook hernieuwde aandacht voor invulling van een geplande financiële taakstelling. In 2018 wordt voortgegaan op de ingeslagen weg en wordt realisatie van de taakstelling op de voet gevolgd.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden	Aantal meldingen over de openbare ruimte	Van 1097 meldingen in 2014 naar 750 in 2018. In 2017 zijn er bij RMN 481 meldingen over de openbare ruimte binnen gekomen.
Welbevinden van de inwoners van gemeente	Leefbaarheidscijfer	Het leefbaarheidscijfer van 7,8 in 2006 naar 8,0 in 2018. Het leefbaarheidscijfer over 2016 is 7,975 (afgerond 8). Dit is laatst bekende cijfer.
Goed groenbeheer	Aantal gekapte bomen vs aantal geplante bomen excl. uitdunning	Kapvergunningen verleend: voor 44 bomen er zijn er 24 gekapt in 2014. Herplant van bomen: in 2014 zijn 109 nieuwe bomen geplant. 76 hiervan komen voor rekening van projecten. Geen streefwaarde. In 2017 zijn er 151 kapvergunningen afgegeven voor de kap van de bomen. Er

		zijn 197 bomen aangeplant.
Verkeersveiligheid bevorderen	Aantal ongevallen met persoonlijk letsel	Aantal ongevallen van 18 in 2010 naar 12 in 2018. In 2017 zijn er 12 geregistreerde ongevallen met letsel geweest.
Verkeersveiligheid bevorderen	Aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen (criterium minimaal 1 ongeval met persoonlijk letsel per jaar?)	Het aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen halveren in 2018 t.o.v. 2013. In 2017 zijn twee verkeerssituaties duurzaam veilig ingericht.
Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer	Aantal openbare elektrische oplaadpunten	Aantal openbare elektrische oplaadpunten van 8 in 2014 naar 16 in 2018. Met het laadpunt bij het gemeentehuis en de 6 oplaadpunten in 2017, is het aantal laadpunten waar de gemeente verantwoordelijk voor is nu 15.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	5	8	2015 laatst bekend
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	5	9	2015 laatst bekend

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	Basistaken die voorheen werden gedaan door het cluster Technische Uitvoering en een aantal additionele werkzaamheden, de afvalinzameling en het beheer van het recyclingstation.
Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	Het bevorderen van 'stille recreatie' middels het creëren van een aantrekkelijk en karakteristiek landschap met extensieve recreatiemogelijkheden.
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVKR) (in liquidatie)	Het realiseren en in stand houden van (open lucht)recreatiemogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	Het behartigen van belangen van de Utrechtse gemeenten op het gebied van afvalbewerking en verwerking.

Wat heeft het gekost?

Programma 05		Openbare ruimte		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	3.047,7	3.487,5	3.467,6	19,9
- Wegen	1.230,9	1.552,5	1.599,2	46,7-
- Verkeer	161,2	161,2	116,0	45,2
- Riolering	867,6	867,6	912,3	44,7-
- Recreatie en landschap	112,6	193,9	286,6	92,7-
- Openbaar groen	675,3	712,3	553,6	158,7
Baten	1.199,8	1.199,8	1.667,8	468,0-
- Wegen	6,0	6,0	268,9	262,9-
- Verkeer	18,0	18,0	28,4	10,4-
- Riolering	1.165,8	1.165,8	1.256,2	90,4-
- Recreatie en landschap	10,0	10,0	103,2	93,2-
- Openbaar groen	0,0	0,0	11,2	11,2-
Saldo lasten en baten	1.847,8-	2.287,6-	1.799,8-	487,9

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Wegen 46,7 Nadeel

In 2017 hebben er, in het kader van Lokaal Maatwerk 2017, werkzaamheden aan de Marsdijk plaatsgevonden (fietsstraat). Dit zorgt voor een overschrijding aan de lastenkant met € 161.000. Daar tegenover staat aan de batenkant een nog te ontvangen subsidie van de provincie Utrecht van € 110.000. Het saldo tussen de subsidie en de lasten wordt verrekend met de reserve wegen.

€ 161.000 N

Er zijn over 2017 minder herstraatwerkzaamheden door derden verricht. Hier ontstaat een voordeel van € 33.700.

€ 33.700 V

In 2017 leveren de werkzaamheden voor het algemeen beheer van de openbare ruimte per saldo een nadeel op van € 54.500. Dit komt onder andere door de niet begrote tarieven van de verwerkingsstromen en meer uren voor de plaatsing van verkeersborden en straatmeubilair.

€ 54.500 N

De verkeersprojecten A12/salto zijn nog in uitvoering. Daardoor zijn de begrote afschrijvingen niet geboekt en waren de rentelasten lager dan begroot.

€ 47.100 V

Door meer gladheidsacties ontstaat er een nadeel op dit product van € 34.400.

€ 34.400 N

De kosten van straatreiniging zijn hoger dan geraamd door een hoger verwerkingstarief voor het blad. Dit levert een hogere bijdrage aan RMN op van € 111.400. De lasten van het product Straatreiniging wegen voor 50% mee in de tariefbepaling voor de rioolrechten. De helft van dit nadeel is meegenomen in de storting in de voorziening egalisatie riolering. Deze mutatie is verwerkt op het product Riolerings.

€ 111.400 N

Openbare verlichting: In 2017 is in verband met het uitstellen van de aanbesteding alleen kapotte verlichting vervangen en zijn de investeringen voor het vervangen van de masten en armaturen nog niet uitgevoerd. Er waren verder geen kosten van beheer of onderhoud. Vandaar het voordeel van in totaal € 235.000. Hiervan zal € 155.300 worden overgeheveld naar 2018, de rest zijn kapitaallasten.

€ 235.000 V

Overig

€ 1.200 N

Totaal

€ 46.700 N

Verkeer 45,2 Voordeel

De kapitaallasten voor verkeer (onder andere IVVV en verbeteren openbaar vervoer en fietsverkeer) zijn lager doordat investeringen zijn uitgesteld en door een technische wijziging n.a.v. de nieuwe nota financieel beleid waardoor de afschrijving pas plaatsvindt in het jaar nadat de investering gereed is, in plaats van in het jaar van gereedkomen.

	€	37.800	V
Overig	€	7.400	V
Totaal	€	45.200	V

Rioleringen 44,7 Nadeel

RMN heeft in 2017 minder gewerkt aan de riolering dan vooraf geraamd.

Er zijn minder uren ingezet dan begroot. Deze uren zijn onder andere naar straatreiniging gegaan, waarvan het nadeel voor 50% is meegenomen in de storting in de voorziening egalisatie riolering.

In 2017 is er voor de pompen en gemalen meer onderhoud verricht. Dit heeft voor 2017 geleid tot een nadeel.

In plaats van een geraamde onttrekking uit de voorziening egalisatie kosten riolering is er een bedrag van € 65.200 in deze voorziening gestort. De storting was niet geraamd.

	€	76.300	V
	€	61.200	N
Overig	€	5.400	V
Totaal	€	44.700	N

Recreatie en landschap 92,7 Nadeel

In de begroting 2017 zijn de lasten voor de Stuurgroep Krommerijnlandschap netto verantwoord. Bij de realisatie zijn de werkelijke lasten en baten opgenomen. Dit levert aan de lastenkant een nadeel op van € 112.900 en aan de batenkant een voordeel van € 93.600.

	€	112.900	N
Overig	€	20.200	V
Totaal:	€	92.700	N

Openbaar groen 158,7 Voordeel

In 2017 is het reguliere beheer uitgevoerd. Er is geen aanspraak gemaakt op het incidenteel beschikbaar gestelde budget van € 150.000 voor bomen. Dit in afwachting van een op te stellen omgevingsvisie. Ingrijpende renovaties van beeldbepalende boomstructuren kunnen niet zonder beleid en visie uitgevoerd worden.

	€	150.000	V
Overig	€	8.700	V
Totaal	€	158.700	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen baten Wegen 262,9 Voordeel

Aan de batenkant is de nog te ontvangen subsidie opgenomen van de provincie Utrecht voor de werkzaamheden Lokaal Maatwerk 2017. Deze subsidie is niet geraamd.

In 2017 is de subsidie Fiets File Vrij ontvangen van de provincie Utrecht. De kosten hiervoor zijn in voorgaande jaren ten laste van de reserve Wegen gebracht. Deze subsidie is niet begroot. Beide subsidies worden verrekend met de werkelijke onttrekking uit de reserve Wegen.

	€	110.000	V
	€	158.700	V
Overig	€	5.800	N
Totaal	€	262.900	V

Rioleringen 90,4 Voordeel

In de begroting 2017 is rekening gehouden met een geraamde onttrekking uit de voorziening egalisatie kosten riolering. In werkelijkheid vindt er een dotatie in de voorziening egalisatie kosten riolering plaats. Deze mutatie wordt verantwoord aan de lastenkant van dit product.

Over 2017 zijn de baten voor de rioolrechten voor de niet-woningen niet juist begroot. Dit betekent per saldo een voordeel van € 138.900. Dit voordeel wordt meegenomen in de dotatie in de voorziening egalisatie kosten riolering.

	€	33.900	N
	€	138.900	V
Overig	€	14.600	N
Totaal	€	90.400	V

Recreatie en landschap 93,2 Voordeel

In de begroting 2017 zijn de baten voor de Stuurgroep Krommerijnlandschap netto verantwoord. Bij de realisatie zijn de werkelijke lasten en baten opgenomen. Dit levert aan de batenkant een voordeel van € 93.600.

Overig

Totaal:

€	93.600	V
€	400	N
€	93.200	V

Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op een spoedige realisatie van Het Burgje, tegen maximale opbrengst en inspeland op de regionale woningbouwvraag.
2. Creëren van mogelijkheden tot woningbouw in de kernen door middel van inbreiding, na realisatie van het bedrijventerrein A12.
3. Het huidige Structuurplan, dat tot 2016 loopt, wordt vernieuwd.
4. Actualiseren van de Woonvisie.
5. Bevorderen van duurzaamheid door initiatieven vanuit de samenleving te faciliteren.
6. Zo snel mogelijk realiseren van het nieuwe bedrijventerrein langs de A12.
7. Participeren in en anticiperen op ontwikkelingen rondom het Utrecht Science Park.
8. Faciliteren van initiatieven van (lokale) ondernemers om het voorzieningenniveau van de Bunnikers op peil te houden.
9. Verruimen van de mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik van het buitengebied om een vitaal platteland te creëren.
10. Versterken van de positionering van de streek.

Actiepunten 2017

- 1.1 Werken aan een snelle uitvraag van een grondbod op Het Burgje.
- 1.2 Streven naar energieneutraal bouwen (in overleg met experts zoals NMU), waarbij ook andere alternatieven onderzocht worden.
- 1.3 Onderzoeken van de mogelijkheid om op de gronden ten westen van Odijk zonnepanelen te plaatsen.
- 1.4 De overige (onbestemde) gronden ten westen van Odijk worden verkocht.
- 2.1 Meedenken met initiatieven in particuliere woningbouw en deze faciliteren waar dat mogelijk is.
- 2.2 Waar mogelijk initiatieven ontplooiën voor woningbouw op inbreidings- en/of vrijkomende locaties.
- 2.3 Herzien (versimpelen/flexibiliseren) van bestemmingsplannen waar dat nodig blijkt.
- 2.4 Opnieuw bezien van het integraal handhavingsbeleid.
- 3.1 Het huidige Structuurplan vernieuwen, in samenwerking met andere beleidsvelden en in samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede, om ruimte in de zogenaamde “driehoek” tussen deze kernen te creëren.
- 3.2 In samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede komen tot een gezamenlijke visie, om ruimte in de zogenaamde “driehoek” tussen deze kernen te creëren.
- 4.1 Bij de actualisering van de Visie op Wonen aandacht besteden aan het bieden van ruimte voor diverse groepen inwoners en woningtypen in zowel koop als huur.
- 4.2 Versterken van de relatie tussen het woonbeleid en de ontwikkelingen op het Utrechts Science Park, waar werkgevers van veel van de inwoners van de gemeente Bunnik zijn gevestigd.
- 4.3 In overleg gaan met partners (corporaties e.d.) over de wijze waarop de combinatie tussen Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) verder wordt vormgegeven.
- 5.1 Faciliteren van duurzaamheidsmaatregelen van ondernemers, corporaties en bewoners bij hun bestaande bedrijven en woningen.
- 5.2 Stimuleren van verhuizing van milieuonvriendelijke bedrijven uit de kernen.
- 5.3 Bevorderen van de afkoppeling van regenwater.
- 6.1 De aanleg van het bedrijventerrein A12 maken we juridisch-planologisch mogelijk;
- 6.2 We denken mee met Bunnikse bedrijven die willen verhuizen naar het bedrijventerrein;
- 6.3 De gronden van deze Bunnikse bedrijven die verhuizen naar het bedrijventerrein, spelen we zoveel mogelijk vrij voor woningbouw en dat maken we juridisch-planologisch in orde;
- 6.4 Naast aandacht voor werk voor hoogopgeleide inwoners aandacht behouden voor laaggeschoolde arbeid, zodat zoveel mogelijk Bunnikers een baan kunnen vinden in de omgeving.
- 7.1 Aansluiting zoeken bij en samenwerking met de stuurgroep Utrecht Science Park.
- 7.2 Voorwaarden scheppen zodat tot een locatie voor ZZP'ers en kleine ondernemingen en *start-ups* gekomen kan worden, bijvoorbeeld in de vorm van een bedrijfsverzamelgebouw.
- 7.3 Een actieve rol spelen in de verbinding van wonen, ondernemen en recreatie.
- 8.1 Het college investeert in de relatie met Bunnikse ondernemers (onder meer de BHIK).
- 8.2 Mee denken met ondernemingen en een verbindende houding aannemen, onder meer op het gebied van regelgeving, om economische ontwikkeling mogelijk te maken.
- 10.1 Inzetten op verbetering van de communicatie in de vorm van streekpromotie.

Uitvoering van collegeagenda

Het Burgje (1.1/1.2/1.3/1.4/2.3)

Voor de realisering van de twee buurtschappen op locatie Het Burgje is in 2017 de formele bestemmingsplanprocedure doorlopen. Hiervoor moesten nog een aantal aanvullende onderzoeken uitgevoerd worden, waaronder de Laddertoets voor Duurzame Verstedelijking, aanvullend flora- en faunaonderzoek en een mobiliteitstoets.

De verwachting is dat het bestemmingsplan begin 2018 wordt vastgesteld. Tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn verschillende zienswijzen ingediend en die hebben geleid tot een aantal aanpassingen van het plan, waaronder het opnemen van een vrijliggend fietspad langs de Burgweg ten behoeve van een veilige verbinding met het dorp Odijk.

Ten aanzien van het ontwerp van het plan is gewerkt aan het Definitief Ontwerp. Dit vormt de basis voor de aan te vragen omgevingsvergunning.

Een groot deel van 2017 stond in het teken van de archeologische opgravingen. Deze hebben in de periode mei en juni plaatsgevonden. Een groot deel van het plangebied is afgegraven en dit heeft waardevolle archeologische sporen en vondsten opgeleverd. Uit de (laat) Romeinse Tijd is het verwachte grafveld blootgelegd en begrensd. Het grafveld bestond uit verspreid liggende bijzettingen van zowel crematies als graven. Sommigen gelegen in duidelijk waarneembare kringgreppels.

Voorts is uit de Middeleeuwen een hofstede aangetroffen bestaande uit hout en steen met bijbehorende waterput. Interessant bleek het hier aanwezige grachtencomplex. Meest prominent is de ronde 7 meter brede gracht uit de periode 1300-1500 waarbij op het middenterrein wellicht een bakstenen gebouw heeft gestaan die mogelijk werd ontsloten door een ophaalbrug. Er zijn twee Open Dagen georganiseerd die beiden goed zijn bezocht.

Planontwikkeling en handhaving (2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4)

In 2017 zijn verschillende initiatieven ontplooid en gesprekken gevoerd over potentiële woningbouwontwikkelingen. Er zijn kaders vastgesteld voor de transformatie van het kantoorpand Rhijnhaeghe in Bunnik en het kantoorpand van de CNV Bouw- en Houtbond aan de Oude Haven in Odijk en de herontwikkeling van het Jochem Janszplantsoen in Odijk. Verder is samen met grondeigenaren en/of ontwikkelaars gewerkt aan plannen voor de ontwikkeling van de locaties De Hoenderik en Stationsweg 51-55 in Bunnik, de plannen Weteringshof en Zeisterweg 103 in Odijk en de plannen Weerdenburg en Herenstraat 44 in Werkhoven. Ook zijn enkele kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen opgepakt die zich richten op de bedrijfsmatige en/of recreatieve ontwikkelingen.

Structuurplan (3.1 / 3.2)

Aanvankelijk was het de bedoeling om in 2017 een aanvang te maken met een Omgevingsvisie voor de dorpen en de historische landgoederen. Dit in aansluiting op de Strategische Agenda, waarin de gewenste externe ontwikkelingskoers van de gemeente in de nabije toekomst is bepaald. Begin 2017 is echter gebleken dat er behoefte was aan een nadere uitwerking van deze Strategische Agenda: de Uitvoeringsstrategie. Deze uitvoeringsstrategie moet dienen als koers en leidraad voor de ontwikkeling van Bunnik. Vanwege de directe relatie tussen de uitkomsten van deze strategie en de op te stellen visie voor de gehele fysieke leefomgeving voor de drie dorpen, is er voor gekozen om deze laatste visie te temporiseren.

Met de vaststelling van de uitvoeringsstrategie eind 2017 ligt er een actueel strategisch document dat als basis kan dienen voor de opstelling van de Omgevingsvisie voor de drie kernen en de historische landgoederen. Deze Omgevingsvisie zal na vaststelling (medio 2019) tezamen met de Omgevingsvisie Kromme Rijnstreek de nieuwe visie voor de fysieke leefomgeving vormen.

Visie op Wonen (4.1 / 4.2 / 4.3)

In 2017 is met voortvarendheid gewerkt aan de Visie op wonen. Dit proces is participatief vorm gegeven. In een viertal bijeenkomsten zijn inwoners, stakeholders, belangenorganisaties en volksvertegenwoordigers uitgenodigd om mee te praten en mee te denken over de gewenste ambities op het gebied van wonen. Ook woningcorporaties hebben actief geparticipeerd. Hun inbreng is doorvertaald in prestatieafspraken. Mede door het brede participatietraject gaat de Visie verder dan sec volkshuisvestelijke ambities. Er is onder andere aansluiting gezocht en gevonden bij thema's als wonen, welzijn en zorg en duurzaamheid. Ook regionale ontwikkelingen zijn verwerkt in de Visie. Overigens zonder de Bunnikse belangen en kenmerken uit het oog te verliezen. Aan de Visie is een actieprogramma gekoppeld, welke de komende jaren wordt uitgerold. Ook hierbij wordt aansluiting gezocht bij het Sociaal domein en de Duurzaamheidsambities van Bunnik. Daarnaast is de Visie een bouwsteen voor de strategische uitvoeringsagenda.

De concept visie is in oktober 2017 in het besluitvormingsproces gebracht. De raad heeft de Visie op wonen op 25 januari 2018 vastgesteld. Met deze Visie ligt er een helder beleidskader waarmee de komende vier jaar op integrale wijze uitvoering kan worden gegeven aan het woonbeleid.

Duurzaamheid (5.1 / 5.2 / 5.3)

Met de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma is invulling gegeven aan de actiepunten van 2017. De activiteiten bestonden uit:

Ondersteunen initiatieven, intern en extern

Zowel intern als extern is regelmatig meegedacht over duurzaamheidsideeën en zijn kansen vroegtijdig gesignaleerd. Op verschillende fronten is aandacht gevraagd voor en input geleverd op het gebied van duurzaamheid. Intensieve input is geleverd aan invulling van het uitgangspunt duurzaamheid in de Strategische uitvoeringsagenda.

Faciliteren elektrisch vervoer

In 2017 zijn 6 nieuwe dubbele laadpalen op aanvraag geplaatst. Twee nieuwe zijn in voorbereiding. Om de herkenbaarheid te bevorderen zijn alle parkeervakken bij de laadpunten voorzien van een grote tegel met laad-pictogram.

Verduurzamen bedrijven

De ODRU heeft invulling gegeven aan de handhavingstaken op het gebied van energie in combinatie met advisering. Daarnaast is in de zomer de Energieke regio Kromme Rijnstreek van start gegaan. Dit is een stimuleringsaanpak voor het verduurzamen van bedrijfspanden dat klein begint en al in diverse regio's in Nederland is uitgegroeid tot een netwerk van elkaar inspirerende bedrijven. Inmiddels zijn in de Kromme Rijnstreek de eerste bedrijven geworven en van advies voorzien.

Aanpak energiebesparing bestaande bouw

Het regionaal energieloket bood inwoners een onafhankelijke bron van informatie, onder andere met een gratis woningscan. Dit loket is vanuit de regio opnieuw aanbesteed en ingericht. Hierin staat de klantreis nog meer centraal. In 2018 gaat dit nieuwe loket van start.

Ambitie en aanpak duurzaamheid nieuwbouw

Op 6 oktober 2017 heeft Bunnik het regionale statement voor aardgas loze nieuwbouw mede ondertekend. Dit statement luidt: "Vanaf vandaag worden in de regio Utrecht nieuwbouwwoningen in principe zonder aardgas aansluiting gebouwd". Dit is ook opgenomen in de Visie op Wonen.

Gemeente breed plan zonne-energie (5.1)

Het zonneplan Heel Bunnik in de zon is op 1 juni 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Diverse projecten hieruit zijn opgestart danwel uitgevoerd:

- Inkoopactie voor woningeigenaren: dit heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2017;
- Twee postcoderoosprojecten: energiecoöperatie is opgericht en de projecten zijn opgestart. De verkoop loopt minder hard dan gepland, de uitvoering is daarom doorgeschoven naar 2018;
- Collectieve projecten voor bedrijven Zon op Bedrijfsdaken (inclusief het schoolgebouw in Werkhoven) en Zonnig Kromme Rijn; fase 1 (voorbereiding) is afgerond, rijkssubsidie is aangevraagd, de uitvoering vindt plaats in 2018;
- Voorbereiding gemeentelijk vastgoed; voor de brandweerkazernes zijn er offertes aangevraagd, de levering kan pas in maart 2018 plaats vinden, voor de Rijnzaal is opdracht verleend, de Barbaraschool en het jongeren centrum zijn ondergebracht in Energieke regio.

Integraal reductieplan

Omdat in het gemeentehuis al diverse maatregelen zijn genomen of in de planning zitten, is gekozen om vooral in te zetten op bewustwording en gedrag van de organisatie. Dus geen integraal reductieplan maar een campagne: 'Bunnik goes green'. In het najaar van 2017 is deze campagne voorbereid.

Ondernemen (6.1 / 7.1 / 7.2 / 7.3 / 8.1 / 8.2 / 10.1)

In 2017 is met de beschikbare capaciteit voor economie waar mogelijk ingesprongen op initiatieven vanuit de U10, het Economisch Board Utrecht (EBU) en het Utrecht Science Park. Zo is in 2017 in gezamenlijkheid met de regiopartners een ruimtelijke-economische koers opgesteld voor de U10-regio en als beleid vastgesteld. Ook is het beleid voor de ambulante handel geharmoniseerd, waardoor er nu sprake is van een eenduidig en consistent beleid op dit vlak. In 2017 zijn ook kleine stappen gezet in het moeizame proces om te komen tot een geringe uitbreiding van de bedrijfslocaties binnen de gemeente. Hierbij is nadrukkelijk ingezet op de transformatie en herstructurering van bestaande bedrijfslocaties, waardoor het woon- en leefklimaat kan worden verbeterd en ruimte ontstaat voor binnenstedelijke woningbouw. Samen met regionale partners is richting provincie ingezet op het creëren van zogenaamde "schuifruimte". Er is ingezet op een beperkte uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein De Raaphof met een oppervlakte van maximaal 3 ha (netto). Deze aanzet zal in 2018 verder worden uitgewerkt in samenwerking met partners zoals provincie Utrecht, Bunnikse Handels- en Industrie Kring (BHIK), regiegemeenten, Utrecht Science Park en Economic Board Utrecht. Uiteraard ligt er ook een nadrukkelijke

relatie met het pakket aan maatregelen dat is vastgesteld ten behoeve van de integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied en de ontsluiting van de kern Houten.

Stationsgebied Bunnik

Voor het stationsgebied Bunnik is in 2017 samen met de provincie Utrecht een pilot uitgevoerd om te onderzoeken of station Bunnik potentie heeft voor knooppuntontwikkeling. In het kader van deze pilot zijn diverse alliantiegesprekken gevoerd en zijn ideeën gevormd om het station Bunnik in de toekomst door te ontwikkelen als belangrijk knooppunt voor openbaar vervoer, voor het Utrecht Science Park en recreatieve voorzieningen.

Duidelijk blijkt dat er veel potentie is die nadere uitwerking vraagt. In de 14 december vastgestelde Uitvoeringsstrategie is knooppuntontwikkeling van het stationsgebied Bunnik als één van de belangrijke opgaves benoemd.

De aanleg van parkeervoorzieningen is in deze pilot ook aan de orde geweest.

Begin 2017 is ingestemd met het verzoek van provincie Utrecht en de projectorganisatie "Goedopweg" voor de aanleg van carpoolplaatsen en parkeerplaatsen ten behoeve van park & ride ten zuiden van station Bunnik. Met ProRail is overleg gevoerd over de verwerving van de benodigde grond. Vanuit provincie Utrecht is hiervoor subsidie beschikbaar. De realisatie staat gepland voor de eerste helft van 2018.

Ook om de bewegwijzering te optimaliseren is vanuit de projectorganisatie "Goedopweg" subsidie beschikbaar. Gezamenlijk wordt hiervoor gewerkt aan actuele informatieborden en verbeterde bewegwijzering op en rond het station.

Recreëren (9.1 / 9.2)

De gemeente Bunnik ligt op een belangrijk knooppunt van twee potentiële werelderfgoederen: de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Romeinse Limes. Musea als het MOA (Museum Oud Amelisweerd) en het Nationaal Liniecentrum op Fort bij Vechten, samen met de kleinschalige overnachtings- en recreatiemogelijkheden, het 'groene' karakter van de zakelijke recreatieondernemingen en de potentie voor een interessant fiets- en wandelnetwerk bieden volop kansen. Om de recreatieve en toeristische positie van de gemeente Bunnik te verstevigen, is in 2017 nog meer verbinding gezocht met de omliggende regio's zoals de Utrechtse Heuvelrug en de stad Utrecht. In 2017 is het ontwerp voor een wandelroutenetwerk in de Kromme Rijnstreek gerealiseerd, is er ambtelijk in U10-verband bijgedragen aan de regiostrategie Recreatie en Toerisme en zijn er stappen gezet in het versterken en uitdragen van de waarden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals beschreven in programma 5.

De gemeente Bunnik heeft eind 2017 een samenwerkingsconvenant ondertekend voor deelname aan het provincie-dekkend Routebureau Utrecht. Het doel hiervan is om de recreatieve routestructuur in de provincie Utrecht en de digitale ontsluiting hiervan te verbeteren. Het Routebureau Utrecht moet zorgen voor een samenhangend recreatief netwerk in de provincie dat aansluit op omliggende provincies en landelijke netwerken, het verhogen van de gebruiksintensiteit van de routes en provincie-dekkende en innovatieve netwerken.

Relevante beleidsontwikkelingen

Omgevingswet

De rijksoverheid heeft er voor gekozen om het omgevingsrecht, dat bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water, te bundelen en te vereenvoudigen. Deze nieuwe wet: de Omgevingswet treedt in werking op 1 januari 2021. De gemeente Bunnik is in 2016 reeds gestart met een implementatietraject voor deze nieuwe wet. Als eerste concrete stap in dit traject is in 2017 een kernteam geformeerd, bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende (beleidsafdelingen, met daarom heen een flexibele schil van interne- en externe adviseurs. Er is ingezet op een brede bewustwording binnen de organisatie, het management en het bestuur. Aansluitend is gestart met de opstelling van impactanalyse. Deze zal na consultatie van college en raad medio 2018 worden afgerond. Met de tot op heden verkregen input is een routekaart opgezet.

Naast een traject van cultuuromslag in werken en denken en een aanpassing van de eigen werkprocessen zal in implementatietraject ook ruime aandacht worden besteed aan de samenwerking met ketenpartners zoals onder andere ODRU, provincie, HDSR, GGD en VRU.

Voor de implementatie zijn extra middelen beschikbaar gesteld in de Kadernota 2017-2020. Mede aan de hand van in ontwikkeling zijnde rekenmodellen vanuit de VNG zal in 2018 meer inzicht worden verkregen of deze middelen toereikend zijn.

Overige acties milieu

Geluidsanering spoor

In het kader van geluidsanering spoor is het Ministerie een inventarisatie gestart naar mogelijkheden om op verschillende plaatsen in Bunnik geluidschermen te plaatsen. Met de landschappelijke en

stedenbouwkundige verkenning is gehoor gegeven aan de oproep om onze visie hierop voor 1 december 2017 kenbaar te maken. Dit is nadrukkelijk met input van omwonenden gedaan. Hiervoor is een stedenbouwkundig bureau ingehuurd.

Asbest: verkenning asbestverdachte daken

Vooruitlopend op het verbod op asbestdaken in 2024, is in de regio Utrecht een start gemaakt met het in beeld brengen van de asbestverdachte daken. Dit heeft geresulteerd in een rapportage asbestinventarisatie Bunnik. Daarmee is globaal in beeld waar de grootste winst te halen valt. In 2018 kan met een aanpak gestart worden.

Herzien (versimpelen/flexibiliseren) van bestemmingsplannen waar dat nodig blijkt (2.3)

In het kader van de versimpeling/flexibiliseren van de bestemmingsplannen is in 2017 gesproken over verschillende thema's die aan de orde zijn in het buitengebied en waarvoor er mogelijk aanleiding is voor de flexibilisering. De uitkomsten hiervan worden juridisch/planologisch vertaald in het paraplubestemmingsplan Buitengebied Bunnik 2011. In 2017 zijn vier bestemmingsplannen vastgesteld door de raad, waaronder Rhijnauwenselaan 5 en Molenspoor 1. Een vijftal plannen is in procedure gebracht. Voor vier plannen is een beroepsprocedure doorlopen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In alle gevallen met een succesvolle afloop.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw (4.1 actiepoint pb)	Aantal woningen/ appartementen specifiek bedoeld voor de huisvesting van senioren en jonge huishoudens zonder kinderen	Minimaal 10% van het woningbestand bij nieuwbouw (totaal koop en huur) (in 2014 is 28% gebouwd voor senioren en jonge huishoudens). In 2017 zijn geen specifieke woningen voor senioren en/of jonge huishoudens zonder kinderen opgeleverd.
Betaalbaar wonen voor de lage inkomens	Aantal huurwoningen onder de inkomensgrens/huurgrens	1 januari 2015 is 16% huurwoningen onder huurgrens in bezit van woningcorporaties, dit percentage is in 2017 niet gewijzigd.
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw	Verstrekking van startersleningen	In 2015 zijn 7 startersleningen verstrekt. Streefwaarde: continueren van de mogelijkheid tot het verstrekken van startersleningen. In 2017 zijn geen startersleningen verstrekt.
Gezonde leefomgeving binnen de kernen	Aantal uitgeplaatste milieuvriendelijke bedrijven uit de kernen	Gestreefd wordt naar verplaatsing van alle milieuhinderlijke bedrijven uit de woongebieden. Over 2017 voldoen alle bedrijven aan de milieunorm waardoor geen uitplaatsing hoeft plaats te vinden. Er zijn wel gesprekken geweest in 2017 over mogelijke uitplaatsing.
Bunnik is een aantrekkelijke gemeente om te wonen	Woon aantrekkelijkheid van de gemeente	Top 3 Provincie Utrecht Top 30 Nederland In 2016 staat Bunnik op de 1 ^{ste} plaats binnen provincie Utrecht en landelijk op de 10 ^{de} plaats. 2016 is het laatst bekende jaar.
Klimaatneutrale activiteiten binnen de gemeente	Hoeveelheid uitgestoten kilo CO2	Waarden 2014: Particulier: 21.318.850 kg Zakelijk: 57.799.512 kg Totaal gemeentelijk grondgebied:

		79.118.362 kg Streefwaarden: Daling uitstoot woningen moet dalen met 10% in 3 jaar. Doelstelling eigen organisatie: 20% reductie in 3 jaar. <i>Waarden 2016 (laatste gegevens):</i> <i>Particulier 21.593.072 kg</i> <i>Zakelijk: 49.547.392 kg</i> <i>Gemeentelijke organisatie</i> <i>2015: 401 ton CO2</i> <i>2016: 362 ton CO2</i>
--	--	---

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Funciemenging	%	58,8	52,4	2017
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	76	100	2013 laatst bekend
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	185,9	139,7	2017
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	185	187	2016 laatst bekend
Hernieuwbare elektriciteit	%	0	12,6	2016 laatst bekend

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	Voor het ondersteunen op het brede terrein van milieu en duurzaamheid efficiënt en effectief te ondersteunen, zowel beleidsmatig als op het gebied van vergunningverlening en – handhaving (de VTH taken).

Wat heeft het gekost?

Programma 06		Bouwen, wonen & ondernemen		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	1.784,3	2.728,3	2.807,5	79,3-
- Economie	9,1	4,1	3,2	0,9
- Wonen	103,3	125,8	193,7	67,9-
- Milieu	1.518,2	1.624,6	1.660,8	36,2-
- Ruimtelijke ordening	153,7	227,7	281,8	54,1-
- Grondexploitaties	-	746,0	668,1	78,0
Baten	1.263,2	2.083,3	2.025,8	57,6
- Economie	-	-	-	-
- Wonen	5,9	25,9	44,1	18,2-
- Milieu	1.241,7	1.295,8	1.239,7	56,0
- Ruimtelijke ordening	15,7	15,7	73,9	58,2-
- Grondexploitaties	-	746,0	668,1	78,0
Saldo lasten en baten	521,1-	645,0-	781,8-	136,8-

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Wonen 67,9 Nadeel

Door verschillende initiatieven van burgerparticipatie is er in 2017 extra door particulieren geïnvesteerd in de openbare ruimte. De burgerparticipatie heeft vooral plaats gevonden rondom de speelplekken aan de Hazelaar en Werdorperwaard in Odijk en de Kromme Kamp in Werkhoven. Verder zijn er door burgerinitiatieven op verschillende locaties bloembollen geplant. Dit levert aan de lastenkant een nadeel op van € 23.200 en aan de batenkant een voordeel van € 14.600

€ 23.200 N

In 2017 is maar een deel van de uitbreiding van de tijdelijke capaciteit op het gebied van landschap en recreatie benut. Dit levert een voordeel op van € 22.500. In 2017 wordt hier de rentelast verantwoord van de grond van Odijk-West. Daarnaast wordt de boekwaarde van Bedrijventerrein Bunnik in één keer afgewaardeerd omdat het plankosten betreft. Deze exploitaties werden voorheen verantwoord op het product Grondexploitaties. Dit levert voor dit product een nadeel op van € 70.000.

€ 22.500 V

€ 70.000 N

Overig.

€ 2.800 N

Totaal

€ 67.900 N

Milieu 36,2 Nadeel

In 2017 waren twee postcoderoosprojecten gepland. Deze projecten zijn opgestart maar de aanmeldingen blijven achter bij de verwachtingen. De realisatie kon dan ook nog niet opgestart worden. Als het in 2018 lukt voldoende deelnemers te vinden, zullen de projecten dan alsnog gerealiseerd worden. Dit levert aan de lastenkant een voordeel op van € 53.000 en aan de batenkant een nadeel van € 54.100 (voorfinanciering BTW).

€ 53.000 V

In 2017 is er een nadeel op dit product vanwege meer inzet dan geraamd op: meldingen Wet Milieubeheer, milieuvergunningen, toezicht en handhaving naar aanleiding van klachten en geluidmetingen bij evenementen. De OdrU voert deze werkzaamheden voor de gemeente uit.

€ 76.300 N

Overig

€ 12.900 N

Totaal:

€ 36.200 N

Ruimtelijke ordening 54,1 Nadeel

Over één project zijn er in 2017 planschades toegekend. Dit levert voor dit product een nadeel op van € 56.600 en aan de batenkant een voordeel van € 56.600.

Overig	€	56.600	N
Totaal:	€	2.500	V
	€	54.100	N

Grondexploitaties 78,0 Voordeel

In de begroting 2017 zijn de lasten en baten voor het product Grondexploitaties gecumuleerd opgenomen. Bruto zijn de ramingen aan zowel de lasten- als aan de batenkant € 233.000. In werkelijkheid is er een totale last van € 635.978 (inclusief doorbelastingen) ten laste van de grondexploitatie projecten gebracht. Dit betekent een voordeel van € 110.000, omdat de werkelijke lasten lager zijn dan geraamd voor de diverse grondexploitaties. Daarnaast is voor een tweetal grondexploitaties tussentijds verlies genomen en voor één grondexploitatie deels verlies teruggenomen. Dit betekent een totale last van € 32.000. Voor een verdere toelichting betreffende de diverse in uitvoering zijnde grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

	€	78.000	V
Totaal:	€	78.000	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen baten Milieu 56,0 Nadeel

Dit betreft de nog niet ontvangen vergoedingen voor de postcoderoosprojecten.

Overig	€	54.100	N
Totaal:	€	1.900	N
	€	56.000	V

Ruimtelijke ordening 58,2 Voordeel

Aan de batenkant worden de ontvangen vergoedingen van één project van de initiatiefnemer verantwoord. Dit levert voor dit product een voordeel op van € 56.600.

Overig	€	56.600	V
Totaal:	€	1.600	V
	€	58.200	V

Grondexploitaties 78,0 Nadeel

In de begroting 2017 zijn de lasten en baten voor het product Grondexploitaties gecumuleerd opgenomen. Bruto zijn de ramingen aan zowel de lasten- als aan de batenkant € 233.000. In werkelijkheid is er een totale baat van € 635.978 (inclusief doorbelastingen) ten gunste van de grondexploitatie projecten gebracht. Er is er een nadeel van € 110.000, omdat de werkelijke grondopbrengsten lager zijn dan geraamd voor de diverse grondexploitaties. Daarnaast is er ten aanzien van één grondexploitatie deels verlies teruggenomen en voor een tweetal grondexploitaties tussentijds verlies genomen. Dit betekent een baat van € 32.000. Voor een verdere toelichting betreffende de diverse in uitvoering zijnde grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

	€	78.000	N
Totaal:	€	78.000	N

Sociaal domein

Programma: 7. Maatschappelijke Ontwikkelingen

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Verbinden van sport met andere onderdelen van het sociaal domein.
2. Herijken subsidiebeleid op basis van door de gemeenteraad vastgestelde maatschappelijke doelen.
3. Samen met sportverenigingen op zoek naar mogelijkheden om kunstgrasvelden aan te leggen.

Actiepunten 2017

- 1.1 Implementeren en uitvoeren nieuwe sport- en beweegvisie.
- 2.1 Periodiek herzien van de maatschappelijke vraagstukken en doelstellingen van het subsidiebeleid.
- 3.1 Aanleg van kunstgrasvelden en onderhoud van bestaande accommodaties.

Uitvoering van collegeagenda

Implementeren sport- en beweegvisie

In 2017 is een nieuwe sport- en beweegvisie vastgesteld die het kader voor het sportbeleid beschrijft voor de komende jaren. Afgelopen jaar is ook gewerkt aan de implementatie van de visie. Zo zijn via Bunnik Beweegt verschillende activiteiten uitgevoerd om sporten en bewegen als middel in te zetten in het sociale domein. Een voorbeeld hiervan zijn valpreventietrainingen die door de buurtsportcoaches zijn gegeven. In 2017 hebben meerdere ouderen door deze trainingen veilig leren vallen en daarnaast hun sociale netwerk weten te versterken. Verder is in 2017 de Bunnikse Beweegwijzer gelanceerd. Via deze website is voor mensen in één oogopslag te zien wat er te doen is sport- en beweeggebied. Een ander project dat is uitgevoerd is het project "De verenigingen verenigen". Buurtsportcoaches hebben zich hierbij ingezet om de negatieve spiraal waar verschillende sportverenigingen mee te maken, om te buigen naar een positieve. Dit heeft onder andere geleid tot een groei in het aantal vrijwilligers bij de betrokken sportverenigingen.

Herijking subsidiebeleid

In nauwe samenspraak met de gemeenteraad en subsidieontvangers is het subsidiebeleid van de gemeente vernieuwd. In 2017 is het nieuwe beleid geïmplementeerd. In totaal hebben 45 organisaties van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een subsidieaanvraag in te dienen op basis van het nieuwe beleid. De gedurende 2017 ingezette acties hebben er toe geleid dat de ingediende subsidieaanvragen aanzienlijk beter aansluiten bij de doelstelling van de gemeente. Wat dat betreft is de gemeente Bunnik op de goede weg en ervaart de gemeente dat de relatie met participatiesamenleving steeds beter wordt. Tegelijkertijd zijn er ook verbeterpunten en blijft het een groeiproces wat ook de komende jaren tijd en aandacht behoeft.

Investerings sport/aanschaf kunstgras

In 2017 zijn er diverse investeringen gedaan in de sportaccommodaties. De investeringen betreffen enerzijds groot onderhoud en renovatie, maar ook faciliterende zaken zoals de verlichting en de aanleg van kunstgrasvelden voor de buitensporten.

De volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

- Aanleg tweede kunstgrasveld hockeyvereniging Kromme Rijn
- Beperkt onderhoud en gereedmaken derde veld VV Bunnik '73, in verband met kunstgras voor hockey (incl. verlichting en leunhekken)
- Groot onderhoud tweede veld Aurora en vervangen beregeningspomp
- Vervangen verlichting en aanbrengen LED verlichting bij Aurora, VV Bunnik '73 en SV Odijk tennis
- Duurzaamheidssubsidie voor enkele sportverenigingen. In 2018 volgen er nog enkele.

In 2017 is een krediet gevraagd voor het kunstgras op het trainingsveld van SV Odijk voetbal. De werkzaamheden hiervoor zijn nog niet uitgevoerd. Vanwege de discussie over het kunstgras is voor 2017 nog geen krediet gevraagd voor het renoveren van het hoofdveld. Dit is nu in de planning opgenomen voor 2018.

Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

In de Collegeagenda is opgenomen dat kinderen en jongeren uit gezinnen met weinig inkomen ondersteuning zullen krijgen bij de beoefening van kunst en cultuur. Voor sport bestond deze mogelijkheid al in Bunnik in de vorm van het Jeugdsportfonds. De gemeente Bunnik neemt sinds 2017 ook deel aan het Jeugdcultuurfonds. In 2017 kregen diverse kinderen en jongeren uit Bunnik een bijdrage uit het Jeugdsportfonds of het Jeugdcultuurfonds. Er is sprake van cofinanciering. De gemeente en maatschappelijke organisaties in Bunnik dragen samen financieel bij aan deze twee fondsen.

Relevante beleidsontwikkelingen

Voorschoolse voorziening peuters

In 2017 zijn gesprekken met de kinderopvang gevoerd om het voorschoolse aanbod voor de peuters in onze gemeente te waarborgen. Ook dit jaar is het gelukt om in alle kernen een voorschoolse voorziening open te houden. Alhoewel er voor de kern Werkhoven wel een extra subsidie daartoe is verstrekt. De kinderopvang organisatie die het peuterspeelzaalwerk aanbiedt is in al onze kernen gevestigd in een MFA, waardoor de samenwerking met de scholen en de doorgaande leerlijn bevorderd wordt.

Passend onderwijs

Sinds 2014 zijn scholenbesturen gezamenlijk verantwoordelijk voor het aanbieden van een passend onderwijs aanbod aan elke leerling. Hoewel het om een zelfstandig verantwoordelijkheid van de schoolbesturen is, denkt de gemeente mee, omdat onze jeugdzorgtaken er nauw mee verbonden zijn. Afgelopen jaar is actief vormgegeven aan verdere samenwerking tussen school en gemeente om de verbinding tussen onderwijs en zorg te verbeteren. Op regionaal niveau vindt afstemming plaats over projecten die lokaal worden uitgevoerd. In de gemeente Bunnik wordt de Pilot samenwerking onderwijs en gemeenten in dit kader uitgevoerd. Het Centrum voor Elkaar is in deze pilot sinds de zomervakantie een intensievere samenwerking aangegaan met drie basisscholen. Een consultant Centrum voor Elkaar, een medewerker van het samenwerkingsverband vanuit school en de intern begeleider van school hebben intensief contact. Hierdoor worden ondersteuningsvragen eerder onder de aandacht gebracht en wordt samen naar een oplossing gezocht.

Tevens is in 2017 geïnvesteerd in de samenwerking met de samenwerkingsverbanden voor het primair en voortgezet onderwijs op het gebied van leerplicht en voorkomen van schooluitval. Er is ingezet op het benutten van elkaars expertise, elkaar vroegtijdig informeren, het leggen van de verbinding met het Centrum van Elkaar en vernieuwen van de digitale mogelijkheden, zodat de leerplichtambtenaar sneller de situatie in beeld krijgt.

Subsidieplafonds

In 2017 zijn de gemeentelijke subsidies verleend binnen de door de gemeenteraad vastgestelde subsidieplafonds.

De subsidieplafonds in 2017 bedragen:

Totaal H1: sportbeleid	€	13.601
Totaal H2: dorp- en buurtbeleid	€	441.412
Totaal H3: beleid voor kwetsbare burgers	€	272.645
Totaal H4: jeugdbeleid	€	204.779
Totaal H5: incidentele subsidies	€	8.849
Totaal	€	941.280

Onderzoek beheer en exploitatie MFA

In 2016 heeft de Beheerstichting MFA Kersentuin een signaal afgegeven over een exploitatietekort op het beheer en exploitatie van de MFA. Er is een onderzoek uitgevoerd naar het beheer en de exploitatie. In maart 2017 is de rapportage besproken in het Open Huis. Daarbij is aangegeven om in een vervolgonderzoek te komen tot oplossingen.

Inmiddels zijn er diverse gesprekken gevoerd met de Beheerstichting en met de individuele gebruikers van de accommodatie over:

- Governance (over rol en verantwoordelijkheden)
- Financiële analyse beheer en exploitatie
- Optimaliseren gebruik ruimten in het pand
- Maatschappelijke gebruik (Krachtig KrommeRijn maakt voorstel)

Geconstateerd is dat in 2018 de eerste termijn (vijf jaar) van de huurcontracten met de vaste huurders verloopt. De verlenging van deze contracten wordt gelijktijdig met het lopend onderzoek meegenomen.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Alle kinderen naar school	Aantal leerplichtige kinderen die langdurig verzuimen	Aantal langdurig verzuimers in schooljaar 2013/2014 van 2 laten afnemen naar 0 jaarlijks. Over het schooljaar 2016/2017 was dit jaar het aantal 0.
Stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) functie van sport	Aantal leden van de sportverenigingen in de gemeente Bunnik	Ledenaantal van 3975 in 2009 verhogen in 2018. Het ledenaantal over 2017 is onbekend, wel voldoet 63% aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB-norm)
Stimuleren van deelname aan cultuur en vergroten van de (maatschappelijke) functie van cultuur	Aantal leden van culturele verenigingen en instellingen in de gemeente Bunnik	Aantal muziekbeoefenaars van 3500 in 2012 behouden in 2018. Aantal leden bibliotheek 1891 in 2014 (waarvan 1125 jeugd) behouden in 2018. Meest recent cijfer is over 2017, aantal leden is 2.155 (waarvan 1.422 jeugd) Cursusproject volwassenen: najaar 2013:459 en voorjaar 2014: 320 behouden in 2017/2018. Over 2017 zijn dit 908 leden.
Tevreden klanten	Cijfer klanttevredenheid Wmo	Cijfer van 7,4 in 2011 handhaven of verhogen. Voor 2017 is het cijfer 7,65. *

*= sinds 2015 wordt tevredenheid niet meer gemeten, wel cliëntervaring. Omgerekend op de verplichte onderdelen levert dat een positief percentage ervaringen op van 7,65 .

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2,44	2,01	2016
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	39,04	26,88	2016
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	0,9%	2,0%	2014

Wat heeft het gekost?

Programma 07		Maatschappelijke ontwikkeling		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	2.710,8	2.814,4	2.721,5	92,9
- Onderwijs	906,6	941,7	957,5	15,8-
- Sport	980,5	1.038,2	973,7	64,5
- Welzijn	519,3	520,1	521,5	1,4-
- Welzijnsaccommodaties	304,4	314,5	268,9	45,6
Baten	797,3	797,3	802,0	4,7-
- Onderwijs	-	-	0,2-	0,2
- Sport	391,8	391,8	389,1	2,7
- Welzijn	48,8	48,8	52,4	3,6-
- Welzijnsaccommodaties	356,7	356,7	360,7	4,0-
Saldo lasten en baten	1.913,5-	2.017,1-	1.919,5-	97,6

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (lasten)

Sport 64,5 Voordeel

De kapitaallasten in sportaccommodaties zijn lager doordat investeringen zijn uitgesteld en door een technische wijziging naar aanleiding van de nota financieel beleid waardoor de afschrijving pas plaatsvindt in het jaar nadat de investering gereed is, in plaats van in het jaar van gereedkomen.

Overig	€	62.700	V
Totaal	€	1.800	V
	€	64.500	V

Welzijnsaccommodaties 45,6 Voordeel

Er is minder groot onderhoud nodig geweest aan welzijnsaccommodaties, een voordeel van € 28.200. Tevens is het groot onderhoud in de muziektent alsmede de jeugdaccommodatie Odijk lager uitgevallen.

€ 28.200 V

Daarnaast zijn de kapitaallasten in welzijnsaccommodaties lager doordat investeringen zijn uitgesteld en door een technische wijziging naar aanleiding van de nota financieel beleid waardoor de afschrijving pas plaatsvindt in het jaar nadat de investering gereed is, in plaats van in het jaar van gereedkomen.

€ 6.000 V

Overig	€	11.400	V
Totaal	€	45.600	V

Programma: 8. Algemene Ondersteuning

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Streven naar een gemeente die sturend en verbindend werkt, als partner in een netwerk van inwoners, andere overheden, zorgverleners, verzekeraars en vrijwilligersorganisaties.
2. Stimuleren van de participatiesamenleving door ondersteuning en stimulering van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners.

Actiepunten 2017

- 2.1 Zoeken naar creatieve manieren om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.
- 2.2 Samen met de samenleving op zoek naar innovatieve ideeën die bijdragen aan zorg op maat, waarbij er goedkoper gewerkt wordt zonder dat het ten koste gaat van kwaliteit.
- 2.3 Actief samenwerken met Stichting Krachtig Kromme Rijn in zijn rol van sociaal makelaar.
- 2.4 Uitvoeren Beleidsagenda Sociaal Domein 2015-2018

Uitvoering van collegeagenda

Innovatie in de zorg (2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4)

In het kader van Innovatie in de zorg zijn er in 2017 diverse ontwikkelingen geweest. Aangezien dit punt in de begroting onder programma 9 is meegenomen, zal dit ook in deze programmarekening in programma 9 worden toegelicht.

Relevante beleidsontwikkelingen

Tussentijdse balans van de Agenda Sociaal Domein

De Beleidsagenda Sociaal Domein beslaat in beginsel de periode tot 1 januari 2019. In deze agenda is bepaald dat medio 2017 de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de voortgang. Tevens geeft het een gelegenheid om eventuele aanpassingen/aanvullingen voor de resterende looptijd op te nemen. In juni 2017 is het Transformatieplan Sociaal Domein 2017-2018 vastgesteld. Deze notitie beschrijft het plan voor de transformatie voor de periode 2017-2018. Hierin zijn de beleidsvoornemens uit de Beleidsagenda én voornemens op basis van nieuwe inzichten meegenomen. In het plan is een tussenbalans opgenomen van de beleidsvoornemens uit de Beleidsagenda. Beleidsvoornemens die nog niet afgerond zijn, zijn verwerkt in het Transformatieplan. Geconstateerd is dat al veel zaken uit de Beleidsagenda in gang zijn gezet, danwel afgerond, maar dat er ook nog een aantal ontwikkelingen verdere uitwerking vragen.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Stimuleren van de participatiesamenleving	Aantal nieuwe vrijwilligers per jaar, aangemeld bij krachtig kromme rijen.	Toename van het aantal aanmeldingen van 28 in 2014 naar 40 in 2018. Gedurende 2017 hebben zich 15 personen aangemeld.
Faciliteren van de participatiesamenleving	Aantal openstaande vrijwilligersvacatures per 31-12.	Aantal openstaande vacatures van 161 in 2014 laten afnemen naar 120 in 2018. Ultimo 2017 is het aantal openstaande vrijwilligersvacatures 32,
	Aantal aangemelde vrijwilligersvacatures per jaar	Het aantal nieuwe vacatures in 2014 van 36 laten toenemen naar 60 in 2018. Ultimo 2017 bedraagt dit aantal 20,
	Aantal vervulde vrijwilligersvacatures per jaar	Aantal vervulde vacatures van 24 in 2014 laten toenemen naar 70 in 2018. In 2017 waren het er 10,
Gezonde jeugd	% jongeren 13-17 jaar wie bingedrinken (nuttigen van 5 of meer alcoholische dranken tijdens één gelegenheid)	Uit de jeugdmonitor van de GGD blijkt dat het aantal jongeren 13-17 dat doet aan bingedrinken is gedaald van 31% in 2012 naar 20% in 2016. Over het jaar 2017 is hierover geen nieuwe informatie beschikbaar.
Voorkomen eenzaamheid	Aantal eenzame inwoners	De gezondheidsmonitor van de GGD laat zien dat het aantal inwoners dat ernstig eenzaam is, is afgenomen van 7,9% in 2012 naar 6,1% in 2016. Het aantal inwoners dat zich sociaal geïsoleerd voelt is echter toegenomen van 7,2% in 2012 naar 8,3% in 2016. Over het jaar 2017 is geen nieuwe informatie beschikbaar.

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Uitvoering van gemeentelijke taken:
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	De GGDrU voert de wettelijke taken uit omtrent het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de ruim 1,2 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten van het werkgebied.

Wat heeft het gekost?

Programma 08		Algemene ondersteuning		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	961,8	991,8	896,5	95,3
- Informele hulp	207,6	207,6	181,6	26,0
- Algemene voorziening	754,2	784,2	714,9	69,3
Baten	-	-	-	-
- Informele hulp	-	-	-	-
- Algemene voorziening	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	961,8-	991,8-	896,5-	95,3

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (lasten)

Informele hulp (26 voordeel)

Gedurende 2017 is er minder beroep gedaan op de mantelzorg waardering.	€ 23.600	V
Overig	€ 2.400	V
Totaal:	€ 26.000	V

Algemene voorziening (69.3 voordeel)

Gedurende 2017 is het transformatieplan 2017 – 2018 vastgesteld. Een van de doelstellingen in dit plan is de doorontwikkeling van mantelzorgondersteuning. Pas in 2018 kan gestart worden met de uitwerking van dit onderdeel in het plan. Daarmee vervalt een bedrag van € 40.000 op het product algemene voorzieningen.	€ 40.000	V
Het budget dat voor outreachings trajecten is gereserveerd is gedurende 2017 niet aangesproken. De reden hiervan is dat de werkzaamheden (maatschappelijk verbinder) extern gefinancierd worden.	€ 23.300	V
Overig	€ 6.000	V
Totaal:	€ 69.300	V

Programma: 9. Maatwerkvoorziening

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Versterken van de samenwerking tussen de verschillende disciplines in het sociaal domein en werken aan één toegangspoort voor het sociaal domein om maatwerk te leveren.
2. Streven naar een gemeente die sturend en verbindend werkt, als partner in een netwerk van inwoners, andere overheden, zorgverleners, verzekeraars en vrijwilligersorganisaties.
3. Uitvoering en beleid dichterbij elkaar brengen, om de regisserende rol beter te kunnen invullen.
4. Vorm geven aan *Social Return On Investment (SROI)*, de maatschappelijke tegenprestatie.
5. Werkgevers zo goed mogelijk positioneren in hun rol met het oog op de Participatiewet.
6. De toegankelijkheid van de voorzieningen behouden en vergroten door ondersteunende maatregelen voor lagere inkomens.

Actiepunten 2017

3.1 De samenwerking op beleid en uitvoering met de gemeentelijke partners, waaronder de RDWI-gemeenten, voortzetten.

Uitvoering van collegeagenda

Innovatie in de zorg

In de begroting is een budget opgenomen voor innovatie in de zorg. Enerzijds was dit bestemd voor het opstellen van een plan van aanpak. Daarnaast gaf dit ruimte om alvast wat eerste stappen te kunnen maken om de innovatie ook daadwerkelijk vorm te gaan geven. Het plan van aanpak is uitgewerkt in het Transformatieplan Sociaal Domein 2017-2018. Hierin staan concrete plannen en beoogde resultaten geformuleerd, maar worden ook enkele richtinggevende beelden geschetst, omdat de transformatie na 2018 nog niet klaar zal zijn. Het Transformatieplan Sociaal Domein 2017-2018 is in de zomer van 2017 aangenomen door de gemeenteraad. Veel van de ontwikkelingen uit het transformatieplan, waarvan er enkele hieronder worden aangestipt, zijn opgestart, enkele ook al afgerond, maar vele ontwikkelingen lopen nog verder in 2018 en ook daarna. De transformatie is een meerjarenontwikkeling.

Daarnaast is via een VOORT-traject (methode om samen met lokale partners aan innovatie te werken) themagewijs gewerkt aan het in kaart brengen van behoeften bij inwoners en innovatieve ideeën die bij deze behoeften aansluiten.

Verschuiving van zwaardere vormen van ondersteuning naar lichtere

Om de vraag naar zwaardere vormen zorg (cumulatief veel zorg en/of kostbare zorg) verder om te buigen is een veranderingsproces nodig die we als gemeente Bunnik in samenwerking met andere gemeenten en lokale zorgaanbieders vormgeven. Dit jaar is er geïnvesteerd in de samenwerking door te bouwen aan de netwerkorganisatie van de 5 gemeenten. De regio heeft een Programmaplan opgesteld. De uitvoering van het plan wordt vormgegeven in projecten (Opgaven genaamd), die per thema een opdracht uitwerken. Op deze manier kunnen we als relatief kleine gemeente de intensieve en omvangrijke transformatie taak vormgeven. De projecten richten zich op ontwikkelingen binnen de Wmo, Jeugdzorg, Participatiewet en in het verlengde daarvan ook Passend Onderwijs. Enkele voorbeelden zijn projecten als de 'Aanpak verwarde personen', 'Wijziging DBC-stelsel in de jeugdzorg', 'Aanpak 18-/18+' en zo vele andere. De gemeenteraad is op diverse wijzen geïnformeerd over de lopende ontwikkelingen. Ook hier betreft het ontwikkelingen die veelal meerdere jaren zullen beslaan.

Ook lokaal in Bunnik wordt ingezet om door versterking van preventie de noodzaak van zwaardere hulp te voorkomen. Zo wordt bijvoorbeeld binnen de Integrale Kindaanpak gezocht naar hoe we de jeugdzorg en het onderwijs binnen school met elkaar kunnen integreren. We willen vroegtijdig signaleren en preventief ondersteuning kunnen aanbieden. Bijvoorbeeld via bewegend leren, extra ondersteuning in de klas en nauwere verbinding tussen zorg en onderwijs. De school zien we daarbij als belangrijke vind- en werkplaats. We verwachten dat begin 2018 een convenant ondertekend wordt.

Voor de Wmo zijn vooral in regionaal verband zijn diverse pilots gestart met nieuwe zorgvormen en samenwerkingsverbanden door zorgleveranciers voor verschillende doelgroepen. Zo draait er bijvoorbeeld een project om de dagbesteding anders en goedkoper te organiseren. De lokale opdrachten zijn geformuleerd in het Transformatieplan.

Innovatieprogramma's formele en informele zorg

De verbinding van formele en informele zorg heeft o.a. geresulteerd in een minisymposium dat in gezamenlijkheid met de lokale 1^e-lijnszorgorganisatie OWZ, Krachtig Krommerijn en de makelaar sociaal domein van het CvE in oktober 2017. Hieruit zijn diverse werkgroepen ontstaan waarin formele en informele zorg samen optrekken in de aanpak eenzaamheid en preventie. Veel van deze activiteiten sorteren nu onder de titel: "Gelukkig en Vitaal in Bunnik, Odijk en Werkhoven (BOW)". Daarnaast is een digitaal platform "gelukkig en vitaal (BOW)" gestart.

Halverwege 2017 heeft de Centrale Raad van Beroep enkele uitspraken gedaan met betrekking tot algemene en maatwerkvoorzieningen die een demper hebben gezet op een voortvarende houding t.a.v. innovatie bij maatwerkvoorzieningen. Onderzoeken voor dagbesteding en begeleiding zijn opgenomen in het transformatieplan en staan geagendeerd voor 2018..

De HHT is een instrument gebleken dat voor een groep mantelzorgers een prima ondersteuningsvorm is ter verlichting van mantelzorgtaken. Daarom zal deze vorm van ondersteuning voorlopig worden gecontinueerd.

Vervolg doorontwikkeling Centrum voor Elkaar

De consultants Centrum voor Elkaar zijn in 2017 getraind in Sociale netwerk versterking (SNV). Uitgangspunt blijft de brede vraagverheldering waarin de mogelijkheden van inwoners onderzocht worden. Vooral het betrekken van het netwerk zal in deze gesprekken naar boven komen om de zelfredzaamheid te stimuleren. In het komende jaar zal dit geïntegreerd gaan worden tot een pilot van het 5-gesprekken model.

In de doorontwikkeling heeft de Verwijsindex een prominentere rol gekregen. De jeugdconsulenten zijn ondersteund om meer gebruik van de Verwijsindex te maken. Door de Verwijsindex te gebruiken kan de jeugdconsulent zien welke collega's / professionals er nog meer bij de jeugdige betrokken zijn. Door vroegtijdige afstemming worden grotere problemen in de toekomst mogelijk voorkomen.

Vrijwilligersregie in het Centrum voor Elkaar voor versterking snijvlak professionele-informele hulp

Het Centrum voor Elkaar is in 2017 versterkt met een nieuwe functie Vrijwilligersregisseur. De invulling van vrijwilligersregisseur is in november 2017 tot stand gekomen. De eerste maanden hebben in het teken gestaan van contacten met samenwerkingspartners verstevigen en inwoners in beeld brengen. Er is nauwere samenwerking ontstaan met de Regionale Sociale Dienst (RSD). Enkele inwoners bekend bij de RSD zijn gestart met vrijwilligerswerk in onze gemeente. Dit betreft vooral mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waarvoor vrijwilligerswerk een eerste stap is.

In het komende jaar zal deze functie verder vorm gaan krijgen, waardoor ook informele zorgverleners (met name mantelzorgers) meer in beeld gaan komen en waar nodig ondersteund worden. Hierdoor zal er een versterking plaatsvinden op het snijvlak professionele-informele hulp. De functie Vrijwilligersregisseur is in het kader van een pilot voor 2 jaren.

Start extramuralisering Beschermd Wonen

Het traject extramuralisering Beschermd wonen heeft geleid tot samenwerking in regionale en bovenregionale samenwerkingsstructuren van zowel sociaal- als het fysiek domein. Dit is ter voorbereiding op ondersteuning van nieuwe kwetsbare doelgroepen. Resultaat hiervan heeft zijn weerslag gekregen in de regionale Koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang die december jl. door de gemeenteraad is aangenomen. De koers omschrijft een zogenaamde "gereedschapskist" met randvoorwaarden en handvatten voor gemeenten om zich op de taak voor 2020 voor te bereiden.

Sociaal ondernemerschap/Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

Stimulering van Sociaal Ondernemerschap biedt kansen, specifiek als het gaat om het creëren van arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren is door Biga Groep, de RDWI en het Verbond van Bunnik al ingezet op deze ontwikkeling. Hier is invulling gegeven door de Biga groep als het gaat om mensen met een arbeidsbeperking. Het Netwerk van het Verbond is sinds de oprichting in samenwerking met de BHIK de afgelopen periode bestendig. Men weet elkaar te vinden en is bereid om werkplekken te bieden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij de ondersteuning te geven die nodig is. In 2017 zijn 7 werkplekken gerealiseerd. Daarnaast is ook vanuit de RDWI een beroep gedaan op de ondernemers in de regio. Zo hebben zij o.a. meet en greets georganiseerd.

NUG'gers naar werk begeleiden

Het begeleiden van NUG'gers (niet uitkeringsgerechtigden) naar werk heeft nu – conform het huidige beleid – geen prioriteit bij de RDWI. Hier is in 2017 niet actief op ingezet. In de samenwerking met het

Centrum voor Elkaar zijn wel afspraken gemaakt met de RDWI als het gaat om signalering van kwetsbare situaties of wensen met betrekking tot de arbeidsmarkt.

Aanpak bijzondere doelgroepen

Door de komst van de Maatschappelijk verbinder (voorheen Netwerker inwoners) in maart 2017 is het centrum voor Elkaar in staat meer verbindingen te leggen tussen de verschillende domeinen voor zorg, veiligheid, wonen en werk. Dit is een belangrijke pijler bij de uitvoering van zowel de lokaal sluitende aanpak personen met verward gedrag als de in een wat bredere context op te vatten opdracht voor aanpak bijzondere doelgroepen. Het contact en de samenwerking met partners als politie en woningbouw is hierdoor verbeterd, waardoor inwoners sneller in beeld zijn. Inwoners die nu in beeld zijn worden naar passende ondersteuning doorgeleid of worden gemonitord, zodat ze zo zelfredzaam mogelijk kunnen zijn. De functie Maatschappelijk verbinder is in het kader van een pilot voor 2 jaren.

Monitor Sociaal Domein

In 2017 zijn eerste stappen gezet in de ontwikkeling van een Monitor Sociaal Domein. Vanuit gemeente Zeist is (kosteloos) een medewerker ingezet om ons hierbij te ondersteunen. Dit heeft geleid tot een eerste inzicht in de (on)mogelijkheden van beschikbare en niet-beschikbare gegevens. Hierdoor beoogde kosten voor inhuur zijn door de samenwerking met Zeist niet nodig gebleken. Anderzijds blijkt uit deze eerste verkenning dat om vervolgstappen te kunnen maken, toch meer nodig is dan vooraf was ingeschat. Hierdoor zal in 2018 het voor 2017 beschikbaar gestelde budget alsnog nodig zijn om de juiste kennis en vaardigheden in te huren.

Arbeidstoeleiding en re-integratie (5.2)

Mede als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen de afgelopen jaren en de verhoogde instroom van asielzoekers nam het klantenbestand de afgelopen jaren toe. De ambitie van de RDWI is om de uitstroom te vergroten en het klantenbestand te laten dalen. Met de positieve economische ontwikkelingen en de inzet van de RSD begint de kentering zichtbaar te worden. Voor Bunnik is het bijstandsbestand gedaald van 144 naar 138 personen. De RDWI heeft ingezet op samenwerking en verbinding lokaal (het Centrum voor Elkaar), het werkgeversnetwerk (o.a. het Verbond van Bunnik), de Biga groep (Werkroute) en projecten als werken voor (waar Bunnik aan deelneemt). De instroom van nieuwkomers heeft in 2017 doorgezet in de regio (totaal ca 500). Voor Bunnik geldt dat een derde van het bijstandsbestand nieuwkomer is (ca. 40 personen). In 2017 heeft de RDWI al doende verkend wat nodig is voor de integratie en inburgering van nieuwkomers en heeft zij een intensieve aanpak voorgesteld. In 2017 is verder geïnvesteerd in organisatie en de medewerkers van de RDWI. Duidelijk is dat een organisatieverandering als van Bolwerk naar Netwerk tijd vergt.

Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen (6.1)

De financiële prognoses en planning van de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) zijn naar hun aard onzeker. Dat geldt zowel voor de baten (met name de rijksbudgetten) als voor de lasten (aantal uitkeringen, loonontwikkeling). Zoals aangekondigd in de begroting zal er over 2017 een beroep gedaan worden op de vangnetregeling voor het jaar 2017. Het gaat hier om een bedrag van € 284.343. Tevens is de aanvraag die gedaan is voor het jaar 2016 gehonoreerd. In oktober 2017 voor een bedrag van € 336.562 Deze bedragen zijn al financieel verwerkt.

Relevante beleidsontwikkelingen

BIGA

Sinds 2016 zijn de vijf gemeenten Zuidoost Utrecht eigenaar van de sociale werkvoorziening de Biga Groep. De Biga groep geeft uitvoering aan de dienstverlening aan medewerker die onder het regime van de "oude" wet sociale werkvoorziening vallen. De Biga heeft de opdracht van de gemeenten om zich te ontwikkelen tot social enterprise. De Biga Groep heeft een verkenning gedaan op welke wijze ze de ontwikkeling wil vormgeven in de toekomst. Zo zet de Biga groep een positief bedrijfsresultaat in voor mensen met een arbeidsbeperking en afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast is de samenwerking met de RDWI versterkt met o.a. een gezamenlijke shared service center. Deze werkroute is gericht op mensen met een indicatie banenafpraak of beschut werk.

Opvang verwarde personen

De sluitende aanpak voor Personen met verward gedrag heeft enig respijt gekregen met een "sluitingsdatum" van 1 oktober 2018. Lokaal is een flinke stap gezet met een sluitende aanpak in de vorm van de pilot *aanpak bijzondere doelgroepen* (programma 9). In (boven)regionaal verband is intensieve samenwerking tot stand gekomen om tijdig een sluitende aanpak te realiseren op het gebied van vervoer, inkoop opvang en, de ggz-(crisis)opvang.

Doelgroepenvervoer Wmo/regiotaxi

Afgelopen jaar is in bovenregionale samenwerking met de Provincie als regiervoerder gewerkt aan vooronderzoek en beleidsvorming voor het te volgen aanbestedingstraject in 2018. Gemeente Bunnik draagt hieraan haar steentje bij.

Europese aanbesteding Leerlingenvervoer

In 2017 is het leerlingenvervoer Europees opnieuw aanbesteed. Ook nu werd aanbesteed in samenwerking met regiogemeenten. De vorige aanbesteding vond plaats in een periode van laagconjunctuur en dat leidde indertijd tot gunstige tariefstelling voor de gemeenten. De aanbesteding die in 2017 werd afgerond vond plaats in een krappere markt met als gevolg een opwaarts effect op het tarief. Met ingang van het schooljaar 2017/2018 is de nieuwe vervoerder actief geworden voor het leerlingenvervoer.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal uitkeringsgerechtigden per 1-1 betreffende het jaar.	Aantal uitkeringsgerechtigden laten afnemen van 108 per 2015 naar 95 in 2018. Per 31-12-2017 zijn er 138 uitkeringsgerechtigden.
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal (succesvolle/structurele) plaatsingen via het Bunniks verbond	Streefwaarde jaarlijks één persoon plaatsen. In 2017 zijn 7 personen geplaatst.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	989,6	758,2	2017
Jongeren met een delict voor de rechter	Aan per 1.000 inwoners 12 tot 18 jarige	2,7	10,6	2014
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	1,58	6,58	2015.
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroeps-bevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69,1	65,8	2016
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	0,54	11,61	2012
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,35	1,52	2015
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	13,5	41,9	2017
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	4,5	15,0	2016
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,5	11,8	2016
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	- 0,6	1,2	2016
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	0,5	2016
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	480	540	2017

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	Het vervullen van de beleids- en uitvoerende taken omtrent de Wet invoering Participatiewet, de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet Inburgering, de Wet schuldsanering natuurlijke personen.

Wat heeft het gekost?

Programma 09		Maatwerkvoorziening		
Lasten en baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	7.145,8	7.737,3	7.435,0	302,3
- Maatwerkvoorziening	4.223,5	4.305,1	3.997,8	307,3
- Werk	552,3	639,1	605,0	34,1
- Inkomen	2.369,9	2.793,2	2.832,2	39,0-
Baten	1.940,0	2.301,0	2.217,5	83,5
- Maatwerkvoorziening	320,7	280,7	253,7	26,9
- Werk	-	47,0	37,2	9,8
- Inkomen	1.619,4	1.973,4	1.926,6	46,8
Saldo lasten en baten	5.205,7-	5.436,3-	5.217,5-	218,8

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen lasten

Maatwerkvoorziening (307.3 voordeel)

De WRV voorziening betreft een open einde regeling. Hierop is gedurende 2017 meer beroep gedaan.

€ 29.900 N

Op het moment dat de kadernota 2017 is opgesteld (1^e helft 2016) zaten alle gemeenten nog middenin de implementatie van de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties. Dat gaf nog geen scherp beeld van de financiële consequenties, dus is begroot op basis van de ervaring van de jaren voorafgaand. Voor de hulp bij het huishouden liep echter tegelijkertijd een traject waarin op basis van nieuw beleid en een nieuwe werkwijze, alle hulp bij het huishouden werd geherindiceerd. Deze efficiënte nieuwe werkwijze van het centrum voor elkaar (CVE) heeft er toe geleid dat er minder Hulp bij het Huishouden is geïndiceerd. Ondanks extra toekenningen op mantelzorgondersteuning alsmede complexe problematiek is in totaal toch minder geld besteed dan begroot. In de bestuursrapportages van 2017 is hiervan al melding gemaakt.

€ 347.600 V

Niet uitgegeven middelen vanuit het transformatieplan. Dit is deels het gevolg van een andere invullen van de uitvoering van plannen, oa door de samenwerking met Zeist heeft een uitrust van expertise plaatsgevonden, waardoor een deel van de taken in eigen huis is opgepakt in plaats van de inzet vanuit een extern bureau. Maar ook personele wisselingen (ziekte, verloop) en de inwerktijd die dit met zich mee bracht, hebben tot gevolg gehad dat taken en projecten met enige vertraging worden opgepakt. College en gemeenteraad worden hierover binnenkort geïnformeerd. Er wordt naar gestreefd om de ontstane achterstand in 2018 in te halen.

€ 203.000 V

De cijfers betreffende zorg in natura en PGB laten voor de decentralisatie jeugd een tekort zien van € 248.500. Dit wordt veroorzaakt doordat is begroot op basis van ervaring (voorgaande jaar en het financiële beeld dat er lag voorafgaand aan de decentralisaties). Sinds 2017 wordt een korting op de rijksbudgetten voor

jeugdzorg toegepast. Omdat het effect van de transformatie zoals verwacht pas op langere termijn zichtbaar zal zijn en de jeugdzorg een open eind financiering betreft, sluit het tekort aan bij de kortingen die door het Rijk worden toegepast.

Overig	€	248.500	N
Totaal	€	35.100	V
	€	307.300	V

Werk (34,1 voordeel)

In de jaarrekening 2016 is melding gemaakt dat de extra gelden voor statushouders alsmede de daaraan gekoppelde doeluitkering voor 2017 geen doorgang zal vinden. Ten onrechte is deze budgetwijziging niet doorgevoerd.

Overig	€	47.000	V
Totaal	€	12.900	N
	€	34.100	V

Inkomen (39,0 nadeel)

Ten opzichte van de begroting is er meer beroep gedaan op de gebundelde uitkering BUIG.

Overig	€	44.600	N
Totaal:	€	6.600	V
	€	39.000	N

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen baten

Maatwerkvoorziening (26.9 nadeel)

De eigen bijdrage WMO valt lager uit dan begroot. Als voornaamste oorzaak kan hiervoor worden aangemerkt dat vanuit de overheid is bepaald dat bepaalde doelgroepen (gedeeltelijk) worden vrijgesteld van de verplichte bijdrage.

Overig	€	39.200	N
Totaal:	€	12.300	V
	€	26.900	N

Inkomen (46.8 nadeel)

Dit betreft de doeluitkering statushouders welke ten onrechte is opgenomen. (zie ook de verklaring welke is opgenomen bij de lasten)

Overig	€	47.000	N
Totaal:	€	200	V
	€	46.800	N

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien

Naar aanleiding van de nieuwe BBV voorschriften is een apart hoofdstuk voorgeschreven voor algemene dekkingsmiddelen. Hierin staan de lokale heffingen, algemene uitkering, dividend, saldo financieringsfunctie en overige algemene dekkingsmiddelen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Betreffende de lokale heffingen gaat het om die heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Voorbeelden hiervan zijn de OZB, hondenbelasting en de toeristenbelasting. In de gemeente Bunnik wordt de opbrengst onroerende zaakbelasting verhoogd met inflatie. Voor 2017 is de inflatie bepaald op 0,0%. Daarnaast is rekening gehouden met een waardestijging van 6,6% voor de woningen en een waardestijging van 1,9% voor de niet-woningen. Dit is gebaseerd op gegevens van de BghU. Voor de overige lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale lasten en heffingen. Voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel gebonden is, zijn het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is berekend op de decembercirculaire 2017. Daarnaast zijn er nog verrekeningen van 2015 en 2016.

Dividend

De gemeente Bunnik heeft deelnemingen in Vitens, de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) en de BIGA. In 2017 is een bedrag van € 49.600 ontvangen.

Saldo Financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de programma's en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Ook wel het renteresultaat genoemd. Een overzicht hiervan is te zien in de paragraaf financiering. Het renteresultaat was begroot op € 519.537 dit is bij de jaarrekening € 503.030.

Overige algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien

In 2017 is een bedrag van € 32.500 van onvoorzien ingezet voor het herplanten van bomen vanwege de iepziekte.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten over bedrijfsmatige activiteiten waarover winst gemaakt wordt vennootschapsbelasting betaalt. Voor 2017 is het effect nog niet bekend. In 2018 zal aangifte gedaan worden over 2016 en 2017. Dan zal pas het effect duidelijk zijn. Wat het effect voor de jaren daarna zal zijn is nog niet bekend. De verwachting is dat dit alleen effect heeft op de winstgevendende bouwgronden in exploitatie (BIE).

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Financieel gezonde positie	Ratio weerstandsvermogen	Minimaal 1,0 en streefwaarde 2,5 In 2017 was de ratio 5,4	Begroting
Geen stijging gemeentelijke belastingdruk (m.u.v. inflatiecorrectie)	Belastingdruk per inwoner	Stijging 0% (m.u.v.inflatiecorrectie) In 2017 was de stijging 0%	Begroting

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	294	216	2017
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	10,1	6,4	2015
Demografische druk	%	83,8	69	2017
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	813	644	2017
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	893	723	2017

Wat heeft het gekost?

Lasten en baten	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen			
	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Vershil (A) - (B) (x € 1.000)
Lasten	1.338,8	2.052,4	2.000,1	52,4
- Geldbeheer/ saldo financieringsruimte	7,1	7,1	5,4	1,6
- Belastingen/ lokale heffingen	156,2	156,2	158,4	2,2-
- Algemene uitkering	4,4	4,4	4,5	0,1-
- Algemene baten en lasten/ onvoorzien	1.171,1	1.884,8	1.831,7	53,0
Baten	21.417,5	24.207,4	23.278,5	928,9
- Geldbeheer/ saldo financieringsruimte	559,9	559,9	554,9	5,0
- Belastingen/ lokale heffingen	4.963,5	4.963,5	4.755,7	207,8
- Algemene uitkering	13.556,4	13.895,5	13.948,4	52,9-
- Algemene baten en lasten/ onvoorzien	2.337,7	4.788,4	4.019,5	769,0
Saldo lasten en baten	20.078,7	22.154,9	21.278,4	876,5-

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (lasten)

Algemene baten en lasten/onvoorzien 53,0 Voordeel

De stelpost onvoorzien is niet volledig ingezet in 2017.

Er is minder bespaarde rente naar de algemene reserve gegaan.

Overig

Totaal

€	12.200	V
€	37.500	V
€	3.300	V
€	53.000	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (baten)

Belastingen/lokale heffingen 207,8 Nadeel

Er is een nadeel op de OZB niet woningen. Het nadeel heeft voor de helft te maken met leegstand en voor het overige deel te maken met bewaren waar in de begroting geen rekening mee gehouden wordt.

Daartegenover staat een voordeel op de OZB woningen.

Overig

Totaal

€	244.500	N
€	34.100	V
€	2.600	V
€	207.800	N

Algemene uitkering 52,9 Voordeel

Er is een voordeel op de algemene uitkering. Dit heeft te maken met afrekeningen uit eerdere jaren en de laatste gegevens naar aanleiding van de decembercirculaire met actuelere maatstaven.

	€	52.900	V
Totaal	€	52.900	V

Algemene baten en lasten/onvoorzien 769,0 Nadeel

Er is een minder bespaarde rente van de reserves en voorzieningen ontvangen dan geraamd (zie ook lastenkant)

€	39.700	N
---	--------	---

Er was voor een aantal projecten (Anne-Frank, Delteijk en Rijneland) een voorziening voor eventuele schadeclaims gevormd. Deze projecten zijn afgerond in 2017. Het restant van de voorziening kan vrijvallen.

143.300	V
---------	---

Voor de grondexploitaties het Burgje en de Werkhof is winst genomen.

€	79.800	V
---	--------	---

Er is minder uit de algemene reserve onttrokken dan begroot (o.a. € 150.000 vervangen bomen, € 249.000 transformatie sociaal domein, € 164.000 capaciteitsuitbreiding). Daartegenover staat een onttrekking van € 84.000 uit de bufferreserve voor de risico's (wachtgelden). Totaal is het een nadeel op dit programma.

€	492.800	N
---	---------	---

Er is minder uit de bestemmingsreserves onttrokken. (€ 133.000 uit de reserve kapitaallasten, € 116.000 reserve wegen, € 200.000 onderhoud gebouwen)

€	447.000	N
---	---------	---

Overig

€	12.600	N
---	--------	---

Totaal

€	769.000	N
---	---------	---

Overzicht Overhead

Naar aanleiding van de wijzigingen in de BBV voorschriften is vanaf 2017 verplicht een overzicht van de overheadkosten op te nemen in de begroting. In de programma's staan dan alleen nog de kosten vermeld die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overheadskosten luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven. In tegenstelling tot alle overige beleidsindicatoren zijn onderstaande indicatoren gebaseerd op eigen informatie en zijn er daardoor geen landelijke vergelijkende cijfers beschikbaar.

Naam indicator	Eenheid	Uitkomst
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,7
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,1
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	593
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom+ totale kosten inhuur derden	29,7%
Overhead	% van totale lasten	20,4%

Wat heeft het gekost?

	Overzicht Overhead				Verschil (A) - (B) (x € 1.000)
	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)		
Lasten en baten					
Lasten	6.073,6	6.775,6	6.262,2	513,5	
- Salariskosten overhead	3.533,3	4.053,0	3.983,9	69,1	
- Overige personeelskosten	457,1	498,1	461,9	36,2	
- Gemeentehuis	547,9	617,3	484,3	132,9	
- Werkplekken + facilitaire voorzieningen	279,6	279,6	244,9	34,7	
- ICT	947,2	938,5	837,7	100,8	
- Overige bedrijfsvoeringskosten	308,6	389,3	249,4	139,9	
Baten	283,7	244,6	337,7	93,1-	
- Salariskosten overhead	130,4	91,3	163,0	71,8-	
- Overige personeelskosten	-	-	-	-	
- Gemeentehuis	73,0	73,0	90,5	17,5-	
- Werkplekken + facilitaire voorzieningen	11,0	11,0	10,7	0,3	
- ICT	-	-	0,2	0,2-	
- Overige bedrijfsvoeringskosten	69,3	69,3	73,3	4,0-	
Saldo lasten en baten	5.789,9-	6.531,0-	5.924,5-	606,6-	

Verbonden partijen

Er wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	De RID wordt ingezet om de kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke informatievoorziening te garanderen.
Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	De deskundigheid, formatiegrootte en opslagcapaciteit in het gemeentelijk archiefdepot zijn onvoldoende om het statische archief te kunnen opslaan en de archief functie zelfstandig uit te voeren.

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (lasten)

Salariskosten 69,1 Voordeel

Op salarissen en inhuur is een voordeel van € 170.000 aangezien het budget voor capaciteitsuitbreiding niet volledig is ingezet in 2017 (zie verdere toelichting paragraaf bedrijfsvoering).	€	170.000	V
Het budget opleidingen is in 2017 niet volledig benut (zie ook inleiding budgetoverhevelingen).	€	46.300	V
Er zijn minder uren doorbelast dan begroot. Dit komt doordat er minder uren voor de capaciteitsuitbreiding zijn ingezet.	€	135.600	N
Overig	€	11.600	N
Totaal	€	69.100	V

Overige personeelskosten 36,2 Voordeel

Er is minder aan overwerk en consignatievergoeding uitbetaald.	€	22.000	V
Er is minder gebruik gemaakt van loopbaanontwikkeling en er zijn in 2017 geen specifieke ARBO-onderzoeken geweest.	€	51.000	V
Het centraal opleidingsbudget is in 2017 niet volledig benut (zie ook inleiding budgetoverhevelingen).	€	27.700	V
Wachtgeld voormalig personeel is in de voorziening wachtgelden gestort (ten laste van de bufferreserve).	€	84.000	N
Overig	€	19.500	V
Totaal	€	36.200	V

Gemeentehuis 132,9 Voordeel

In het onderhoudsplan was rekening gehouden met werkzaamheden aan de dakbedekking dit is uitgesteld.	€	120.400	V
Overig	€	12.500	V
Totaal	€	132.900	V

Werkplekken 34,7 Voordeel

In de begroting was de huur van kopieerapparaten opgenomen, deze zijn bij de RID opgenomen.	€	13.700	V
Er zijn minder uitgaven aan consumptievoorzieningen geweest.	€	8.000	V
Overig	€	13.000	V
Totaal	€	34.700	V

ICT 100,8 Voordeel

In 2016 heeft er een versnelde afschrijving plaatsgevonden voor de kosten van de RID. Hierdoor vindt er geen afschrijving meer plaats in 2017.	€	92.800	V
Overig	€	18.000	V
Totaal	€	100.800	V

Overige bedrijfsvoeringskosten 139,9 Voordeel

In het onderhoudsplan was onder andere rekening gehouden met werkzaamheden aan de dakbedekking en de gevel, dit is uitgesteld.	€	53.800	V
Het budget voor uitfaseren IRS4all is in 2017 niet volledig benut (zie ook inleiding budgetoverhevelingen)	€	18.000	V
Het geplande onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid is doorgeschoven naar 2018. Het beschikbare budget valt daarom eenmalig vrij.	€	12.300	V
Er is minder gebruik gemaakt van het Bunnik aan Zet Fonds dan begroot.	€	25.900	V
Overig	€	29.900	V
Totaal	€	139.900	V

De (oorzaken van de) belangrijkste verschillen (baten) Salarislasten 71,8 Voordeel

In verband met diverse detacheringen van medewerkers zijn er vergoedingen ontvangen, deze waren niet begroot.	€	71.800	V
Totaal	€	71.800	V

Paragrafen

1. Bedrijfsvoering

Inleiding

Met bedrijfsvoering worden alle ondersteunende taken bedoeld die nodig zijn om de inzet in inhoudelijke programma's mogelijk te maken. De bedrijfsvoering bestaat o.a uit personeel en organisatie, informatisering en automatisering, huisvesting en financiën. Hieronder worden de ontwikkelingen in 2017 vermeld.

Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is vastgelegd in het p&o-beleidsplan en de daaruit voortvloeiende deelnotities. In het Sociaal Jaarverslag wordt het gevoerde beleid jaarlijks geëvalueerd. De aandacht heeft zich in 2017 gericht op de implementatie van het Organisatieperspectief. Er is onderzoek verricht naar het nut en de noodzaak van een Strategische PersoneelsPlanning. Ook is een begin gemaakt met het omzetten van het p&o-beleidsplan naar een strategisch HR-beleid.

Tijdelijke uitbreiding van personele capaciteit

Begin 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van personele capaciteit voor een bedrag van € 696.000. Deze uitbreiding was bestemd voor het boekjaar 2017 en noodzakelijk om onderhanden werk en bestaande ambities te kunnen vervullen. De meeste van deze werkzaamheden zijn uitgevoerd. In enkele gevallen kon echter pas later worden gestart, moesten prioriteiten anders worden gelegd of is een langere doorlooptijd aan de orde. Voor die werkzaamheden geldt dat ze in 2018 worden uitgevoerd. Het daarmee samenhangende budget, en de vastgestelde dekking uit de algemene reserve, schuift daarmee ook door naar 2018. Het gaat hierbij om een bedrag van € 165.000.

Samenwerking Zeist

Het college wil de samenwerking tussen Zeist en Bunnik versterken. Door een intensivering van de samenwerking op ambtelijk niveau ontstaat er een netwerk, dat voor beide organisaties synergievoordelen en wederzijdse inspiratie oplevert. De samenwerkingspartners gaan uit van de eigen kracht en van het respect voor de eigen lokale verscheidenheid. Vanuit vertrouwen, in elkaars nabijheid en met durf om soms in het ongewisse te stappen wordt gewerkt naar tastbaar resultaat.

Door gebruik te maken van elkaars sterktes en kwaliteit zijn beide organisaties beter in staat onze inwoners te bedienen. Goede ervaringen zijn inmiddels opgedaan op het gebied van inkoop, inzet van BOA's, crisisadviesing en -beheersing, communicatie, interne controle en veiligheid.

ICT: Digitaal, tenzij

De gemeente vindt het van belang dat sprake is van een goede interne en externe dienstverlening, waarbij de digitalisering een belangrijke rol speelt. Het college gaat immers voor: digitaal, tenzij. Een aantal investeringen is daarvoor nodig en deze worden hieronder kort benoemd.

Vervangen automatiseringsapparatuur 2017-2020

Vervanging van automatiseringsapparatuur heeft deels plaatsgevonden. Er wordt echter niet automatisch vervangen, vooral zaken als storingsgevoeligheid, onderhoudskosten, capaciteit en nieuwe ontwikkelingen worden afgewogen bij de vervanging. Om die reden zijn er ook vervangingen uitgesteld naar 2018.

Huisvesting

Privacy werkplek / doorontwikkeling Bunniks manier van werken

Binnen de organisatie is er behoefte aan een privacy werkplek voor het uitvoeren van vertrouwelijke werkzaamheden. In 2017 zijn privacy werkplekken aangeschaft. Daarnaast zijn er ook werkplekken aangeschaft die tot stahoogte ingesteld kunnen worden.

Flexibel vergaderconcept

Door de toenemende druk op de vergader- en overlegruimtes is in 2017 gestart met het ontwikkelen van het flexibel vergaderconcept. Hiervoor is nieuw meubilair besteld in 2017, verdere uitrol van dit concept vindt plaats in 2018.

Mobiele werkplek

Om voldoende moderne werkplekken te kunnen aanbieden zijn er aanpassingen gedaan aan het meubilair. Zo is er voorzien in een extra (aanland)tafel, waar kortere tijd met mobiele werkplekken gewerkt

kan worden. De pilot voor de mobiele werkplek heeft langer geduurd dan voorzien. Hierdoor zal de uitrol van mobiele werkplekken grotendeels in 2018 plaatsvinden.

Financiën

Het financieel beleid staat beschreven in de nota financieel beleid 2018. Hierin zijn de belangrijkste kaders op het gebied van activeren en afschrijven, reserves en voorzieningen, weerstandsvermogen en de uitgangspunten voor de begroting vastgesteld. Daarnaast is er een treasury statuut vastgesteld waarin de kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn (zie ook paragraaf financiering).

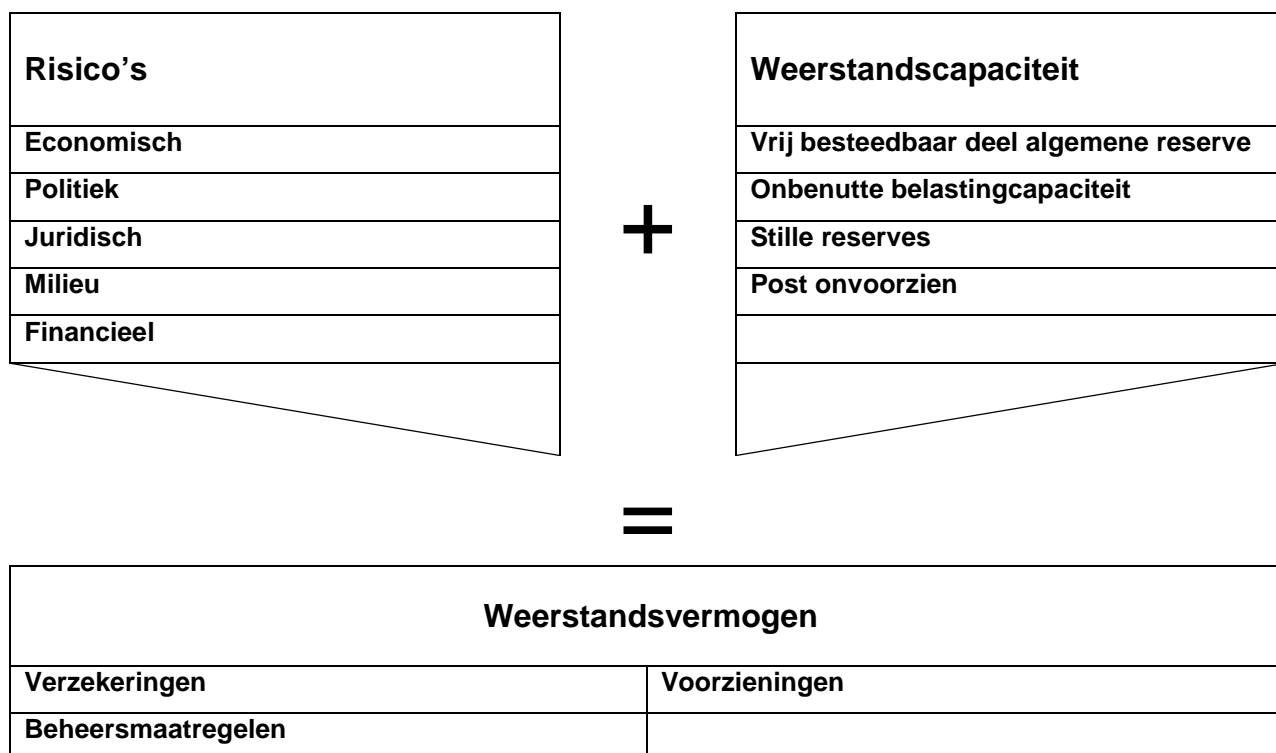
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

BEGRIPPEN

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.

De risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Aannemelijk	50%
Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's Van de geïnteriseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	ACTUALISATIE BEGROTING 2017	ACTUALISATIE BEGROTING 2017	ACTUALISATIE BEGROTING 2017
		Kans	Financiële Impact
Gecalculeerd Risicobedrag			
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	29.808.000	5%	1.490.400
Onwaarschijnlijk	430.000	10%	43.000
Uitzonderlijk	140.000	20%	28.000
Mogelijk	265.000	30%	79.500
Mogelijk aannemelijk	50.000	40%	20.000
Aannemelijk	404.000	50%	202.000
Aannemelijk waarschijnlijk	556.000	60%	333.600
Waarschijnlijk	110.000	70%	77.000
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
Totaal	31.763.000		2.273.500
Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50%			612.600

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen

Hieronder is deze ratio per 31 december 2017 en 31 december 2016 weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen 2017 =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	$\frac{12.296.214}{2.273.500} = 5,4$
Ratio weerstandsvermogen 2016 =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	$\frac{13.017.761}{3.081.350} = 4,2$

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de benodigde weerstandscapaciteit gedaald. Als gevolg hiervan is de ratio weerstandsvermogen gestegen naar 5,4. Dit is substantieel hoger dan 2,0 wat als uitstekend wordt beoordeeld.

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Verantwoordingscyclus

Het weerstandsvermogen (en de daarop gebaseerde bufferreserve) wordt bij het opstellen van de begroting geactualiseerd. Dit betekent dat de risico's opnieuw beoordeeld worden, voor het gecalculieerd bedrag en de risicokans. Nieuwe risico's worden opgenomen, vervallen risico's worden verwijderd.

In 2017 hebben zich risico's voortgedaan die uit de bufferreserve gedekt (moeten) worden.

Saldo bufferreserve per 1 januari 2017	857.821
Storingsen	
Meerjarenbegroting 2017 - 2020	38.303
Voortgedane risico's	
Wachtgeld voormalig personeel/ bestuurders	<u>84.566</u>
Saldo bufferreserve per 31 december 2017	<u>811.558</u>

Financiële kengetallen

De BBV schrijft voor om vanaf begroting 2016 en de jaarstukken 2015 een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze vijf financiële kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
2. De solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen)

Hieronder volgt een samenvattend overzicht van de resultaten kengetallen:

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
1a. Netto schuldquote	18,77%	30,95%	21,38%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	18,77%	30,95%	21,38%
2. De solvabiliteitsratio:	66,80%	51,11%	65,08%
3. Kengetal grondexploitatie	15,13%	32,01%	16,56%
4. Structurele exploitatieruimte	6,69%	0,30%	2,67%
5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	119,81%	119,64%	123,51%

Beoordeling uitkomsten

Om de uitkomsten van de kengetallen te beoordelen, wordt onderstaande tabel aangehouden:

Schema: beoordeling kengetallen

Kengetal	Categorie A Categorie B Categorie C		
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden <90%	90-130%	>130%
	b. met correctie doorgeleende gelden <90%	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
5. Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De algehele conclusie is dat gemeente Bunnik financieel gezond is met een beperkt risico. Zo vallen kengetallen netto schuldquote, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte onder categorie minst risicovol. Kengetal grondexploitatie is van neutraal naar minst risicovol gegaan. Het kengetal belastingcapaciteit is beoordeeld als meest risicovol. De inwoners van Bunnik betalen een hogere belasting voor onroerendzaakbelasting, afvalstoffenheffing en riolering dan landelijk gemiddeld.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
A Vaste schulden	8.401	6.900	8.900
B Netto vlottende schuld	1.566	1.473	2.209
C Overlopende passiva	1.758	1.273	1.734
D Financiële activa	61	61	61
E Uitzettingen < 1 jaar	4.826	2.284	3.295
F Liquide middelen	213	-1.738	221
G Overlopende activa	1.307	975	3.320
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	28.339	26.059	27.809
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	18,77%	30,95%	21,38%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het eigen vermogen is inclusief geblokkeerde bestemmingsreserves.

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
A Eigen vermogen	32.503	15.756	31.681
B Balanstotaal	48.658	30.829	48.677
Solvabiliteit (A/B) x 100%	66,80%	51,11%	65,08%

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

De gemeente Bunnik heeft op 31 december 2017 geen niet in exploitatiegenomen gronden op de balans staan.

Daarnaast wordt in de BBV gevraagd om de bouwgrond in exploitatie (in de balans wordt dit 'onderhanden werk') te noemen.

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	7.508	0
B Bouwgronden in exploitatie	4.287	833	4.606
C Totale baten (excl. Mutaties reserves)	28.339	26.059	27.809
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	15,13%	32,01%	16,56%

De ratio grondexploitatie is ten opzichte van de begroting van neutraal naar minst riscovol gegaan. Dit wordt veroorzaakt doordat de gemeente Bunnik op balansdatum geen niet in exploitatie genomen bouwgronden heeft en dat de lopende grondexploitaties minder dan 20% van het baten saldo (exclusief mutatie reserves) bedraagt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de jaarrekening wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een jaarrekening waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een jaarrekening waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
A Totale structurele lasten	28.135	26.833	28.631
B Totale structurele baten	28.068	26.059	27.809
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	2.783	301	1.769
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	5.085	1.156	3.424
E Totale baten	33.424	27.216	31.233
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x100%	6,7%	0,3%	2,7%

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	483	483	496
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	176	176	176
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	206	206	221
D Eventuele heffingskorting	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde(A+B+C-D)	865	865	893
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin	722	723	723
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor(E/F) x 100%	119,8%	119,6%	123,5%

3. Lokale lasten en heffingen

Beleid

In 2017 zijn de gemeentelijke belastingen en retributies, overeenkomstig het beleid vastgesteld in de Nota financieel beleid, verhoogd met de prijsstijging (0% ten opzichte van 2016).

De tarieven van de reinigingsheffingen (reinigingsrechten en afvalstoffenheffing) en de rioolrechten worden gebaseerd op volledige kostendeckendheid. Hierbij moet worden opgemerkt dat de compensabele BTW ook als kostenbestanddeel moet worden meegenomen. Weliswaar wordt deze BTW terugontvangen via het BTW compensatiefonds, maar daar tegenover staat een korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast wordt de helft van de kosten van straatreiniging verdisconteerd in de rioolheffing.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is mogelijk van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting en onroerende zaakbelastingen. Van de andere belastingen is geen kwijtschelding mogelijk. In grote lijnen wordt kwijtschelding verleend indien het netto besteedbaar inkomen onder de bijstandsnorm ligt die voor de betreffende gezinssituatie van toepassing is.

De volgende kwijtscheldingen zijn verleend:

Belastingsoort	Bedrag van de kwijtschelding (afgerond)
Afvalstoffenheffing	28.797
Rioolheffing	25.864
Hondenbelasting	1.526
Onroerende zaakbelastingen	-
Totaal	56.187

Lokale lastendruk

Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen onder 5. Belastingcapaciteit.

Belastingopbrengsten

In het volgende overzicht worden de opbrengsten van de diverse leges, tarieven en belastingen in beeld gebracht.

Overzicht opbrengsten diverse leges, tarieven en belastingen			
		Bedragen x € 1.000,-	
	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Onroerende zaakbelastingen			
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>			
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:			
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 584	€ 708	€ 551
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:			
- die in hoofdzaak tot woning dienen	€ 3.056	€ 3.072	€ 3.106
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 917	€ 955	€ 868
Hondenbelasting	€ 70	€ 77	€ 70
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	€ 1.154	€ 1.241	€ 1.226
Rioolheffing			
Per heffingseenheid	€ 1.131	€ 1.131	€ 1.244
Toeristenbelasting	€ 149	€ 138	€ 147
Omgevingsvergunningen	€ 195	€ 347	€ 260
Marktgeden	€ 6	€ 6	€ 5

Tarieven

Alle tarieven, behalve de tarieven voor de onroerende zaakbelasting en reinigingsheffingen, zijn gelijk gebleven aan de tarieven voor 2016.

In de gemeente Bunnik is de berekeningssystematiek voor de tarieven onroerende zaakbelasting als volgt: het tarief onroerende zaakbelasting 2016 voor woningen en niet-woningen wordt verhoogd met de inflatie en gecorrigeerd door het percentage waardedaling of waardestijging op grond van de jaarlijkse herwaardering van de onroerende zaken. Voor 2017 is de inflatie bepaald op 0%. Dit betekent dat de opbrengst onroerende zaakbelasting 2017, exclusief de extra opbrengst uit nieuw- en verbouw, gelijk is aan de geraamde opbrengst 2017.

De gemiddelde waardestijging van de woningen bedroeg 6,6% en voor de niet-woningen een waardestijging van 1,9%. De waardeontwikkeling in individuele gevallen kan van het gemiddelde afwijken doordat er verschil kan zitten in de waardeontwikkeling per objectsoort. Een appartement kan meer in trek zijn, dan een vrijstaande woning en daardoor kunnen deze objectsoorten beiden een andere waardeontwikkeling laten zien.

Op 20 september 2012 is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Bunnik 2012 – 2016 vastgesteld. Het tarief rioolheffing voor 2017 is vastgesteld op € 175,80. Op 14 december 2017 is het Gemeentelijk RioleringsPlan 2018 – 2022 vastgesteld.

Op de volgende bladzijde worden de tarieven voor gemeentelijke belastingen en retributies in beeld gebracht.

Tarieven gemeentelijke belastingen en retributies 2016 - 2017

	2016	2017	Toename in %
Onroerende zaakbelastingen			
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>			
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:			
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2358%	0,2313%	-1,9%
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:			
- die in hoofdzaak tot woning dienen	0,1797%	0,1678%	-6,6%
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2947%	0,2891%	-1,9%
Hondenbelasting			
Voor de 1e hond	€ 87,65	87,65	0,0%
Voor de 2e hond	€ 118,45	118,45	0,0%
Voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 120,25	120,25	0,0%
Voor honden gehouden in kennels	€ 326,60	326,60	0,0%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten			
Afvalstoffenheffing:			
- Eenpersoonshuishouden	€ 152,00	€ 141,00	-7,2%
- Meerpersoonshuishouden	€ 206,00	€ 221,00	7,3%
Reinigingsrechten (incl. BTW)	€ 216,19	€ 225,62	4,4%
Rioolheffing			
Per heffingseenheid	€ 175,80	€ 175,80	0,0%
Toeristenbelasting			
Per overnachting:			
- op campings	€ 0,63	€ 0,63	0,0%
- in overige verblijfsaccommodaties	€ 1,95	€ 1,95	0,0%
Marktgelden			
Dagstandplaats per strekkende meter per marktdag	€ 3,01	€ 3,01	0,0%
Vaste kwartaalstandplaats per strekkende meter per kwartaal	€ 27,04	€ 27,04	0,0%
Vaste halfjaarstandplaats per strekkende meter per halfjaar	€ 51,30	€ 51,30	0,0%
Vaste jaarstandplaats per strekkende meter per jaar	€ 97,61	€ 97,61	0,0%

Kostendekkendheid rioolheffing, reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en overige leges

Vanaf de begroting 2017 worden de kosten van overhead centraal begroot. Bij de begroting zijn dan ook overzichten opgenomen om de geraamde baten niet de geraamde lasten te laten overschrijden.

De werkelijke dekkingspercentages voor respectievelijk de rioolheffing, afvalstoffen- en reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en de overige leges zijn als volgt:

Kostendeckendheid rioolheffing	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-973.328	-986.973
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	1.154	11.876
Netto kosten taakveld	-972.174	-975.097
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-89.618	-100.067
BTW	-102.869	-102.238
Totale kosten	-1.164.661	-1.177.401
Opbrengst heffingen	1.130.745	1.244.301
Dekking	97%	106%

Kostendeckendheid afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-1.040.062	-1.068.850
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	522	6.218
Netto kosten taakveld	-1.039.540	-1.062.631
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-10.487	-10.487
BTW	-194.403	-169.737
Totale kosten	-1.244.430	-1.242.855
Opbrengst heffingen	1.241.130	1.226.487
Dekking	100%	99%

Kostendeckendheid omgevingsvergunningen	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-325.466	-248.662
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	-325.466	-248.662
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-281.209	-289.911
BTW	-	-
Totale kosten	-606.675	-538.573
Opbrengst heffingen	347.280	260.338
Dekking	57%	48%

Kostendeckendheid leges	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-485.206	-515.481
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	-485.206	-515.481
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-152.957	-132.229
BTW	-	-
Totale kosten	-638.163	-647.710
Opbrengst heffingen	400.452	467.369
Dekking	63%	72%

4. Verbonden partijen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voeren verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen.

Er blijft voor de gemeenteraad nog steeds een kaderstellende -, controlerende - en financiële taak over (het vergt budgettaire beslag en de gemeente loopt daardoor risico's). In verband met de gemeentelijke belangen is het gewenst dat in de begroting en jaarrekening aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarin de gemeente Bunnik een bestuurlijke en financiële belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt in dit verband verstaan: het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die achtergesteld zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Beleid op verbonden partijen

Gemeente Bunnik wil de beweging doorzetten om uitvoerende taken uit te besteden, voor zover dat in het belang is van de inwoner en bijdraagt aan de bestuurskracht.

De uitvoering moet 'dichtbij' de inwoner worden georganiseerd. Dat wil zeggen volgens de logica van de inwoner. Het eerste contact bij een klantvraag moet warm zijn, waarna de inwoner adequaat kan worden doorgeleid naar de betreffende Backoffice.

De sturing op de niveaus van regisseur, contract en governance wordt adequaat ingericht, zodat de beleidsvrijheid is geborgd en de dienstverlening op het gewenste niveau wordt uitgevoerd.

Grip op verbonden partijen

De gemeenteraad van Bunnik wil zijn sturing op gemeenschappelijke regelingen verbeteren. Daarom is in 2014 de werkgroep Verbonden Partijen ingesteld. Die bestaat uit raadsleden, de burgemeester, de griffier en twee medewerkers van de gemeente. De werkgroep Verbonden Partijen heeft 6 uitgangspunten geformuleerd, waar in 2015 naar is gehandeld: het instellen van een klankbordgroep (als pilot), een regelmatig terugkerende thema-avond over majeure ontwikkelingen, nieuwe procedures voor de gemeenschappelijke regelingen (door ondertekening van het Manifest Verbonden Partijen, de opbouw van een raadsnetwerk, evaluatierapporten over de gemeenschappelijke regelingen en een andere inrichting van de paragraaf Verbonden Partijen..

In deze paragraaf is per gemeenschappelijke regeling een format ingevuld. De reden hiervoor is dat meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen waardoor het inzicht en de "grip" vergroot kan worden.

Overzicht verbonden partijen		
	Begroot	Werkelijk
Verbonden partij/gemeenschappelijke regeling	2017	2017
1. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	404.828	428.000
2. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	438.445	463.881
3. Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVKR)	109.676	109.850
4. Gemeenschappelijke regeling Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	532.741	555.546
5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	19.202	19.202
6. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	832.252	851.685
7. Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	53.794	51.207
8. Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	3.347.203	3.369.395
9. Gemeenschappelijke regeling Belasting samenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	205.000	220.844
10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	1.560.000	1.685.922
Totaal	7.503.141	7.755.531
Deelnemingen		
BNG		
Waterleidingbedrijf Vitens		
SVW Biga Groep		

Wijzigingen in verbonden partijen

Gedurende 2017 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden

1. Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU) te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	Geprognostiseerd resultaat voor 2017 is € 116.513
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 2.634.907 Eind jaar: € 2.755.522</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 14.072.908 Eind jaar: € 11.822.885</p>
Niet afgedekte risico's	Op basis van de aanwezige algemene reserve heeft de GGDrU een geprognosticeerd weerstandsvermogen van 532.536 (afgerond).
Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie	De GGDrU voert de Wet publieke gezondheid (Wpg) voor een deel uit (o.a. het rijksvaccinatieprogramma), adviseert en ondersteunt gemeenten bij het uitvoeren van (lokaal) gezondheidsbeleid en stelt inwoners in staat hun gezondheid te optimaliseren.
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>In de begroting 2017 zijn de volgende doelstellingen opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van Wet publieke gezondheid (Wpg) voor een deel uit (o.a. het rijksvaccinatieprogramma), adviseert en ondersteunt gemeenten bij het uitvoeren van (lokaal) gezondheidsbeleid en stelt inwoners in staat hun gezondheid te optimaliseren. • Het helpen van gemeenten bij hun taak door middel van onderzoek en advies door: het voorkomen van ziekten; het bevorderen van gezond gedrag; het scheppen van een gezonde leefomgeving. • De GGD richt zich vooral op preventie. De GGD heeft een relatie met de eerstelijns-gezondheidszorg door het verstrekken van informatie. <p>Jaarlijks ontvangt de gemeente een jaarverslag van de GGDrU dat bestaat uit een beleidsverantwoording. Op basis van de beleidsverantwoording over het jaar 2017 blijkt dat bovengenoemde doelstellingen zijn gerealiseerd.</p>
Essentiële ontwikkelingen	<p>In 2017 heeft de GGDrU met name gewerkt aan de verdere collectivisering van de intergrale jeugdgezondheidszorg (iJGZ). Sinds 2016 voert de GGDrU deze taak uit voor 24 gemeenten in de regio. Door de uitgevoerde voorbereidingswerkzaamheden en besluitvorming kan per 1 januari 2018 voor nagenoeg alle gemeenten in de regio de iJGZ collectief worden uitgevoerd.</p> <p>Daarnaast heeft de uitbreiding van de GGD-regio met de nieuw gevormde gemeente Vijfheerenlanden in 2017 de nodige voorbereidingen van de GGDrU gevraagd. Per 2019 worden de gemeenten Vianen, Leerdam en Zederik heringedeeld tot een nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Omdat deze gemeente onderdeel gaat uitmaken van de provincie Utrecht is ontvlechting en invlechting van de GGD-taken hiervoor</p>

	<p>noodzakelijk.</p> <p>Samen met GGD Twente en GGD Hollands Noorden is de GGD regio Utrecht in 2017 bezig geweest met de voorbereiding en de aanbesteding voor het nieuwe Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ). Eind december verstreek de termijn, waarop de overgebleven leveranciers bezwaar konden dienen op de voorlopige gunning. Aangezien er geen bezwaren zijn binnkomen heeft de GGDrU de aanbesteding succesvol kunnen afsluiten met een definitieve gunning.</p> <p>Rijk en gemeenten (VNG) maakten in april 2016 in het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom nadere afspraken over de prestaties en vergoeding voor zorg (waaronder publieke gezondheid), onderwijs, werk en integratie voor de grote aantallen statushouders die in de gemeenten komen wonen. Voor het jaar 2017 heeft de GGDrU een aanspraak gedaan op extra middelen die de gemeente Bunnik hiervoor van het Rijk heeft ontvangen. Dit aangezien de gezondheidszorg rondom statushouders niet meer kon worden opgevangen binnen de begroting van 2017. De GGD heeft de incidentele statushoudersmiddelen ingezet om te investeren in procesverbetering en materialen.</p> <p>De GGDrU heeft in 2017 samen met gemeenten afspraken gemaakt over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Gezamenlijk is verkend in hoe de GGD als integrale partner van gemeenten een herkenbare rol kan spelen binnen de OGGZ-keten voor het collectief van alle gemeenten.</p> <p>Tot slot heeft de GGD grote stappen gezet om de de bedrijfsvoering verder te versterken. In 2014 bleek dat de bedrijfsvoering door de sterke groei van de GGDrU niet evenredig was meegegroeid en versterking nodig was. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 heeft het bestuur van de GGDrU hiervoor extra budget ter beschikking gesteld. Voor 2018 zal structureel een dekking van deze kosten moeten worden gevonden in de begroting van de GGDrU. Ten behoeve van de versterking van de bedrijfsvoering is een ombuigingsplan in de vergadering van het algemeen bestuur van 29 juni 2017 vastgesteld. Het ombuigingsplan geeft aan welke intensiveringen nodig zijn en ook hoe de (verwachte) financiële dekking van deze intensiveringen plaatsvindt. Bij de behandeling van het ombuigingsplan is bestuurlijk onderkend dat het plan ambitieus is en getuigt van lef door GGDrU. Tevens is geconstateerd dat GGDrU hiermee scherp aan de wind moet varen en dat een aanvullende (al dan niet structureel) gemeentelijke bijdrage op enig moment niet kon worden uitgesloten.</p>
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	1 van de 26 deelnemende gemeenten
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

2. Omgevingsdienst Regio Utrecht te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 113.000
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 626.497 Eind jaar: € 626.497</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 3.443.178 Eind jaar: € 3.443.178</p>
Niet afgedekte risico's	Weerstandsvermogen van € 694.000,-
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>In de begroting 2017 zijn de volgende doelstellingen opgenomen:</p> <p>In stand houden en beschermen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de milieukwaliteiten van zowel de bebouwde als groene leefomgeving. - archeologische waarden binnen de gemeente. <p>Tevens het leveren van een bijdrage aan een duurzame ontwikkeling van een aantrekkelijke leefomgeving.</p> <p>De vastgelegde afspraken zijn door de Omgevingsdienst nagekomen zodat de milieu- en archeologische kwaliteiten voldoende zijn beschermd en geborgd.</p>
Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie	Het inhoudelijke adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van milieu, archeologie en bouwen, met daarbij als taak onder meer het inhoudelijk adviseren over omgevingsvergunningen, voor milieuaspecten, en het uitvoeren van de handhavingstaken op milieugebied.
Essentiële ontwikkelingen	Vorbereiding inwerkingtreding Omgevingswet en Uitvoering van het door AB vastgestelde Koersdocument
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 16 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen bijzonderheden

3. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijn

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 761.567 Begin jaar: € 761.567 <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 4.148.262 Begin jaar: € 4.148.262
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	In de begroting 2017 zijn de volgende doelstellingen opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> Het ontwikkelen en in stand houden van recreatieve voorzieningen zoals fiets- en wandelroutes
Kernactiviteiten van de organisatie	Het realiseren en in stand houden van (open lucht)recreatiemogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.
Essentiële ontwikkelingen	Het Recreatieschap UHVK wordt per 1-1-2018 ontmanteld. Het pakket Routes, Paden en Groen Toezicht loopt nog door tot 1-4-2018 en wordt in zijn geheel overgedragen aan een rechtsopvolger.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 13 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	geen

4. Regionale ICT-Dienst (RID) Utrecht te Doorn	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 184.000
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 29.000 Eind jaar: € 243.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 8.224.000 Eind jaar: € 7.483.000</p>
Niet afgedekte risico's	In 2017 is een besluit genomen over een nieuwe kosten verdeelsystematiek. Hierbij is het principe "de gebruiker betaalt" als uitgangspunt genomen. Ten opzichte van de oude verdeelsleutel zullen de kosten voor Bunnik in eerste instantie toenemen, ook omdat het aantal accounts toegenomen is.
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgdragen voor continuïteit in ICT zodat de dienstverlening adequaat kan plaatsvinden. • Het blijvend afstemmen van de ICT omgeving op nieuwe technologische ontwikkelingen, landelijk en lokaal beleid, veranderende gemeentelijke applicaties <p>In 2017 is voldaan aan de doelstellingen</p>
Kernactiviteiten van de organisatie	De RID heeft tot doel het uitvoeren van taken die zien op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT en de hiervoor benodigde middelen, waaronder soft- en hardware voor de deelnemers aan de RID.
Essentiële ontwikkelingen	<p>Eind 2017 is het verbeterplan, om de opgelopen achterstand in organisatie, processen en techniek in te halen, afgerond en is de RID nu in basis op orde. De bij de oprichting van de RID gestelde doelstellingen zijn daarmee behaald.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit verbeteren (één infrastructuur, informatiebeveiliging) • Kwetsbaarheid verkleinen (continuïteit, opleidingen, trainingen) • Kosten verminderen (minder meerkosten door samenwerking) • Klanttevredenheid verhogen (dienstverleningsovereenkomst, dienstenportfolio) <p>Het Algemeen Bestuur van de RID gaf medio 2017 opdracht om de visie voor de RID voor de komende vijf jaar te formuleren. Kernbegrippen voor de RID zijn wendbaarheid, flexibiliteit, schaalbaarheid en voorspelbaarheid. Er is besloten dat de RID zich gaat door ontwikkelen naar een 'flexibele en servicegerichte leverancier van informatiseringsoplossingen voor de deelnemers' in plaats van een operationele beheerorganisatie.</p>

	De RID ontwikkelt zich tot een meer flexibele en servicegerichte leverancier van informatiseringsoplossingen voor de RID- deelnemers. Hierdoor is de RID meer toekomstbestendig, faciliteert de RID dat de RID-deelnemers meer samen delen en samen ontwikkelen, kan de RID het principe van 'de gebruiker betaalt' toepassen, en maakt de RID het mogelijk om de continuïteit, kwaliteit en de ontzorging van de individuele deelnemers te waarborgen
Belang / welk stemperscentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 7 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	geen

5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap te Bunnik	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 10.023
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 191.547 Eind jaar: € 201.568 <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: nihil Eind jaar: nihil
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	Gedurende 2017 zijn er meerdere doelen gerealiseerd. Deze betreffen onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • Landschapsadvies op erfniveau. • Ondersteuning bij bij vriendelijk bermbeheer. • Uitbreiding biodiversiteit door verstrekken bloemzaden. • Informatie verstrekken bij landschapsevenementen. • Gedurende 2017 is in samenwerking met de jeugd uit de regio ZOU een boomplantdag georganiseerd.
Niet afgedekte risico's	Niet bekend
Kernactiviteiten van de organisatie	Het bevorderen van 'stille recreatie' middels het creëren van een aantrekkelijk en karakteristiek landschap met extensieve recreatiemogelijkheden. Bevorderen ruimtelijke kwaliteit middels advisering en ondersteuning van particuliere eigenaren in het buitengebied. Instandhouding cultuurlandschap en natuurwaarden Voorlichting over landschap en landschapselementen
Essentiële ontwikkelingen	Verhoging biodiversiteit.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Het collegelid is voorzitter van de stuurgroep waarin wethouders en andere bestuurders zitting hebben. Daarnaast functioneert op ambtelijk niveau een werkgroep en wordt de dagelijkse uitvoering verzorgd door de landschapscordinator.
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

6. Veiligheids Regio Utrecht (VRU) te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 205,000
Verstreckte leningen aan GR	Geen
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 6.859.000 Eind jaar: € 6.915,000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 47.753,000 Eind jaar: € 29.980.000</p>
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door samenwerking binnen de VRU is de brandweezorg binnen de gemeente gegarandeerd. • Door het extra takenpakket van de jeugdbrandweer wil de gemeente een natuurlijke doorstroom van jeugdbrandweer naar de vrijwillige brandweer bewerkstelligen. • Door samenwerking binnen de veiligheidsregio Utrecht wordt middels de samenwerking tussen de verschillende gemeenten en hulpverleningsinstanties bij de crisisbeheersing verbeterd. <p>Omtrent doelstelling 1 heeft de VRU een brede vrijwilligersgroep brandweer professionals binnen de gemeente Bunnik. Momenteel zijn er ook weer nieuwe mensen in opleiding om continu over een stevige en gedreven groep brandweermensen te kunnen beschikken. Door de regionale samenwerking is, indien nodig, middels opschaling de benodigde inzet gegarandeerd.</p> <p>Omtrent doelstelling 2 is de VRU eind 2017 begonnen met het werven van nieuwe leden voor de jeugdbrandweer. De jeugdbrandweer Bunnik en Zeist trainen en oefenen gezamenlijk. Zowel op de post als in de gemeente alwaar bij de lokale middenstand oefeningen gehouden worden.</p> <p>Omtrent doelstelling 3 is het een continu proces van verbetering. Zo is in 2017 het veiligheidspaspoort voor alle gemeentelijke personen met een cruciale rol binnen de crisisbeheersing van start gegaan. Daarmee is inzichtelijk te maken wie welke opleiding heeft gedaan en welke inzetten iemand heeft gehad. Hiermee is regionaal zicht op de beschikbare kennis binnen de gemeenten op het domein crisisbeheersing.</p>
Niet afgedekte risico's	Weerstandscapaciteit van € 1.065.000
Kernactiviteiten van de organisatie	Brandpreventie, brandrepressie, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Essentiele ontwikkelingen	De brandweerposten zullen niet over genomen worden door de VRU maar blijven in beheer bij de gemeenten. Dit is het gevolg van een complex proces, maar tegengesteld aan wat afgelopen jaren als voorgenomen beleid vastgesteld was.

Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 26 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

7. Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht te Wijk bij Duurstede

Verwachte omvang financieel resultaat	Positief € 28.699
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 377.000 Eind jaar: € 252.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 269.000 Eind jaar: € 88.000</p>
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan de Archiefwet 1995. • Goede archivering van digitale informatie. • Ontwikkelingen op het gebied van Archief en Informatiebeheer worden integraal benaderd. • Bijdrage aan het culturele erfgoed binnen de gemeente en draagt dus bij aan verbetering van het klimaat op het gebied van kunst en cultuur. <p>In 2016 is voldaan aan de visie (middels eigen uitvoering, advisering en ondersteuning).</p>
Niet afgedekte risico's	De gevolgen die de herindeling van gemeente Vianen met Leerdam en Zederik zal hebben voor het RHC, zullen naar verwachting in 2018 bekend worden.
Kernactiviteiten van de organisatie	Het in het samenwerkingsgebied uitvoering geven aan de Archiefwet 1995, alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Essentiele ontwikkelingen	<p>De aanpak om tot een e-depot te komen, een voorziening voor het duurzaam beheren van digitaal archief, leverde onvoldoende resultaat op. Daarom is besloten tot een koerswijziging. De gemeenten en het RHC zullen eerst hun informatiehuishouding laten onderzoeken en planmatig op orde brengen. Daarmee is veel tijd en geld gemoeid, maar wordt de belangrijkste voorwaarde vervuld voor een goed werkend e-depot vanaf 2020-2021.</p> <p>In 2017 is met de medewerkers, vrijwilligers, bestuurders, bezoekers en erfgoedpartners gesproken over de toekomstvisie van het RHC. In 2019 moet er een nieuw algemeen beleidsplan liggen, als opvolger van dat voor de jaren 2013-2018. Als startnotitie verscheen het stuk Bouwstenen voor de discussie over een toekomstbestendig RHC Zuidoost Utrecht.</p>
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	2 van de 19 stemmen (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	geen

8. Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) te Zeist	
Verwachte omvang financieel resultaat	Negatief € 371.248
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 124.475 Eind jaar: € 8.853</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 12.096.308 Eind jaar: € 11.149.705</p>
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	<p>In de begroting 2017 zijn de volgende doelstellingen opgenomen en prestatie indicatoren opgenomen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners die tijdelijk niet in staat zijn te voorzien in het eigen levensonderhoud kunnen rekenen op financiële ondersteuning en begeleiding naar werk door de RDWI, vanuit het uitgangspunt dat iedereen meedoet naar vermogen. 2. Van inwoners die afhankelijk zijn van het vangnet dat de RDWI biedt, mag worden verwacht dat zij een maatschappelijke tegenprestatie leveren. Zij worden hierin begeleid. 3 Ontwikkelingen op het gebied van Werk en Inkomen worden integraal benaderd. 4 Uitvoering van de Participatiewet vindt binnen de financiële kaders plaats. 5.Vergroten van de arbeidsparticipatie, afname van het aantal uitkeringsgerechtigden. 6.Vergroten van de arbeidsparticipatie, plaatsing via het Verbond van Bunnik <p>Uit het jaarverslag van de RDWI 2017 blijkt dat doelstellingen 1, 3, 4 en 6 zijn behaald.</p> <p>Ten aanzien van doelstelling 2 wordt opgemerkt dat dit conform de re-integratieverordening beperkt wordt uitgevoerd. In het jaar 2017 is met de komst van de vrijwilligersregisseur in Bunnik invulling gegeven aan het inregelen van vrijwilligerswerk voor uitkeringsgerechtigden.</p> <p>Ten aanzien van punt 5 is er sprake van een beperkte afname van aantal uitkeringsgerechtigden. Van 145 uitkeringsgerechtigden begin 2017 naar 138 eind 2017. Dat deze afname beperkt is wordt verklaard door de toename van het aantal gehuisveste statushouders.</p>
Niet afgedekte risico's	Weerstandcapaciteit van € 580.000
Kernactiviteiten van de organisatie	De Regionale Dienst Werk en Inkomen biedt een vangnet voor de inwoners die tijdelijk niet of onvoldoende in hun inkomen kunnen voorzien.
Essentiele ontwikkelingen	
Belang / welk stempercentage heeft	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 5 stemmen) in het

Bunnik in de verbonden partij	Dagelijks Bestuur van de RDWI.
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

9. Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Verwachte omvang financieel resultaat	€ 184.751
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 672.020 Eind jaar: € 566.001 <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 6.988.773 Eind jaar: € 3.989.519
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	In de begroting 2017 is de volgende doelstellingen opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • Heffen en innen gemeentelijke belastingen.
Niet afgedekte risico's	Nihil.
Kernactiviteiten van de organisatie	De BghU is belast met de waardering van de onroerende zaken en de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen.
Essentiele ontwikkelingen	Geen.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	2% (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen.

10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)

Verwachte omvang financieel resultaat	€ 1.680.000,00
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 1.834.200 Eind jaar: € 1.834.200 <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 11.379.700 Eind jaar: € 11.379.700
De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	De doelstelling van RMN is o.a. op milieuvriendelijke én efficiënte wijze diensten uit te voeren voor de deelnemende gemeenten.
Kernactiviteiten van de organisatie	Afvalinzameling en beheer afvalbrenngstation. Daarnaast taken op het gebied van onderhoud van het groen in de openbare ruimte.
Essentiele ontwikkelingen	RMN streeft continu naar verbetering van de uitvoering van het werk in termen van geld en kwaliteit. Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van gesprekken over aanpassingen in de bedrijfsvoering en/of adviezen voor verbetering.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	1 van de 6 gemeenten (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Niet van toepassing voor 2017.

5. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn investeringen met een langdurig economisch of maatschappelijk nut. Kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, water, groen, gebouwen, automatisering en inventarissen (zogenaamde materiële activa), maar ook bijvoorbeeld bestemmingsplannen (zogenaamde immateriële activa). Al deze kapitaalgoederen dienen “onderhouden” te worden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In de Nota financieel beleid zijn de volgende uitgangspunten ten aanzien van kapitaalgoederen opgesteld:

- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, voor zover ze niet in het kader van grondexploitatie worden getroffen, activeren;
- Investerings met een economisch nut worden geactiveerd en conform de waardevermindering van de investeringen, op consistente wijze afgeschreven;
- Gronden en terreinen worden geactiveerd, maar niet op afgeschreven;
- Onderhoud dat niet levensduur verlengend is wordt niet geactiveerd;
- Onderhoudswerkzaamheden, die leiden tot een nieuwe functionaliteit van het actief of een duidelijke technische verandering mogen wel worden geactiveerd;
- Activa met een verkrijgingsprijs minder dan € 5.000 of een afschrijvingslast minder dan € 500 worden niet geactiveerd.

Het beleid van de gemeente Bunnik voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, gebouwen en groen is onder andere opgenomen in de volgende onderhoudsplannen en daarnaast is het niveau van onderhoud aangegeven.

Soort eigendom	Onderhoudsplan	Onderhoudsniveau o.b.v. Onderhoudsplan
Wegen	Wegennota 2015 - 2024	Redelijk / Goed
Riolering	vGRP 2012 tot en met 2016	Redelijk
Water	Waterplan 2008 - 2015	Matig / Redelijk (deels opgenomen in GRP)
Gebouwen – scholen	Scholen Het Kwartier Werkhoven, De Kersentuin Bunnik en Het Palet in Odijk bij Beheerstichting	Goed
Gebouwen – gemeentehuis	Onderhoudsplan d.d. juni 2016	Redelijk / Goed
Gebouwen –overige	Onderhoudsplan d.d. juni 2016	Redelijk / Goed
Openbaar groen	Bomenbeheerplan 2011	Redelijk

In het onderhoudsbeheerplan voor wegen, wat in 2014 is geactualiseerd, is geen rekening gehouden met totale vervanging van wegen. Daar steeds de afweging zal worden gemaakt of vervanging noodzakelijk is, wordt dit beschouwd als de aanleg van een nieuwe weg. Dit zal steeds bij afzonderlijke besluitvorming plaats vinden. Dergelijke uitgaven zullen worden geactiveerd en in 30 jaar worden afgeschreven. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten in de Nota financieel beleid.

De totale vervanging van riolering is in het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2012-2016 begrepen. De werkingsduur van dit GRP is vijf jaar. In 2017 is een hernieuwd GRP 2018-2022 opgesteld met een geactualiseerde financiële berekening.

Met betrekking tot de vervanging van een gebouw is dit niet in de onderhoudsbeheersplannen opgenomen met een vergelijkbare redenering als bij de onderhoudsplannen van wegen (zie Nota financieel beleid).

De scholen in Werkhoven zitten in Het Kwartier, de scholen in Odijk zitten in Het Palet en de scholen in Bunnik zitten in De Kersentuin. Het beheer is ondergebracht in de beheerstichting; de beheerstichting is verantwoordelijk voor het periodiek onderhoud. Daarnaast is er de Barbaraschool in Bunnik.

Het bomenbeheerplan is op 1 november 2011 vastgesteld.

In de hiernavolgende tabel wordt het onderhoud ten laste van de getroffen financiële reserves aangegeven.

Overzicht onderhoudsuitgaven 2017			
Op grond van de vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen zijn in 2017 de volgende uitgaven gedaan ten laste van de onderhoudsreserves.			
		Begroting 2017	Rekening 2017
	<u>Overige gebouwen</u>		
600104	- ambtswoning burgemeester	339	2.802
612002	- brandweergarage Bunnik	1.159	-
612003	- brandweergarage Werkhoven	4.301	1.349
667006	- jeugaccommodatie Odijk	3.566	-
512002	- gebouw en gemeentewerf	80.271	13.556
511020	- gemeentehuis	154.790	34.394
654003	- muziektent Werkhoven	8.397	-
		252.823	52.101
	<u>Overig onderhoud</u>		
621002	- wegen	272.000	155.199
		272.000	155.199
	Totaal onderhoudsuitgaven	524.823	207.300

Per 31 december 2015 zijn de onderhoudsvoorzieningen en de voorziening wegen vervallen. Deze zijn toegevoegd aan de reserves.

Bij het groot onderhoud wordt gekeken, of de geplande werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd moeten worden.

6. Financiering

Algemene ontwikkelingen

In 2017 is het treasury statuut vastgesteld. Dit statuut geeft kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn. Uitgangspunt van het statuut is een voorzichtig risicomijdend beleid bij het uitzetten/beleggen van overtollige kasgelden. Het treasury statuut sluit hierbij volledig aan op de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (de Financiële verordening).

Kasbeheer

De gemeente heeft de beschikking over rekeningen bij de NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG) en de Rabobank. Vrijwel alle betalingen en ontvangsten lopen via de BNG. Met deze bank is een zogenaamde raamovereenkomst gesloten. Dit houdt in dat indien het saldo op de rekening boven of beneden bepaalde grenzen komt automatisch een gunstiger renteregime geldt. Hiertegenover staat dat, indien middelen worden aangetrokken of uitgezet bij een andere bank, een renteverskil ten opzichte van de BNG-tarieven aanwezig moet zijn van ten minste 0,05%.

Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van externe rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) beoogt grote fluctuaties in rentelasten van lagere overheden te voorkomen. Hiertoe wordt via de kasgeldlimiet een maximum gesteld aan het met kortlopende leningen voorzien in de financieringsbehoefte. Achtergrond is dat de rente van kortlopende (kasgeld)leningen in korte tijd sterk kunnen fluctueren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) staat de bepaling van de renterisiconorm. Deze wordt getoetst aan het totaal van de begroting.

De kasgeldlimiet wordt bepaald op een percentage van 8,5% van het totaal van de exploitatie-uitgaven van het dienstjaar. Voor 2017 lag de kasgeldlimiet op :

Kasgeldlimiet	begroting 2017
Omvang begroting 2017 (=grondslag)	25.800.000
kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,50%
Toegestand kasgeldlimiet	2.193.000

In 2017 is de kasgeldlimiet niet overschreden. Per februari 2017 is de rente van kasgeldleningen en voor in deposito gezette gelden op aanvraag. Het tarief voor langlopende geldleningen (25 jaar) bedraagt op het moment van samenstellen van dit jaarverslag circa 1,11%.

Voor het beheersen van het renterisico op de vaste geldleningen door het aanbrengen van spreiding in de looptijd in de leningenportefeuille is de renterisiconorm ingevoerd. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor 2017 lag deze norm op:

Renterisiconorm	begroting 2017
Omvang begroting 2017 (=grondslag)	25.800.000
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20%
Toegestane renterisiconorm	5.160.000

Hieraan moet worden getoetst het totaal van de in dat jaar verschuldigde aflossingen vermeerderd met de restschuld van de leningen, waarvan het rentepercentage in dat dienstjaar contractueel moet worden herzien en verminderd met eventueel nieuw aangetrokken geldleningen.

Er zijn geen leningen aanwezig waarvan de rente tijdens de looptijd kan worden veranderd. In 2017 is in totaal € 1,5 miljoen afgelost op de vaste geldleningen. En er is een nieuwe geldlening aangetrokken van € 2 miljoen. Hiermee wordt ruimschoots binnen de norm gebleven.

Gemeentefinanciering

De financieringspositie is enerzijds afhankelijk van de financieringsbehoefte die voortvloeit uit voorgenomen investeringen en anderzijds uit mogelijke investeringssubsidies en de verwachte opbrengsten uit de grondexploitaties. Er wordt een liquiditeitsbegroting opgesteld zodat er een beeld is wat de financieringspositie is.

Discrepancies in de financieringsbehoefte zullen naar verwachting van betrekkelijk korte duur zijn. Deze zullen in eerste instantie opgevangen worden via korte financieringen. Indien op grond van de Wet Fido vaste financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken zal dit toch voor een periode van maximaal 5 tot 10 jaar nodig zijn.

Stand van de vaste leningen op 1 januari 2017	€ 8.400.000
Nieuwe leningen	€ 2.000.000
Reguliere aflossingen	€ 1.500.000
Stand van de vaste leningen per 31 december 2017	€ 8.900.000

De gemiddelde rente van deze vaste financieringsmiddelen ligt op ca. 2,6%.

Schatkistbankieren

In het begrotingsakkoord is afgesproken dat lagere overheden in 2013 verplicht gaan schatkistbankieren. Dat betekent dat lagere overheden (tijdelijke) liquide overschotten bij de Nederlandse staat dienen onder te brengen (beleggingen) en de Nederlandse staat een marktconforme rente vergoedt die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die het Rijk op de markt aangaat. Overigens doet de gemeente Bunnik niet aan beleggingen, omdat er geen liquide overschotten zijn. De gemeente Bunnik heeft een bankrekening geopend die vanaf 2014 hiervoor gebruikt wordt.

Emu (Economische Monetaire Unie) saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Volgens de nieuwe BBV voorschriften wordt voorgeschreven om een geprognostiseerde balans op te stellen en het meerjarig EMU saldo. Dit om een betere raming en beheersing van het EMU saldo te krijgen. In de bijlage hebben we het EMU saldo opgenomen.

Rentetoerekening

Om inzicht te geven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening is op advies van de nieuwe BBV het onderstaand schema opgenomen:

Renteschema:	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	206.578
b. De externe rentebaten	2.571 -/-
Totaal door te rekenen externe rente	204.007
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	24.277 -/-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	42.127 -/-
	66.405 -/-
Saldo door te rekenen externe rente	137.602
d1. Rente over eigen vermogen	318.124
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	44.301
	362.425 +
<i>De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente</i>	500.028
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)	1.003.058 -/-
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-503.031

7. Grondbeleid

Grondbeleid algemeen

Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse programma's. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De financiële baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemeen financiële positie.

Het grondbeleid voor de gemeente Bunnik staat vermeld in de Nota grondbeleid 2008.

Onder grondbeleid wordt verstaan de positie die de gemeente in wil nemen ten behoeve van uitbreiding voor woningbouw, bedrijventerreinen en overige doeleinden. Er is een onderscheid tussen actief en faciliterend (passief) grondbeleid. Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Bij faciliterend grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier.

In het totaal van alle nieuwbouwplannen in de komende jaren samen wordt de door de gemeenteraad gestelde randvoorwaarde 30% sociale huurwoningen en 70% koopwoningen uitgevoerd. Dit is onder andere vastgelegd in de woonvisie.

De volgende grondexploitaties waren in 2017 in uitvoering:

MOB-complex te Odiijk

In 2017 is overleg gevoerd met het HDSR (Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden) en de verschillende ondernemers op het Bedrijventerrein Burgweg (van het MOB complex) over de realisatie van de noodzakelijke waterberging. Er is gewerkt aan een duurzame oplossing voor alle partijen. De benodigde vergunningen zijn aangevraagd en verleend. Ook is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Eind 2017 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. Naar verwachting zullen deze op 1 april 2018 worden afgerond.

Project Breed Werkhoven

De Werkhof

Het project De Werkhof verkeert in de afrondende fase. Van de twee nog beschikbare bouwkavels is er in 2017 één verkocht. Verwacht wordt dat de laatste kavel in 2018 van eigenaar veranderd. Na de bouw van deze laatste twee woningen zal ook het woonrijp maken worden afgerond.

Scholeneiland Bunnik

Met Lekstede Wonen en Quarijn is gesproken over de realisatie van een woonzorgcentrum. Parallel hieraan is ook overleg gevoerd met de initiatiefnemers voor het oprichten van een gezondheidscentrum. Het overleg heeft geleid tot de ondertekening van koopovereenkomsten met partijen en de indiening van aanvragen om omgevingsvergunning. Met de omwonenden en belanghebbenden is gewerkt aan een plan voor de inrichting van de openbare ruimte op het Scholeneiland. Afhankelijk van de vergunningverlening kan najaar 2018 gestart worden met de realisering van de gebouwen. De inrichting van de buitenruimte volgt een jaar later.

Stationsweg 51-55

Lekstede Wonen heeft eind 2017 een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor een appartementencomplex. Het plan omvat 10 kleine sociale huurwoningen voor één en tweepersoonshuishoudens. Voor de vergunningverlening zal gebruik gemaakt worden van een projectafwijkingenbesluit. De vergunning kan medio 2018 verleend worden, aansluitend zal de bouw starten.

Het Burgje

De voorbereidingen voor de realisering van de twee buurtschappen op locatie Het Burgje waren in 2017 in volle gang. Op deze locatie worden duurzame en kwalitatief hoogwaardige woningen gerealiseerd in een groene omgeving. Boerderij Het Burgje blijft gehandhaafd en wordt opgeknapt. De marktpartij is in gesprek met potentiële kopers. De boerderij gaat deel uit maken van een ensemble van niet-woonfuncties die niet alleen voor het plan, maar ook voor Odiijk als geheel meerwaarde creëren.

Het Voorlopig Ontwerp is in 2017 uitgewerkt in een Definitief Ontwerp wat de basis zal zijn voor de Omgevingsvergunning, die naar verwachting de eerste helft van 2018 aangevraagd kan gaan worden. Direct na de zomer van 2017 is het bestemmingsplan in procedure gebracht, met de verwachting dit in maart 2018 te kunnen vaststellen. Het moeten uitvoeren van een aantal extra onderzoeken hebben de planning enigszins vertraagd. In mei en juni 2017 zijn de archeologische opgravingen uitgevoerd met mooie vondsten uit de (Laat-) Romeinse Tijd en de Middeleeuwen.

Overige gronden Odijk-west

De overige gronden die zijn aangekocht in het kader van Odijk-west zijn in 2017 verpacht, net als de jaren ervoor. Dit omdat er nog onvoldoende zekerheid is over het mogelijk toekomstig gebruik van (een deel van) de gronden. In het kader van de vastgestelde Uitvoeringsagenda, wordt komend jaar verder onderzocht welke invulling de gronden kunnen krijgen, al dan niet tijdelijk.

Particuliere ontwikkelingen

Naast de gemeentelijke grondexploitatiegebieden is de gemeente ook voorwaardenscheppend betrokken bij een aantal particuliere gebiedsontwikkelingen. Deze projecten komen tot stand op basis van tussen de gemeente en de particuliere exploitant afgesloten samenwerkings- en bouwexploitatieovereenkomsten

Winstneming 2017

Bij afsluiting van een grondexploitatie, of eventueel tussentijds als de exploitatie dit mogelijk maakt, zal een eventueel voordelig saldo worden toegevoegd aan de algemene reserve. In 2017 is voor het Burgje een winst genomen € 35.000 en voor de Werkhof van €44.900, dit naar aanleiding van de nieuwe PoC methode (percentage of completion).

Verliesneming 2017

Bij afsluiting van een grondexploitatie, of als tussentijds blijkt dat een project verliesgevend gaat zijn, zal een verliesneming genomen moeten worden. Voor de stationsweg is de voorliesvoorziening afgeraamd met € 1.689. Daarnaast is een verliesvoorziening aangevuld voor het MOB complex met € 10.583 en het scholeneiland Bunnik met € 19.805.

Risico's 2017

Met betrekking tot de grondexploitatie zijn de kosten verwerkt in de grondprijsberekeningen.

Jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Lasten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Verschil (A) - (B) (x € 1.000)
Programma 1. Bestuur en Organisatie	2.562,4	3.019,2	2.885,7	133,5
Programma 2. Dienstverlening	799,3	771,3	712,1	59,3
Programma 3. Gegevensbeheer	264,1	252,1	190,9	61,3
Programma 4. Veiligheid	989,8	989,4	1.020,9	-31,5
Programma 5. Openbare ruimte	3.047,7	3.487,5	3.467,6	19,9
Programma 6. Bouwen, Wonen en Ondernemen	1.784,3	2.728,3	2.807,5	-79,3
Programma 7. Maatschappelijke ontwikkeling	2.710,8	2.814,4	2.721,5	92,9
Programma 8. Algemene Ondersteuning	961,8	991,8	896,5	95,3
Programma 9. Maatwerk Ondersteuning	7.145,8	7.737,3	7.435,0	302,3
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/onvoorzien	463,1	245,6	230,8	14,8
Overzicht Overhead	6.073,6	6.775,6	6.262,2	513,5
Voor bestemming	26.802,7	29.812,7	28.630,7	1.182,0
Toevoegingen reserves	875,7	1.806,8	1.769,3	37,5
Na bestemming	27.678,4	31.619,5	30.400,0	1.219,5

Baten	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Verschil (A) - (B) (x € 1.000)
Programma 1. Bestuur en Organisatie	15,0	15,0	153,8	-138,8
Programma 2. Dienstverlening	744,8	754,1	731,8	22,4
Programma 3. Gegevensbeheer	12,3	12,3	13,7	-1,4
Programma 4. Veiligheid	4,6	4,6	4,7	-0,1
Programma 5. Openbare ruimte	1.199,8	1.199,8	1.667,8	-468,0
Programma 6. Bouwen, Wonen en Ondernemen	1.263,2	2.083,3	2.025,8	57,6
Programma 7. Maatschappelijke ontwikkeling	797,3	797,3	802,0	-4,7
Programma 8. Algemene Ondersteuning	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma 9. Maatwerk Ondersteuning	1.940,0	2.301,0	2.217,5	83,5
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/onvoorzien	19.482,0	19.821,1	19.854,1	-33,1
Overzicht Overhead	283,7	244,6	337,7	-93,1
Voor bestemming	25.742,8	27.233,2	27.809,0	-575,8
Toevoegingen / onttrekkingen reserves	1.935,5	4.386,3	3.424,3	961,9
Na bestemming	27.678,4	31.619,5	31.233,4	386,1

Saldo	Begroot voor wijziging (x € 1.000)	Begroot na wijziging (A) (x € 1.000)	Werkelijk gerealiseerd (B) (x € 1.000)	Verschil (A) - (B) (x € 1.000)
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.059,9	2.579,5	821,7	1.757,8
Toevoegingen/onttrekkingen reserves	-1.059,9	-2.579,5	-1.655,0	-924,4
Gerealiseerde resultaat	0,0	0,0	-833,4	833,4

In bovenstaand overzicht is het resultaat voor en na bestemming weergegeven. In de programma's staan de baten en lasten weergegeven inclusief toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. In bovenstaand tabel staan de baten en lasten exclusief de toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves

Balans per 31 december 2017 (bedragen * 1000 euro)

ACTIVA	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>	PASSIVA	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
<u>VASTE ACTIVA:</u>			<u>EIGEN VERMOGEN:</u>		
Immateriële vaste activa	311	306	Reserves	30.848	31.812
Materiële vaste activa economisch nut	29.717	29.943	Nog te bestemmen resultaat	833	691
Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	4.683	4.817	Totaal eigen vermogen	31.681	32.503
Materiële vaste activa investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut.	2.461	2.896	VOORZIENINGEN	4.152	4.430
Financiële vaste activa	61	61	LANGLOPENDE SCHULDEN		
			Totaal vaste schulden met een rente-typische loof	8.900	8.401
Totaal vaste activa	37.232	38.022	Totaal vaste passiva	44.734	45.334
<u>VLOTTENDE ACTIVA:</u>			<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>		
Vorraden	4.608	4.290	Netto vlottende schulden met een rentetypische lo	2.209	1.566
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.295	4.826			
Liquide middelen	221	213			
Overlopende activa	3.320	1.307	Overlopende passiva	1.734	1.758
Totaal vlottende activa	11.445	10.636	Totaal vlottende passiva	3.943	3.324
TOTAAL ACTIVA	48.677	48.658	TOTAAL PASSIVA	48.677	48.658
			Gewaarborgde geldleningen/garantstellingen	20.951	21.932

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Balans

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Centraal Administratie Kantoor (CAK)

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2015 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn opgenomen tegen historische verkrijgings- en/of vervaardigingsprijzen of lagere marktwaarde verminderd met eventuele ontvangen investeringsbijdragen en gecumuleerde (in het algemeen lineaire) afschrijvingen. Activering en afschrijvingstermijnen vinden plaats conform nota Financieel Beleid 2018. Op grond wordt niet afgeschreven.

Met ingang van 1 januari 2016 is in de vernieuwde voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) besloten dat 'Bijdrage aan activa in eigendom van derden' onder immateriële vaste activa gepresenteerd moet worden. Tot en met 2015 stonden deze bijdragen onder de financiële vaste activa. In de toelichting in de balans wordt het overgaan van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa aangeduid met 'Herclassificatie'.

Tevens is met ingang van 1 januari 2016 is in de vernieuwde voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) besloten dat 'niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)' onder materiële vaste activa (onder gronden en terreinen) gepresenteerd moet worden. Tot en met 2015 stonden deze NIEGG's onder de voorraden gepresenteerd.

In de toelichting in de balans wordt het overgaan van de NIEGG's van voorraden naar materiële vaste activa aangeduid met 'Herclassificatie'.

De niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgingsprijzen of lagere marktwaarde, vermeerderd met bijgeschreven rente en exploitatiekosten en (voor een complex) door de exploitatie van het complex te dekken (gekapitaliseerde) kosten.

Afschrijvingstermijnen

- Globaal kan voor regelmatig voorkomende investeringen de volgende afschrijvingstermijn worden aangehouden:

Onderzoek en ontwikkeling	5 jaar
Gebouwen	40 jaar
Gronden	geen afschrijving
Inventaris gebouwen	15 jaar
Automatisering	4 jaar
Personeelsvoertuigen	7 jaar
Wegaanleg	25 jaar
Rioolaanleg	60 jaar
Persleidingen en pompputten riolering	45 jaar
Pompinstallaties riolering	15 jaar
Openbare ruimte	30 jaar
- De methode van lineaire afschrijving wordt gehanteerd.
- Annuïtaire afschrijving wordt uitsluitend gekozen indien tegenover de investeringslast inkomsten staan.

Financiële activa en passiva

Verstrekke en opgenomen geldleningen zijn opgenomen tot het nominaal verstrekte bedrag minus de ontvangen aflossingen. De deelnemingen en effecten zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijzen of lagere marktwaarde.

Voorraden

De voorraden burgerzaken zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen of lagere marktwaarde. Onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingskosten, of lagere marktwaarde vermeerderd met de bijgeschreven rente en exploitatiekosten en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor het risico van mogelijke oninbaarheid zijn voorzieningen gevormd. De omvang van de voorzieningen is deels gebaseerd op een beoordeling van individuele vorderingen en deels geschat op basis van de ouderdom van de vorderingen.

VoorzieningenVoorzieningen voor verplichtingen

Voorzieningen voor verplichtingen zijn gebaseerd gedeeltelijk op de nominale waarde en gedeeltelijk op de contante waarde van de desbetreffende verplichtingen.

Voorzieningen wegens uit te voeren werken voor afgesloten projecten grondexploitatie zijn gebaseerd op de gecalculerde nog te maken kosten op het moment van afwikkeling van de desbetreffende complexen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Plottende passiva

De plottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarden.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Grondslagen voor de bepaling van het saldo Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Analyse afwijking begroting na wijziging met de jaarrekening

In de programmaverantwoording is per programma de toelichting op de verschillen groter dan € 25.000 opgenomen. Voor de analyse verwijzen we naar de desbetreffende programma's.

Grondexploitatie

Als resultaat van de grondexploitatie wordt aangemerkt het resultaat van de afgewikkelde complexen en de kosten die naar verwachting niet door de grondexploitatie kunnen worden terugverdiend. Complexen worden definitief afgewikkeld wanneer alle voor verkoop beschikbare kavels zijn verkocht en vrijwel alle werkzaamheden voor bouw- en woonrijpmaken zijn gerealiseerd. Indien sprake is van een positief saldo, wordt verantwoord winst uitgenomen. Voor zover voor deze complexen nog kosten gemaakt moeten worden, wordt daarvoor een voorziening gevormd.

De baten en lasten van de nog niet in exploitatie genomen complexen en de onderhanden werken worden verrekend met de boekwaarden van deze gronden. Van enkele terreinen, waarvan nog geen concrete exploitatie is voorgenomen, worden de lasten ten laste gebracht van de exploitatierekening, dit gezien de onzekerheid van de mogelijkheid tot verhaal van de volledige kosten in de toekomst.

Rente

Het renteresultaat is verantwoord op het product "Financiering". De rentelasten betreffen het saldo van de betaalde en de ontvangen rente, vermeerderd met de gecalculeerde bespaarde rente over reserves en voorzieningen. De rentebaten betreffen de aan de diverse producten toegerekende rente.

Kostenplaatsen

De verdeling van de kosten van de kostenplaatsen over de diverse producten geschiedt voornamelijk op basis van de inzet van personeel en tractiemiddelen.

Toelichting op de Balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

	<u>Boekwaarde</u> <u>31-12-2017</u>	<u>Boekwaarde</u> <u>31-12-2016</u>
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	30	14
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	281	292
Totaal	311	306

Mutaties Immateriële vaste activa

	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	Totaal
Boekwaarde 31 december 2016	306	306
Investering in het jaar	16	-
	322	306
Afschrijving in het boekjaar	11	-
Afwaardering in het boekjaar	-	-
Boekwaarde 31 december 2017	311	306

Materiële vaste activa

	<u>Boekwaarde</u> <u>31-12-2017</u>	<u>Boekwaarde</u> <u>31-12-2016</u>
1) Gronden en terreinen	6.485	6.272
2) Woonruimten	91	91
3) Gebouwen *	22.290	22.804
4) Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk)	2.097	2.559
5) Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch)	44	84
6) Vervoersmiddelen	-	-
7) Machines, apparaten en installaties (maatschappelijk)	113	127
8) Machines, apparaten en installaties (economisch)	489	358
9) Overige materiële vaste activa (maatschappelijk)	251	210
10) Overige materiële vaste activa (economisch)	318	333
11) investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.683	4.817
	-	-
Totaal	36.861	37.655

Mut Materiële vaste activa Economisch nut

Boekwaarde 31 december 2016

Investing in het jaar

Desinvesteringen

Bijdragen van derden

Afschrijving in het jaar

Afwaardering in het boekjaar

Boekwaarde 31 december 2017

	Gronden en terreinen (opstallen)	Gronden en terreinen (opstallen)
Boekwaarde 31 december 2016	6.272	91
Investing in het jaar	258	-
Desinvesteringen	-	-
Bijdragen van derden	-	-
	258	-
Afschrijving in het jaar	79	-
Afwaardering in het boekjaar	-	-
Boekwaarde 31 december 2017	6.452	91

Mut Materiële vaste activa Economisch nut

Boekwaarde 31 december 2016

Investing in het jaar

Desinvesteringen

Bijdragen van derden

Afschrijving in het jaar

Afwaardering in het boekjaar

Boekwaarde 31 december 2017

	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch)	Vervoermiddelen
Boekwaarde 31 december 2016	84	-
Investing in het jaar	-	-
Desinvesteringen	-	-
Bijdragen van derden	-	-
	-	-
Afschrijving in het jaar	8	-
Afwaardering in het boekjaar	-	-
Boekwaarde 31 december 2017	77	-

Mut Materiële vaste activa Economisch nut

Boekwaarde 31 december 2017

Investing in het jaar

Desinvesteringen

Bijdragen van derden

Afschrijving in het jaar

Afwaardering in het boekjaar

Boekwaarde 31 december 2017

	Overige materiële vaste activa (economisch)	Totaal (economisch)
Boekwaarde 31 december 2017	333	29.943
Investing in het jaar	27	484
Desinvesteringen	-	-
Bijdragen van derden	-	-
	-	-
Afschrijving in het jaar	27	484
Afwaardering in het boekjaar	42	710
	-	-
Boekwaarde 31 december 2017	318	29.717

Mutatie Materiele vaste activa investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

	Totaal
Boekwaarde 31 december 2016	4.817
Investing in het jaar	-
Desinvesteringen	-
Bijdragen van derden	-
	4.817
Afschrijving in het jaar	134
Afwaardering in het boekjaar	-
Boekwaarde 31 december 2017	4.683

Mut Materiële vaste activa Maatschappelijk nut

	Grond-, weg- en waterbouw- kundige werk (maatschap.)	Machines, apparaten en installaties (maatschap.)	Overige materiële vaste activa (maatschap.)	Totaal (maatschap.)
Boekwaarde 31 december 2016	2.559	127	210	2.896
Investing in het jaar	-	-	-	-
Desinvesteringen	32	-	53	84
Bijdragen van derden	313	-	-	313
	-	-	-	-
Afschrijving in het jaar	2.277	127	263	3.294
Afwaardering in het boekjaar	180	14	12	206
	-	-	-	-
Boekwaarde 31 december 2017	2.097	113	251	2.461

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
1) Overige uitzettingen ≥ 1 jaar	61	61
2) Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-
Totaal	61	61

Mutaties Financiële vaste activa

Boekwaarde 31 december 2016
Herclassificatie
Vermeerdering in het jaar
Vermindering in het boekjaar
Afschrijving/aflossing in het jaar
Boekwaarde 31 december 2017

	Overige uitzettingen(≥ 1j.)	Bijdragen aan activa in eigendom van derden
	61	303
	-	303-
	-	-
	-	-
	-	-
	61	-

De overige uitzettingen ≥ 1 jaar betreffen de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
- Bank Nederlandse Gemeenten (3.000 st.)	23	23
- Aandelen N.V. Vitens	13	13
- Aandelen BIGA	24	24
Totaal	61	61

VLOTTENDE ACTIVA**Voorraden**

Waardedocumenten Burgerzaken
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)
Nog niet in exploitatie genomen gronden
Totaal

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
	2	3
	4.606	4.287
	-	-
	4.608	4.290

Mutaties Voorraden

Boekwaarde 31 december 2016
Voorziening verlieslatend complex
Balanswaarde 31 december 2016
Boekwaarde per 1-1-2017

Mutaties

Naar gronden in exploitatie
Investerings
Desinvestering
Opbrengsten
Winstuitname/ opbrengsten
Nog te maken kosten
Voorziening verlieslatend complex
Totaal mutaties

Boekwaarde 31 december 2017
Voorziening verlieslatend complex

Balanswaarde per 31 december 2017

	Waardedoc. Burgerzaken	Gronden in exploitatie
	3	4.835
	-	-548
	3	4.287
	3	4.287
	-	-
	-	-
	1-	462
	-	-
	-	193-
	-	80
	-	-
	-	29-
	1-	320
	-	-
	2	5.183
	-	577-
	-	-
	2	4.606

Van de bouwgronden in exploitatie kan het volgende overzicht worden gegeven:

In exploitatie genomen gronden	Balanswaarde 31-12-2016	Investerings	Opbrengsten	Winstuitname	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2017
- Burgweg	431-	25	-	-	11-	417-
- Werkhofterrein	267	-	188-	45	-	124
- Scholeneiland Bunnik	543	20	6-	-	20-	537
- Burgje	3.830	400	-	35	-	4.265
- Panden Stationsweg 51, 53 en 55	78	17	-	-	2	96
	-	-	-	-	-	-
Totaal	4.287	462	193-	80	29-	4.606

**Resultaatverwachting in exploitatie
genomen gronden**

31-12-2017	raming uitgaven	raming opbrengsten	Resultaat
4.606	2.118	10.622	-3.897

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren algemeen	7-	80
Debiteuren openbare lichamen	147	2.145
Debiteuren inzake gemeentelijke belastingen	247	191
Vorderingen inzake bijstandverlening	140	140
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *	2.770	2.271
Overige vorderingen	-	-
Totaal	<u>3.295</u>	<u>4.826</u>

Het drempelbedrag uitzettingen buiten 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar is € 250.000.

Het saldo buiten 's Rijks schatkist is ultimo kwartaal 1: € 206.824; kwartaal 2 € 206.403; kwartaal 3: € 210.315 en kwartaal 4: € 211.127. De conclusie luidt dat het drempelbedrag van € 250.000 niet overschreden is.

Debiteuren algemeen / openbare lichamen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren overige 2014 (oa afrek. BTW compensatiefonds '14)	-	7
Debiteuren overige	160	2.235
Sub-totaal	160	2.242
Af: voorziening voor mogelijke oninbaarheid	21	17
Per saldo	<u>140</u>	<u>2.224</u>

Debiteuren inzake gemeentelijke belastingen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren	-	17
Debiteuren BghU	247	196
Sub-totaal	247	214
Af: voorziening in verband met mogelijke oninbaarheid	-	23
Per saldo	<u>247</u>	<u>191</u>

Vorderingen inzake bijstandsverlening

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren Sociale Zaken	401	349
Af: voorziening in verband met mogelijke oninbaarheid	261	209
Totaal	<u>140</u>	<u>140</u>

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze vordering betreft het banksaldo schatkistbankieren.

Liquide middelen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kas	4	5
Bank	217	208
Totaal	<u>221</u>	<u>213</u>

Bij de bank is in 2011 een rekening-courantfaciliteit afgesloten van € 3.100.000. Ultimo 2017 wordt geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de gemeente Bunnik

Overlopende activa

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Vooruitbetaalde bedragen	477	150
Nog te ontvangen bedragen	926	1.151
Nog te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen	7	7
BCF aangifte 2017	1.910	
Totaal	<u>3.320</u>	<u>1.307</u>

Nog te ontvangen bedragen

	Saldo 31-12-2017
Toeristenbelasting en rioolheffing 2017	150
Vangnetuitkering BUIG 2016	337
Vangnetuitkering BUIG 2017	284
Lokaal maatwerk 2017	110
Overig	-3
	<u>878</u>

PASSIVA**Reserves**

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Algemene reserve	11.783	12.373
Bestemmingsreserves	19.065	19.439
Totaal algemene en bestemmingsreserves	<u>30.848</u>	<u>31.812</u>
Nog te bestemmen saldo boekjaar	833	691
Totaal	<u>31.681</u>	<u>32.503</u>

	Boekwaarde 1-1-2017	Resultaat bestemming	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
A. Algemene reserves					
Bufferreserve	858	-	38	85	812
Algemene reserve	11.516	173	859	1.577	10.971
Totaal onderdeel A	12.373	173	897	1.661	11.783
B. Bestemmingsreserves					
B-1 Vrije bestemmingsreserves					
Reserve uitv deelnota beeldende kunst	64	-	1	-	65
Reserve bedrijfsvoering	200	-	-	127	73
Reserve management traject	68	-	14	-	82
Reserve waardevolle bomen	10	-	-	10	-
Reserve personeelsfeest	16	-	-	-	16
Reserve volkshuisvesting	163	-	-	-	163
Reserve maatregelen verkeer en mobiliteit	1.215	-	-	-	1.215
Reserve persoonsgebonden budget	-	-	-	-	-
Reserve sociaal domein	500	-	-	500	-
Reserve MFA de Kersentuin	132	-	-	43	89
Reserve organisatie ontwikkeling	393	-	-	76	317
Reserve onderhoud wegen	566	-	227	155	638
Reserve onderhoud gebouwen	871	-	143	63	951
Reserve budgetoverheveling	20	517	-	96	441
Totaal vrije bestemmingsreserves	4.217	517	386	1.070	4.050
B-2 Egalisatiereserves					
Reserve stuurgroep kromme rijn landschap	202	-	-	36	165
Reserve egalisatie kosten gemeentelijk reiniging	150	-	-	-	150
Reserve egalisatie bouwleges	515	-	-	278	237
Totaal egalisatiereserves	867	-	-	315	552
B-3 Geblokkeerde bestemmingsreserves					
Reserve dekking kapitaallasten	14.355	-	486	378	14.463
Totaal geblokkeerde bestem- mingsreserves	14.355	-	486	378	14.463
Totaal onderdeel B	19.439	517	872	1.763	19.065
Totaal reserves	31.812	691	1.769	3.424	30.848

Toelichting reserves

Algemene reserve

Doel: Algemeen dekkingsmiddel

Toevoeging	Onttrekking	Toelichting
€ 218.872		Dit betreft de toevoeging van de bespaarde rente die ten gunste komt van de algemene reserve
€ 500.000		Dit betreft de vrijval van reserve sociaal domein van 201
€ 140.061		Dit betreft resultaat 2 ^e berap 2017 van 140.061.
	€ 1.088.485	Dit betreft € 356.711 bovenformatief en kadernota, € 55.009 saldo Nota van Actualisatie, € 60.466 saldo 1 ^e berap 2017, € 85.074 transformatieplan sociaal domein en € 531.225 capaciteitsuitbreiding 2017.
	€ 488.053	€ 38.303 naar bufferreserve, €100.000 kunstgras odijk, € 49.750 led verlichting sport, € 100.000 gemeentelijke sportaccommodaties en € 200.000 kunstgras hockey

Bufferreserve

Doel: Afdekking risico's zoals weergegeven in hoofdstuk Weerstandsvermogen

Toelichting storting: Conform begroting is € 38.303 gestort.

Toelichting onttrekking: Naar aanleiding van de geïnventariseerde risico's 2017 is er € 84.566 uit de bufferreserve onttrokken ter dekking van de risico's.

Reserve uitvoering deelnota beeldende kunst

Doel: Incidentele aankoop kunstwerken. Voeding: structureel bedrag per jaar

Toelichting storting: jaarlijkse dotatie.

Reserve bedrijfsvoering

Doel: Deze reserve is bedoeld om onverwachte calamiteiten op te vangen op het gebied van bedrijfsvoering.

Toelichting onttrekking: Dit is ingezet voor de trainee en de voorhoede (€ 91.250), tevens is een bedrag (€ 36.000) ingezet voor outreachend werken.

Reserve management traject

Doel: Professionalisering management

Toelichting storting: jaarlijkse dotatie.

Reserve waardevolle bomen

Doel: Betreft reservering voor het beheer en onderhoud van de waardevolle en monumentale gemeentelijke bomen zoals genoemd in de bomenlijst. Deze reserve komt bij de jaarrekening te vervallen conform nota financieel beleid 2018.

Reserve personeelsfeest

Doel: Betreft reservering voor een personeelsfeest.

Reserve Volkshuisvesting (BLS gelden)

Doel: Deze reserve is voor sociale volkshuisvesting.(voorheen gelabeld aan de algemene reserve).

Reserve maatregelen verkeer en mobiliteit (Salto)

Deze reserve is bedoeld voor het aandeel van de gemeente Bunnik in de financiering van verkeersprojecten die in de bestuursovereenkomst Salto zijn opgenomen

Reserve sociaal domein:

Doel: Een deel van de algemene reserve ter grootte van 3 miljoen wordt geormerkt als bufferreserve voor de dekking van mogelijke tekorten bij de overgang van zorgtaken naar de gemeente. Deze reserve wordt in 3 jaar trapsgewijs afgebouwd. Als de reserve niet nodig of deels niet nodig is, vloeit het weer terug in de algemene reserve. Inwoners die zorg nodig hebben kunnen ervan verzekerd zijn dat de overgang van zorgtaken naar de gemeente en de aanpassing van de werkwijze in de zorg geleidelijk zullen plaatsvinden. Er zal niet van de een op de ander dag "nee" worden verkocht. Uiteindelijke doel is

dat de nieuwe werkwijze op het gebied van zorg ertoe leidt dat binnen 3 jaar met het voor de zorg beschikbaar gestelde budget gewerkt kan worden.

Toelichting onttrekking: In 2017 is de vrijval naar de algemene reserve onttrokken. Deze reserve kan komen te vervallen.

Reserve MFA Kersentuin

Doel: Deze reserve is bedoeld om de lasten te dekken voor de multifunctionele accommodatie De Kersentuin. In betreft de lasten voor de huisvestingssubsidie van de muziekschool, de (eventuele) planschadekosten en de subsidie voor de programmamanager verwerkt.

Toelichting onttrekking: Dit betreft de lasten voor 2017 voor de huisvestingssubsidie voor de muziekschool en uitbetaling planschade.

Reserve organisatieontwikkeling

Doel: Betreft reservering voor organisatieontwikkeling.

Toelichting onttrekking: kosten van externe adviseur over de implementatie van de veranderagenda.

Reserve onderhoud wegen

Doel: Spreiding van de per jaar ongelijke lasten over meerdere jaren, blijkend uit Vgrp.

Toelichting toevoeging: jaarlijkse storting

Toelichting onttrekking De kosten die in 2017 gemaakt zijn voor onderhoud wegen.

Reserve Gebouwen

Doel: Spreiding van de per jaar ongelijke lasten over meerdere jaren, blijkend uit recent opgestelde onderhoudsplannen.

Toelichting toevoeging: jaarlijkse storting

Toelichting onttrekking De kosten die in 2017 gemaakt zijn voor onderhoud gebouwen.

Reserve budgetoverheveling

Doel: Opvang overlopende uitgaven van vorige dienstjaren

Toevoeging: Overheveling budgetten vanuit jaarrekening 2016.

Toelichting onttrekking: Vrijval van diverse budgetoverhevelingen 2016 en voorgaande jaren.

Reserve Stuurgroep Kromme Rijn Landschap

Doel: Egalisatiereserve van de Stuurgroep Kromme Rijn Landschap. Deze reserve is bestemd voor de 6 deelnemende gemeenten.

Toelichting onttrekking: Het saldo kostenplaats stuurgroep kromme rij landschap komt ten laste van de reserve.

Reserve egalisatie kosten gemeentereiniging

Doel: Egalisatie verschil tussen kosten en opbrengsten reiniging. Deze reserve is op een maximum van € 150.000 gezet conform nota financieel beleid.

Reserve egalisatie leges omgevingsvergunningen

Doel: Egalisatie in de baten van de omgevingsvergunningen

Toelichting onttrekking: Het tekort 2017 wordt uit de egalisatiereserve onttrokken.

Reserve dekking kapitaallasten

Doel: Dekking kapitaallasten van in het verleden ten laste van reserves gedekte investeringen. Omvang gelijk aan daartegenover staande boekwaarde investeringen.

Toelichting storting: Voor outreachend werken, kunstgras odijk, led verlichting sport, gemeentelijke sportaccomodaties en kunstgras hockey is een bedrag vanuit de algemene reserve in de reserve kapitaallasten gestort ter dekking van de afschrijvingslasten.

Toelichting onttrekking: de kapitaallasten van 2017.

Voorzoningen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Voorzoningen voor verplichtingen, risico's, e.d.	4.152	4.430
Totaal	<u>4.152</u>	<u>4.430</u>

Mutaties Voorzoningen

	Boekwaarde 1-1-2017	Vermeer- deringen	Verminderen		Boekwaarde 31-12-2017
			Aanwendungen	t.g.v. baten en lasten vrijgevallen bedragen	
1. Verplichtingen en verliezen					
Voorziening verplichtingen voormalige wethouders	153	-	38	26	88
Voorziening pensioenverplichtingen wethouders	1.774	-	68	104	1.602
Voorziening wachtgelduitkering voormalig personeel	16	85	16	-	85
Voorziening afgesloten projecten	155	-	11	143	-
2. Door derden beklemde middelen					
Voorziening riolering	2.333	75	30	-	2.378
Totaal voorzieningen	4.430	160	164	273	4.152

Toelichting voorzieningen

De toevoegingen en onttrekkingen van de voorzieningen zijn conform actualisatie van de voorzieningen.

Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders.

Doel: Bekostiging ontslaguitkeringen voormalige wethouders.

Voorziening pensioenverplichtingen wethouders

Doel: Bekostiging pensioenaanspraken wethouders

Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalig personeel

Doel: Dekking van bestaande ontslag uitkeringen.

Voorziening afgesloten grondexploitaties

Doel: Voorziening voor de nog te verwachte kosten op afgesloten projecten. Hier zijn in 2017 de laatste kosten op gemaakt en kunnen worden afgesloten.

Voorziening riolering

Doel: Dekking toekomstige investeringslasten ingevolge van GRP. Hierdoor worden fluctuaties in het tarief voorkomen.

Opgenomen langlopende geldleningen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
1. Onderhandse leningen van binnenlandse banken en	8.900	8.400
2. Waarborgsommen	-	1
Totaal	<u>8.900</u>	<u>8.401</u>

Mutaties Langlopende geldleningen

	Geldleningen	Waarborg - sommen	Totaal
Boekwaarde 31 december 2016	8.400	-	8.400
Opgenomen in het boekjaar (vermeerderingen)	2.000	-	2.000
Aflossing in het boekjaar	1.500-	-	1.500-
Boekwaarde 31 december 2017	8.900	-	8.900

De rentelasten over de langlopende geldleningen over 2017 bedragen € 206.578

VLOTTENDE PASSIVA

<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Crediteuren algemeen	2.209	1.566
Totaal schulden < 1 jaar	2.209	1.566

<u>Overlopende passiva</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Vooruitontvangen bedragen	-	-
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen	994	38
Nog te betalen bedragen	740	1.720
Totaal	1.734	1.758

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen

	Saldo 1-1-2017	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2017
Vrijwilligerswerk	9	-	-	9
Gevelmaatregelen (B-woningen)	24	-	-	24
Kidsproof Klompenpad	4	-	-	4
Investering stedelijke vernieuwing	1	-	-	1
Meerjarensubsidie NHW	-	56	-	56
Subsidie P+R	-	900	-	900
	38	956	-	994

Nog te betalen bedragen

	Saldo 31-12-2017
Nog te betalen bedragen	728
Overig	12
	740

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

<u>Gewaarborgde geldleningen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Woningbouwverenigingen/ bejaardentehuizen/ verenigingen/ stichtingen	546	1.318
Particuliere woningbouw/regeling gehandicapten	20.405	20.614
Totaal	20.951	21.932

Vakantiegeld en -dagen

Gemeente Bunnik heeft ten overstaan van het personeel een toekomstige verplichting vakantiedagen € 46.301
Conform de uitgangspunten van het BBV is hiervoor geen verplichting in de balans opgenomen.

Juridische procedures

Op het moment van vaststellen van de jaarrekening 2017 was sprake van een juridische procedure waarvan onduidelijk is wanneer vonnis zal worden gewezen door de rechtbank. Die onduidelijkheid geldt ook voor de eventuele financiële consequenties.

Overzicht gegarandeerde geldleningen

1. Diverse garantstellingen, excl. t.b.v. eigen woningen

Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Datum raadsbesluit	Rente-percentage	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar
	290.419	bouw bejaardenwoningen	Prot.Chr.St.v.Bejaardenzorg "De Kromme Rijnhof"	27-5-1998	6,90%	61.636		10.813	50.823
	230.560	bouw De Regenboog	Land. Herv. Bouwstichting voor Bejaarden (Habion)	9-1-1989	6,65%	45.035		12.464	32.571
	319.915	uitbr. Dorpshuis	St. Dorpshuis Odijk	4-9-1989	7,55%	117.007		21.346	95.661
	453.780	bouw bejaardenhuis Werkhoven	Land. Herv. Bouwstichting voor Bejaarden	30-6-1969	7,50%	41.906		18.793	23.113
	68.067	bouw bejaardenhuis Werkhoven	Land. Herv. Bouwstichting voor Bejaarden	30-6-1969	7,50%	6.286		2.819	3.467
	499.158	bouw kinderspeelzaal school	St. Kinderopvang Humanitas Bunnik	31-1-1994	6,30%	370.293		370.293	0
	40.840	bouw troephuis	Scouting Odijk	2-9-1996	lin. 6,40%	21.101		21.101	0
	13.613	bouw troephuis (aanvulling)	Scouting Odijk	27-2-1997	lin. 6,00%	7.034		7.034	0
	668.681	bibliotheekgebouw	St.Openb.Bibliotheek De Rijnstreek	25-9-1997	ann 6,25%	385.085		385.085	0
	68.067	uitbreiding tennisbanen	BLTC De Niënhof, Bunnik	27-5-1999	lin. ca. 5%	35.395		35.395	0
	181.512	bouw sporhal Bunnik	St. Sporthal Bunnik	27-5-1999	lin. 5%	94.386		94.386	0
	90.000	renovatie tennispark	SV Aurora tennis	17-3-2004	lin. 6,1%	43.200		43.200	0
40.73736.01	140.250		St. Habion			89.632		7.493	82.139
1 0029499	100.000	Kunstgras hockey Bunnik	St. Kunstgras accomm. Tolhuisln.	26-1-2017	1,50%	0	100.000		100.000
1 0029500	100.000	Kunstgras hockey Bunnik	St. Kunstgras accomm. Tolhuisln.	26-1-2017	2,00%	0	100.000		100.000
		Kunstgras hockey Bunnik	St.Kunstgrasacc. Tolhuislaan	26-1-2017		0	58.420		58.420
	3.264.864					1.317.995	200.000	1.030.221	546.194

Particuliere woningbouw/regeling gehandicapten

Bank	Oorspronkelijk bedrag	Rentepercentage	Restantbedrag van de geldleningen aan het begin van het dienstjaar	Aflossingen in de loop van het dienstjaar (incl. spaarbedrag)	Restantbedrag van de geldleningen aan het einde van het dienstjaar	Aantal leningen per 31-12-2017
	€		€	€	€	
Rabobank Kr.Rijnstreek	-		135.747	37.418	98.329	2
Rabohypotheekbank	-		7.297-	21.184-	13.887	2
ING	295.637		141.346	16.578	124.769	8
Direktbank	168.489		143.454	143.454	-	0
Syntrus Achmea	52.185		3.396	3.396	-	1
Nationale Nederlanden	71.470		56.650	-	56.650	1
Stater (voorheen ABN AMRO)	-		14.594	145.380-	159.974	3
Stater (voorheen Florius)	-		81.680	143.454-	225.135	3
Stater (voorheen Pensioenfonds ABP)	-		60.626	7.370	53.257	3
Stater (voorheen MUNT Hypotheken)	-		20.276	2.694	17.582	1
	587.781		650.475	99.108-	749.583	24
Opgave Waarborgfonds Sociale Woningbouw per 31-12-2017 (achtervangconstructie)						
BNG (woningcoöperaties):	17.482.779	-	13.914.364	308.539	13.605.825	5
Portaal	1.815.120	1,210%	440.412	108.125	332.287	
Portaal	453.780	1,210%	110.474	27.122	83.351	
St. HABION	8.500.000	3,837%	8.500.000	-	8.500.000	
Portaal	5.213.879	4,860%	3.363.478	173.292	3.190.186	
St. LEKSTEDewonen	1.500.000	variabel	1.500.000	-	1.500.000	
Waterschapsbank	5.049.000	3,695%	5.049.351	-	5.049.351	1
Waterschapsbank	1.000.000	4,165%	1.000.000	-	1.000.000	1
	23.531.779		19.963.715	308.539	19.655.176	7

* nb: de borgstellingspercentages verschillen per verstrekte garanties. Deze zijn vanwege de omvang niet verder hierboven gespecificeerd

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de Raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn." De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en worden door de gemeenteraad zelf nader ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het normenkader voor het begrotingscriterium bestaat uit de door de Raad vastgestelde begroting 2012-2015. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Hierbij wordt getoetst of er afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie middels een analyse van de lasten per programma. Bij eventuele overschrijdingen van de lasten wordt vervolgens getoetst in hoeverre de Raad hier (via begrotingswijzigingen) achteraf goedkeuring voor heeft verleend. Heeft dit niet plaatsgevonden dan is er in principe sprake van een onrechtmatigheid. Hier kan van worden afgeweken in een aantal gevallen. Te denken valt aan open einde regelingen waarbij vooraf niet goed in te schatten was hoeveel de lasten exact zullen zijn. Tevens kunnen hogere lasten worden gecompenseerd door een onttrekking uit reserve of voorziening. Dit is eveneens niet onrechtmatig aangezien de raad hiervoor separaat een besluit neemt over de onttrekkingen aan reserves. De in de kadernota 'Rechtmatigheid' genoemde criteria zijn voor onze gemeente leidraad voor de controle op begrotingsrechtmatigheid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende zeven soorten overschrijdingen en de daarbij behorende consequentie voor het oordeel van de accountant:

Tabel: overzicht van soorten overschrijdingen van begrotingsrechtmatigheid

Nr	Soorten van overschrijdingen	Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de Raad.		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de Raad nog geen besluit		X

Nr	Soorten van overschrijdingen	Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
	genomen		
6 6a 6b	<p>Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, Belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen gevolgen voor de rechtmatigheid voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.</p> <p>- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar</p> <p>- geconstateerd na verantwoordingsjaar</p>	X	X
7 7 a 7 b	<p>Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.</p> <p>7 a - jaar van investeren</p> <p>7 b - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren</p>	X	X

Bevindingen 2017

Bij de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid is gekeken op programmaniveau (in tegenstelling tot de toelichting bij de jaarrekening, waarbij naar afwijkingen > € 25.000 op subproductniveau gekeken is) en zijn de werkelijke lasten afgezet tegenover de begrote lasten.

Met uitzondering van programma 4 Veiligheid en programma 6 Bouwen, wonen & ondernemen (allen overschrijding) is er voor de overige programma's sprake van lagere werkelijke lasten dan begroot. Alle programma's zijn vervolgens nader geanalyseerd aan de hand van de hierboven genoemde criteria in hoeverre er sprake is van een (on)rechtmatigheid. Daarbij is aangegeven welke soort overschrijding van toepassing is zoals weergegeven in bovenstaande tabel. De genoemde bedragen zijn afgerond op € 1.000.

Programma 4, veiligheid.(overschrijding € 32.000)

Abusievelijk is de stijging van de loon- en pensioenkosten van de VRU niet gemeld in de tweede Bestuursrapportage 2017 terwijl hier wel bestuurlijke besluitvorming over geweest is.

Programma 6, bouwen, wonen & ondernemen (overschrijding € 80.000)

De stijging van het aantal WABO- en geluidsmeldingen heeft er voor gezorgd dat er meer beroep is gedaan op de gemeenschappelijke regeling de ODRU.

Samenvattend

Programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Eindoordeel
Bestuur en Organisatie	3.019	2.886	Rechtmatig
Dienstverlening	771	712	Rechtmatig
Gegevensbeheer	252	191	Rechtmatig
Veiligheid	989	1.021	Rechtmatig
Openbare ruimte	3.487	3.468	Rechtmatig
Bouwen, wonen & ondernemen	2.728	2.808	Rechtmatig
Maatschappelijke ontwikkeling	2.814	2.722	Rechtmatig
Algemene ondersteuning	992	897	Rechtmatig
Maatwerk ondersteuning	7.737	7.435	Rechtmatig
Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen / Onvoorzien	2.052	2.000	Rechtmatig
Hoofdstuk overhead	6.776	6.262	Rechtmatig
Totaal in mln euro	31.617	30.402	

De totale onrechtmatigheid is € 0 De grens voor begrotingsonrechtmatigheid is 1%, derhalve € 304.000

Conclusie:

De geconstateerde onrechtmatigheden zijn lager dan de 1% foutenmarge. De jaarstukken zijn derhalve rechtmatig.

Totale begrotingsonrechtmatigheid: € nihil
 Grens begrotingsonrechtmatigheid: € 304.000
Ruimte begrotingsonrechtmatigheid: € 304.000

Wet normering topinkomens (WNT)

Van elke topfunctionaris (volgens de WNT: gemeentesecretaris en griffier) en van elke gewezen topfunctionaris moet de bezoldiging worden vermeld, ook als het bezoldigingsmaximum niet is overschreden. Bij de verantwoording in de jaarrekening kan gebruik worden gemaakt van onderstaande twee modellen. Het model onder 1a heeft betrekking op leidinggevende (gewezen) topfunctionarissen met dienstbetrekking en op leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van functievervulling. Voor deze topfunctionarissen is het algemene bezoldigingsmaximum (voor 2017: € 181.000) van toepassing. Het model onder 1b heeft betrekking op leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12. In de eerste 12 maanden van functievervulling bestaat een specifieke normering en vereist de WNT specifieke verantwoording. Om deze reden is voor deze topfunctionarissen een afzonderlijk model opgenomen.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling*

bedragen x € 1	Heleen Hofland	Gert Veenhof
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,78	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 56.995,91	€ 102.722,02
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.115,96	€ 15.636,84
Subtotaal	€ 65.111,86	€ 118.358,86
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.180	€ 181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 65.111,86	€ 118.358,86
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,78	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 51.111,29	€ 97.150,35
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.842,83	€ 13.248,48
Totale bezoldiging 2016	€ 56.954,12	€ 110.398,83

1b. *Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12*
n.v.t

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Alle aan topfunctionarissen gedane ontslaguitkeringen moeten worden vermeld, met uitzondering van uitkeringen die rechtstreeks, dwingend en eenduidig voortvloeien uit een wettelijk voorschrift, een collectieve arbeidsovereenkomst of een andere collectieve regeling.

Ontslaguitkeringen aan niet-topfunctionarissen hoeven met ingang van kalenderjaar 2017 niet langer te worden vermeld, op grond van de gewijzigde openbaarmakingsverplichtingen.

n.v.t

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Indien er overige functionarissen zijn met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen, dan moet de in tabel 3a opgenomen informatie worden vermeld.

Er wordt hier gesproken over 'drempelbedrag' in plaats van bezoldigingsmaximum, omdat de bezoldiging van niet-topfunctionarissen niet genormeerd is maar slechts openbaar moet worden gemaakt als die hoger is dan het individueel toepasselijk drempelbedrag.

3a. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

n.v.t

Incidentele Baten en lasten

Incidentele lasten en baten			
Omschrijving	Incidentele last /baat begroot	Incidentele last/ baat werkelijk	Mutatie reserve
<u>Programma 1. Bestuur en Organisatie</u>			
Strategische agenda	100.000	100.000	-100.000
Advieskosten	15.100	15.100	-15.100
Accountantskosten	21.000	21.000	-21.000
Accountantskosten	9.000	9.000	-9.000
Onderzoekskosten	14.000	14.000	-14.000
Afscheid burgemeester	19.000	19.000	-19.000
Strategische agenda	77.000	77.000	-77.000
Orkaan Irma	15.211	15.211	-15.211
<i>Baten</i>			
Liquidatie BRU	-79.000	-79.000	79.000
<u>Programma 2. Dienstverlening</u>			
Afdrachten paspoorten	3.900	3.900	-3.900
Inwonertevredenheidonderzoek	25.000	25.000	-25.000
<i>Baten</i>			
Project LAA	-20.000	-20.000	20.000
Leges paspoorten	-9.300	-9.300	9.300
<u>Programma 3. Gegevensbeheer</u>			
Onderhoud software basisregistraties	8.000	8.000	-8.000
<u>Programma 4. Veiligheid</u>			
<u>Programma 5. Openbare ruimte</u>			
Liquidatie Recreatieschap Utrechtse heivelrug, vallei en Kromme Rijngebied	81.250	81.250	-81.250
Zieke Iepen Achterdijk en herplant bomen	32.500	32.500	-32.500
Monumentale bomen	4.495	4.495	-4.495
Gebiedsontwikkeling Amelisweerd	10.000	10.000	-10.000
Uitvoeringsprogramma verkeersbeleidsplan	240.000	240.000	-240.000
Accountantsverklaringen	5.000	5.000	-5.000
Bomenvisie	150.000	150.000	-150.000
<u>Programma 6. Bouwen, Wonen en Ondernemen</u>			
Planschade	6.225	6.225	-6.225
Afrekening 2016 RMN	15.950	15.950	-15.950
Onderzoek RMN	277.038	277.038	-277.038
Gemeentelijk breed plan zonne-energie	25.000	25.000	-25.000
<i>Baten</i>			
Liquidatie WMMN	-31.850	-31.850	31.850
Verkoop bouw kavels	-20.000	-20.000	20.000
Bestemmingsplannen	-45.000	-45.000	45.000
Economische aangelegenheden	-5.000	-5.000	5.000

<u>Programma 7. Maatschappelijke ontwikkeling</u>			
Bijdrage Bunnik 73	8.750	8.750	-8.750
Aanvullende huisvestingssubsidie Muziekschool	38.628	38.628	-38.628
Museum Oud Amelisweerd	10.000	10.000	-10.000
Peuteropvang	-12.000	-12.000	12.000
RSD effecten voorjaarsnota	69.101	69.101	-69.101
<u>Programma 8. Algemene Ondersteuning</u>			
Ketenzorg dementie	-5.000	-5.000	5.000
Inspecties GGD	-8.000	-8.000	8.000
Preventief jeugdbeleid	-7.000	-7.000	7.000
<u>Programma 9. Maatwerk Ondersteuning</u>			
Leerlingenvervoer	20.000	20.000	-20.000
<i>Baten</i>			
Eigen bijdrage WMO	40.000	40.000	-40.000
<u>Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien</u>			
Reserve budgetoverhevelingen	-177.000	-96.245	96.245
<i>Baten</i>			
Algemene uitkering	-339.200	-339.200	339.200
<u>Hoofdstuk Overhead</u>			
Verzekeringen	24.500	24.500	-24.500
Informatioveiligheid	23.300	23.300	-23.300
Arbeidsmobiliteit	41.000	41.000	-41.000
Pilot inwoners met complexe problematiek	46.500	46.500	-46.500
Inhuur snippergroen	100.000	19.245	-19.245
Bedrijfsvoering	155.000	155.000	-155.000
Tijdelijke capaciteitsuitbreiding	696.175	550.373	-550.373
Transformatieplan sociaal domein	334.000	85.074	-85.074
<i>Baten</i>			
Pilot inwoners met complexe problematiek	-46.500	46.500	-46.500
Saldo	1.956.773	1.655.045	-1.655.045

Saldo incidentele lasten en baten

Het saldo incidentele lasten en baten ad € 1.655.045 zijn middels de bestuursrapportage / raadsvoorstellen gedekt uit de algemene reserve.

Onvoorzien

In 2017 is een bedrag van € 32.500 van onvoorzien ingezet voor het herplanten van bomen vanwege de iepziekte.

Single information, single audit

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties									
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018									
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 01	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 02	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 03	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 04	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 05	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 06	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 06
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente					
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)					
<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 07	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 08	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 09	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 10	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: G2 / 11	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 12				
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2016 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</i>	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02</i>	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03</i>	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04</i>	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05</i>	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06</i>
1	060312	Gemeente Bunnik	€ 1.804.279	€ 49.950	€ 129.473	€ 0	€ 15.888	
2								
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</i>	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12</i>	
1	060312	Gemeente Bunnik		€ 45.724	€ 23.191			
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14</i>					
1	060312	Gemeente Bunnik	€ 4.800					

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1060312 Gemeente Bunnik	€ 19.758	€ 12.000	€ 25.025	€ 25.557	€ 11.313

Taakvelden

RECAPITULATIE TAAKVELDEN

Programma	Omschrijving	2017 Primitief		2017 Wijzigingen		2017 na wijzigingen		2017 Werkelijk		2017 Verschillen		Saldo
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
0.1	Bestuur	754.676	15.011-	184.845	-	939.521	15.011-	885.839	153.849-	53.682-	138.838-	192.520-
0.2	Burgerzaken	652.157	305.737-	16.100-	9.300-	636.057	315.037-	639.838	362.838-	3.781	47.801-	44.020-
0.3	Beheer overige gebouwen en											
0.4	Overhead	6.073.575	283.725-	702.059	39.139	6.775.634	244.586-	6.262.174	337.719-	513.460-	93.133-	606.593-
0.5	Treasury	7.060	962.046-	-	-	7.060	962.046-	5.437	1.070.154-	1.623-	108.108-	109.731-
0.61	OZB woningen	-	3.071.726-	-	-	-	3.071.726-	-	3.105.818-	-	34.092-	34.092-
0.62	OZB niet-woningen	2.865	1.663.251-	-	-	2.865	1.663.251-	2.865	1.418.754-	-	244.497	244.497
0.63	Parkeerbelasting											
0.64	Belastingen overig	156.200	90.736-	-	-	156.200	90.736-	158.369	83.665-	2.169	7.071	9.241
0.7	Algemene uitkering en overige	4.400	13.556.417-	-	339.095-	4.400	13.895.512-	4.532	13.948.420-	132	52.908-	52.776-
0.8	Overige baten en lasten	295.456	-	217.500-	-	77.956	-	62.450	-	15.506-	-	15.506-
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)											
0.101	Mutaties reserves	875.665	1.935.535-	931.162	2.450.746-	1.806.827	4.386.281-	1.769.294	3.424.339-	37.533-	961.942	924.409
0.11	Resultaat van de rekening van baten	-	-	-	-	-	-	-	79.843-	-	79.843-	79.843-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	990.233	4.602-	315-	-	989.918	4.602-	1.011.226	4.708-	21.308	106-	21.202
1.2	Openbare orde en veiligheid	192.960	-	-	-	192.960	-	189.763	214-	3.197-	214-	3.411-
2.1	Verkeer en vervoer	1.605.381	107.000-	321.569	-	1.926.950	107.000-	1.929.992	402.798-	3.042	295.798-	292.757-
2.2	Parkeren	42.249	5.886-	-	-	42.249	5.886-	41.972	5.086-	277-	800	522
2.3	Recreatieve havens											
2.4	Economische havens en											
2.5	Openbaar vervoer	6.495	-	-	-	6.495	-	4.910	-	1.585-	-	1.585-
3.1	Economische ontwikkeling	10.713	-	-	-	10.713	-	10.713	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur											
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.734	5.820-	-	-	4.734	5.820-	6.293	4.266-	1.559	1.554	3.113
3.4	Economische promotie	9.148	147.118-	5.000-	-	4.148	147.118-	4.118	154.701-	30-	7.583-	7.614-
4.1	Openbaar basisonderwijs	5.216	-	-	-	5.216	-	5.216	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	846.700	-	35.108	-	881.808	-	889.589	168	7.781	168	7.949
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	365.174	105.838-	1.500	-	366.674	105.838-	392.401	105.134-	25.727	704	26.431
5.1	Sportbeleid en activering	101.448	-	-	-	101.448	-	104.813	-	3.365	-	3.365
5.2	Sportaccommodaties	933.289	391.765-	57.725	-	991.014	391.765-	923.144	389.052-	67.871-	2.713	65.158-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie	195.175	-	35.000	-	230.175	-	216.230	-	13.945-	-	13.945-
5.4	Musea											
5.5	Cultureel erfgoed	7.439	-	22.500	-	29.939	-	1.595	-	28.344-	-	28.344-
5.6	Media	282.444	48.834-	2.705	-	285.149	48.834-	288.182	52.399-	3.033	3.565-	532-
5.7	Openbaar groen en (openlucht)	975.338	10.024-	170.745	-	1.146.083	10.024-	1.083.356	129.037-	62.727-	119.013-	181.740-
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.220.693	302.461-	271.958	-	1.492.651	302.461-	1.169.357	259.679-	323.294-	42.782	280.511-
6.2	Wijkteams	369.609	-	117.000	-	486.609	-	295.206	-	191.403-	-	191.403-
6.3	Inkomensregelingen	2.356.059	1.619.350-	422.494	354.017-	2.778.553	1.973.367-	2.850.351	1.926.575-	71.798	46.792	118.590
6.4	Begeleide participatie	473.861	-	6.257	-	480.118	-	456.273	-	23.845-	-	23.845-
6.5	Arbeidsparticipatie	117.121	-	1	-	117.122	-	153.918	37.180-	36.796	37.180-	384-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	21.068	-	37.500	-	58.568	-	52.029	-	6.539-	-	6.539-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.155.483	316.108-	309.169-	40.000	1.846.314	276.108-	1.547.549	237.051-	298.765-	39.057	259.708-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.651.201	-	343.750	-	1.994.951	-	2.207.215	12.613-	212.264	12.613-	199.651
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	64.371	-	12.500	-	76.871	-	76.871	-	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	219.261	-	156.250-	-	63.011	-	63.011	-	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	159.136	-	3.000-	-	156.136	-	161.230	-	5.094	-	5.094
7.2	Riolering	874.055	2.406.943-	-	-	874.055	2.406.943-	918.714	2.482.664-	44.659	75.721-	31.062-
7.3	Afval	1.058.392	522-	15.950	-	1.074.342	522-	1.076.479	6.218-	2.137	5.696-	3.560-
7.4	Milieubeheer	556.196	-	90.500	54.100-	646.696	54.100-	670.026	7.013-	23.330	47.087	70.417
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	37.814	-	-	-	37.814	-	38.346	-	532	-	532
8.1	Ruimtelijke ordening	353.482	15.673-	73.975	-	427.457	15.673-	481.548	73.898-	54.091	58.225-	4.134-
8.2	Grondexploitatie (niet-	12.484	-	513.000	513.000-	758.519	746.035-	680.539	668.055-	77.980-	77.980	0
8.3	Wonen en bouwen	628.886	353.234-	1.350-	20.000-	627.536	373.234-	607.039	289.805-	20.497-	83.429	62.932
	Totaal taakvelden	27.725.362	27.725.362-	3.661.119	3.661.119-	31.619.516	31.619.516-	30.400.014	31.233.380-	-1.219.502	386.136	-833.365

Overige gegevens

Restantkredieten

Restantkredieten per 31 december 2017

Onderstaand wordt een overzicht weergegeven van de ontwikkeling van de nog niet afgewikkelde investeringskredieten die tot en met 2017 door de gemeenteraad zijn verstrekt. Tevens treft u een overzicht aan van de restantkredieten die zijn afgevoerd in verband met afronding van werkzaamheden.

Overzicht restantkredieten per 31-12-2017						
Rekening	Omschrijving	Beschik- baar gesteld krediet	Besteed t/m 2016	Vermeerderingen in 2017	Verminderings in 2017	Restant
	Te handhaven					
7003010	Implementatie basisregistraties '16	19.500	0	7.500	0	12.000
7003011	Implementatie basisregistraties '17	13.000	0	0	0	13.000
7003012	Vervangen kassasysteem	17.500	0	0	0	17.500
7050123	Aansluiten eID-stelsel	6.000	0	0	0	6.000
7050124	Vervangen iPads	28.500	0	0	0	28.500
7050125	Automatiseringsapparatuur 2017	25.875	0	0	0	25.875
7050126	Flex. vergaderconcept	32.500	0	8.441	0	24.059
7050127	Materieel outreachend werken (1e fase)	36.000	0	18.523	0	17.477
7120034	Zonnepanelen brandweer	10.000	0	0	0	10.000
7210017	Verkeersprojecten A12/Salto	1.300.000	44.627	0	0	1.255.373
7210035	Ontsluitingsweg Fort Vechten	0	-583.200	0	0	583.200
7210039	Vervanging masten	623.330	0	0	0	623.330
7210040	Vervanging armaturen	970.800	0	0	0	970.800
7211007	Verbeteren OV en fietsverkeer	40.000	18.376	31.619	0	9.995-
7530029	Verduurzamen sportaccommodaties	100.000	0	50.000	0	50.000
7530030	Toplaag veld 3 Tolhuislaan	45.000	0	5.435	0	39.565
7530036	Kunstgras SV Odijk	100.000	0	0	0	100.000
7530037	Led verlichting SV Odijk	42.500	0	37.766	0	4.734
7560011	Groenplan 2017	42.500	0	36.829	0	5.671
7560012	AVP Wandelroutenetwerk	30.000	0	0	0	30.000
7721008	Containers werf	105.000	0	0	0	105.000
7721009	Aanschaf containers	250.000	0	0	0	250.000
	Totaal	3.838.005	520.196-	196.113	-	4.162.088

NB Krediet verkeersprojecten A12/Salto is netto krediet (rekening houdend met bijdragen van derden).

Toelichting op Restantkredieten

Te handhaven kredieten

7003010 Implementatie Basisregistratie 2016

De invoering van de Basisregistratie Ondergrond (BRO) is uitgesteld. De invoering van deze basisregistratie is nu in 2018 voorzien.

7003011 Implementatie Basisregistratie 2017

Voor de invoering van het Handelsregister (NHR) zijn voorbereidingen uitgevoerd. De invoering van deze basisregistratie is nu in 2018 voorzien. De tweede tranche van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) zal in 2018 worden afgerond.

7003012 Vervangen kassasysteem

De vervanging van het kassasysteem is uitgesteld.

Dit heeft als voornaamste reden dat een nieuw kassasysteem gekoppeld moet kunnen worden aan het Burgerzakensysteem en Financieel systeem.

Voor deze systemen geldt dat er in 2018 over vervanging of vernieuwing besloten wordt. Om optimale koppeling te kunnen realiseren is het wenselijk dat hierover duidelijkheid bestaat, voordat tot vervanging wordt overgegaan.

7050123 Aansluiten eID-stels

Om aan de afspraak te voldoen dat Europese burgers en bedrijven vanaf september 2018 bij alle Nederlandse organisaties in de publieke sector kunnen inloggen met een door Europa erkend nationaal inlogmiddel (eIDAS-verordening), is in 2017 gestart met de aansluiting van eHerkenning. Dit zal tijdig in 2018 worden afgerond.

7050124 Vervangen iPads

De vervanging van iPads is uitgesteld tot begin 2018.

7050125 Automatiseringsapparatuur 2017

Vervanging van automatiseringsapparatuur heeft deels plaatsgevonden. Er wordt echter niet automatisch vervangen, vooral zaken als storingsgevoeligheid, onderhoudskosten, capaciteit en nieuwe ontwikkelingen worden afgewogen bij de vervanging. Om die reden zijn er ook vervangingen uitgesteld naar 2018.

7050126 Flexibel vergaderconcept en privacy werkplekken.

Verdere uitrol in 2018.

7050127 Materieel outreachend werken

De pilot op het gebied van outreachend werken heeft zijn vervolg gekregen in 2017. Eind 2017 zijn de eerste mobiele apparaten besteld. De uitrol en afronding zal in 2018 plaatsvinden.

7120034 Zonnepanelen brandweer

Het krediet van € 10.000 moet worden doorgeschoven naar 2018 in verband met de levertijd van de zonnepanelen.

De uitvoering zal in of rond de maand april 2018 plaatsvinden.

7210017 Verkeersproject A12 Salto

Dit krediet is bedoeld als (deel)investering in voor onze gemeente belangrijke mobiliteitsmaatregelen. Voor de komende jaren concentreren die maatregelen zich, naast de traverse door Bunnik, op het buitengebied. In 2016 heeft de Provincie gekozen voor een oostelijke ontsluiting met een directe aansluiting op de A12. Rijkswaterstaat heeft daar onder een aantal voorwaarden mee ingestemd.

In 2017 is in samenwerking met de gemeente Houten en Bunnik en onder regie van de provincie Utrecht een integraal mobiliteitsproject voor het buitengebied uitgevoerd. Daarin staan de keuze van maatregelen centraal die er toe moeten leiden dat Fort Vechten beter wordt ontsloten en het buitengebied verkeerssluw wordt gemaakt. Vertrekpunt is uiteraard de gekozen oostelijke ontsluiting en, eveneens een provinciaal project, de vervanging van de fietsbrug over de A12 door een fietsbrug. De resultaten zijn eind 2017 gepresenteerd. De uitvoering ervan vindt gedeeltelijk in 2018 plaats (zie de tekst over de ontsluiting van Fort bij Vechten) en deels in de periode 2019-2020. Daarbij speelt dat de aanleg van de oostelijke ontsluiting, het fietspad langs de N410 en de spitsafsluiting Achterdijk zodanig samenhangen, dat het ongewenst is die maatregelen los van elkaar, op verschillende momenten in werking te stellen. Wel zullen in 2018 de nodige voorbereidende werkzaamheden plaatsvinden waarvoor ook kosten worden gemaakt (voor Bunnik voor de spitsafsluiting Achterdijk).

Het krediet dient vooralsnog geserveerd te blijven voor financiering van het gemeentelijk aandeel in de maatregelen.

7210035 Ontsluitingsweg Fort Vechten

De ontsluiting van Fort bij Vechten (voor touringcars) via de zuidelijke parallelweg van de A12 maakt deel uit van het maatregelenpakket Verkeersproject A12-SALTO. Dit krediet betreft een subsidie van de provincie Utrecht voor het geschikt maken van de parallelweg. Het werk wordt in 2018 uitgevoerd (dit botst niet met de overige werkzaamheden in het buitengebied en kan vooruitlopend daarop uitgevoerd worden). Dit krediet dient gehandhaafd te blijven.

7210039 en 7210040 Vervanging masten en vervanging armaturen

Er is nog geen begin gemaakt met de vervanging van de openbare verlichting. Dit staat voor de komende jaren op de planning. De reden hiervan is dat het beheer en onderhoud aan de openbare verlichting gezamenlijk met de gemeenten De Bilt en Soest gelijktijdig wordt aanbesteed en uitgevoerd. De kredieten moeten gehandhaafd blijven.

7211007 Verbeteren openbaar vervoer (OV) en fietsverkeer

De halteplaatsen zijn aangepast voor uitbreiding van buslijn 43 in Odijk. Eén halte dient nog te worden gerealiseerd. Vanwege een bezwaar op het verkeersbesluit wordt hiermee nog gewacht. Realisatie en ontvangst van de subsidie vindt in 2018 plaats. Dit krediet dient daarom gehandhaafd te blijven.

7530029 Verduurzamen sportaccommodaties

In de raad van 24 november 2016 is een krediet van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het verduurzamen van de gemeentelijke sportaccommodaties. Inmiddels is er aan vijf verenigingen een bijdrage beschikbaar gesteld. Dit krediet dient voor de overige vijf verenigingen gehandhaafd te blijven.

7530030 Toplaag veld 3 Tolhuislaan

Het krediet dient gehandhaafd te worden.

De reden hiervan is dat de werkzaamheden zijn uitgesteld en in 2018 worden uitgevoerd.

7530036 Kunstgras SV Odijk

Het krediet dient gehandhaafd te worden, omdat de werkzaamheden nog niet zijn uitgevoerd.

7530037 Ledverlichting SV Odijk tennis

In 2016 heeft de gemeente Bunnik aangegeven te willen investeren in verduurzaming van de sportparken in de gemeente Bunnik. De gemeente heeft aan Stichting Sporthuis Bunnik gevraagd hiervoor plannen uit te werken. Om tot een gedragen besluit te komen heeft Stichting Sporthuis Bunnik de betrokken verenigingen tijdens een algemene bijeenkomst in februari 2017 geïnformeerd over deze plannen en navraag gedaan naar de wensen en verwachtingen.

Op basis hiervan heeft Sporthuis Bunnik een uitvraag gedaan voor de investering in ledverlichting. Daarbij zijn zij ondersteund door de Natuur en Milieu Federatie Utrecht. In de notitie 'Advies aanschaf/vervanging veldverlichting mei 2017' is de verdere uitwerking opgenomen. Op basis hiervan is Stichting Sporthuis Bunnik overgegaan tot het plaatsen van ledverlichting bij Bunnik 73 (nieuw), Aurora (nieuw) en SV Odijk tennis (vervanging). Ten aanzien van SV Odijk tennis dient nog een verrekening plaats te vinden. Derhalve dient dit krediet gehandhaafd te blijven.

7560011 Vervanging Groenplan 2014-2017

Afgelopen jaar zijn verschillende groenvakken omgevormd. Hieronder de straten waar dit is gebeurd:

- Achterdijk in de kern Werkhoven
- Bloembollen Otselaan
- Gemeentehuis
- Werdorperwaard
- Rotondes Barbeellaan en Oude Haven
- Groenstrook Julianaburg
- Speelplek Irenestraat

Een aantal omvormingen zijn nog niet geheel afgerond en worden in 2018 afgerond. Dit krediet dient derhalve gehandhaafd te blijven.

7560012 AVP Wandelroutenetwerk

In 2017 heeft de gemeente Bunnik meegewerkt aan het ontwerp voor een wandelroutenetwerk voor het oostelijke deel van de provincie Utrecht, dat aansluit op de netwerken van de omliggende provincies. Aanleg zou in 2017 plaats vinden. De aanleg heeft vertraging opgelopen omdat de projecttrekker, Recreatie Midden Nederland, de subsidie van de provincie nog niet rond heeft. De verwachting is dat dit in 2018 geregeld is en de aanleg dan kan starten.

7721008 Containers werf

RMN heeft de gemeentewerf overgenomen en getransformeerd tot een recyclingstation. RMN kijkt naar een efficiënte inrichting van het station. Er wordt nog geen aanspraak gemaakt op het krediet totdat meer bekend is of wordt van het recyclingstation.

7721009 Aanschaf containers

Het vervangen van de containers hangt nauw samen met de wijze van inzamelen van het afval. Er dient een afvalbeleidsplan te worden opgesteld. Verwacht wordt dat dit in 2018 wordt uitgewerkt. Daarna zal duidelijk worden op welke wijze wordt ingezameld. Het krediet voorlopig handhaven.

De volgende (restanten) van kredieten zijn niet meer nodig en worden afgeraamd:

Rekening	Omschrijving	Beschikbaar	Besteed t/m	Vermeerderingen in	Verminderingen in	Restant afvoeren
		gesteld krediet	2016	2017	2017	
	Restant niet meer nodig - afgeraamd					
7003009	Implementatie basisregistraties '15	52.500	24.253	5.820	0	22.428
7050120	Automatiseringsapparatuur 2016	15.800	0	1.133	0	14.667
7050122	Oproepsysteem BHV	5.500	0	4.298	0	1.202
7210036	Fiets File Vrij	1.100.000	163.258	0	163.258	1.100.000
7211004	Actualisatie IVVV	40.000	21.104	15.843	0	3.053
7211016	Uitvoering verkeersbeleidsplan	240.000	199.166	0	150.098	190.932
7530031	Verlichting sportpark Tolhuislaan	39.500	0	39.441	0	59
7530032	Aanleg kunstgras hockey	200.000	0	201.485	0	1.485-
7530033	Beregeningspomp voetbal Aurora	10.000	0	11.100	0	1.100-
7530034	Renovatie tweede veld Aurora	48.000	0	51.251	0	3.251-
7530035	Verlichting tweede veld Aurora	40.000	0	41.602	0	1.602-
7630001	Ontwikkeling accommodatiebeleid	30.000	14.345	15.655	0	-
7830013	Bedrijventerrein Bunnik	0	33.036	0	0	33.036-
	Totaal	1.821.300	455.162	387.627	313.356	1.291.868

7003009 Implementatie Basisregistratie 2015

In 2017 is de beheerfase 1^e tranche van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

7050120 Vervanging automatiseringsapparatuur 2016

Uitgestelde vervangingen zijn in 2017 afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

7050122 oproepsysteem BHV

Oproepsysteem is aangeschaft. Het krediet kan worden afgesloten

7210036 Fiets File Vrij

De werkzaamheden voor fietsfilevrij zijn in 2016 al afgerond. Financieel diende er nog een bijdrage van de provincie Utrecht te worden ontvangen. Dit heeft plaats gevonden. Het krediet kan nu afgesloten worden.

7211004 Actualisatie IVVV

De werkzaamheden voor fietsfilevrij zijn in 2016 al afgerond. Financieel diende er nog een bijdrage van de provincie Utrecht te worden ontvangen. Dit heeft plaats gevonden. Het krediet kan nu afgesloten worden.

7530031/7530035 Ledverlichting sportpark Tolhuislaan en verlichting tweede veld Aurora

In 2016 heeft de gemeente Bunnik aangegeven te willen investeren in verduurzaming van de sportparken in de gemeente Bunnik. De gemeente heeft aan Stichting Sporthuis Bunnik gevraagd hiervoor plannen uit te werken. Om tot een gedragen besluit te komen heeft Stichting Sporthuis Bunnik de betrokken verenigingen tijdens een algemene bijeenkomst in februari 2017 geïnformeerd over deze plannen en navraag gedaan naar de wensen en verwachtingen.

Op basis hiervan heeft Sporthuis Bunnik een uitvraag gedaan voor de investering in ledverlichting. Daarbij zijn zij ondersteund door de Natuur en Milieu Federatie Utrecht. In de notitie 'Advies aanschaf/vervanging veldverlichting mei 2017' is de verdere uitwerking opgenomen. Op basis hiervan is Stichting Sporthuis Bunnik overgegaan tot het plaatsen van ledverlichting bij Bunnik 73 (nieuw), Aurora (nieuw) en SV Odijk

tennis (vervanging). Dit betekent, dat de kredieten sportpark Tolhuislaan en verlichting tweede veld Aurora kunnen worden afgesloten.

7530032 Aanleg kunstgras hockey Bunnik

Het kunstgrasveld van de hockeyvereniging Krommerijn is in 2017 gerealiseerd. Het krediet was toereikend en kan worden afgesloten.

7530033/7530034 Beregeningspomp en renovatie tweede veld Aurora

Het 2e veld van SV Aurora was in 2016 bijna vijf jaar in gebruik als voetbalveld. Bij de aanleg van dit veld, wat mede bedoeld was als speelveld van de MFA Het Kwartier, is afgesproken om na 5 jaar te evalueren of het gebruik gecontinueerd kan worden of dat het gebruik moet worden omgezet als speelterrein voor het MFA. Met alle gebruikers is gesproken. Conclusie is dat er geen bezwaren zijn tegen het voortzetten van het gebruik als tweede veld voor de voetbal met mede gebruik van de gebruikers van de MFA Het Kwartier. Het tweede veld kan dus in gebruik blijven bij Aurora. In 2017 is het tweede veld gerenoveerd. Daarnaast is een voorstel gedaan om tot een andere wijze van beregenen over te gaan, door de installatie in het veld te verwerken. Om dat het vooruitzicht is dat de komende jaren ook de andere velden gerenoveerd worden, heeft Sporthuis Bunnik een investering gedaan in deze installatie, zodat er optimaal gebruik gemaakt kon worden van het moment om dit zo economisch en voordelig mogelijk te doen. Beide kredieten kunnen dus worden afgesloten.

7630001 Opstellen accommodatiebeleid

Voor het harmoniseren van het accommodatiebeleid is enkele jaren geleden een krediet beschikbaar gesteld. De afgelopen jaren hebben er op onderdelen diverse werkzaamheden in het kader van harmonisering plaatsgevonden.

Het afgelopen jaar is het krediet gebruikt voor het onderzoek naar het beheer en de exploitatie van MFA De Kersentuin. De uitkomsten krijgen hun doorvertaling naar de andere MFA's. Het krediet kan daarom worden afgesloten.

7830013 Bedrijventerrein Bunnik

Dit betreft het gebied Bedrijventerrein Bunnik.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Bunnik

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeente Bunnik gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Bunnik op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeente, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2017.
- Het overzicht van baten en lasten over 2017.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het aan de gemeenteraad op 16 januari 2018 ter kennisname gezonden normenkader en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Bunnik, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 304.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017. Wij houden

ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording (De Programma's) en de paragrafen
- Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het Bbv is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeente van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Bbv.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weer-geven van de jaarrekening in overeenstemming met het Bbv. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeente, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing

en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 7 juni 2018

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. Knip RA